

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst à Din 2.-, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.-, večji inzerati petih vrst Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni javke posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/I. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica št. 66, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.

Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.361.

RUSIJA STOPA NA PLAN

Nenaden prihod Litvinova v Ženevo — Priprave za vstop v Društvo narodov — Evropski pakt namesto razorožitve — Prepozno spoznanje v Berlinu

Ženeva, 19. maja. r. Nenadni prihod sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Litvinova v Ženevo je izzval v vseh mednarodnih krogih veliko senzacijo. Pripisujejo mu največji pomen tako v pogledu nadaljnjega razvoja Društva narodov kakor v pogledu likvidacije razorožitvene konference.

Litvinov se je takoj po svojem prihodu sestal s francoskim zunanjim ministrom Barthoujem in imel z njim dolg razgovor. Po razgovoru je izjavil novinarjem, da sta razpravljala o vstopu Rusije v Društvo narodov in o drugih aktualnih problemih, o čemer bo imel v teku današnjega in jutrišnjega dne še razgovore s predstavniki ostalih velesil.

Kakor se doznava iz poučenih krogov, je vprašanje sprejema Sovjetske Rusije v Društvo narodov naletelo na nepričakovane težave. Dočim Rusija s svoje strani zahteva, da se jo povabi k pristopu s soglasnim sklepom sveta Društva narodov, so se proti temu na drugi strani pojavili posvetovanja z ženevskimi krogi, ki so mu objubilili, da bodo posredovali pri švicarski vladi. Opažen je bil v zvezi s tem že dolg razgovor med predsednikom švicarske vlade Motta in italijanskim delegatom Aloisijem. Zatrjuje se, da je italijanski delegat prav energično posredoval in celo zagrožil, da se bo Društvo narodov preselilo drugam, ako bo Švica delala težkoče glede vstopa Rusije v Društvo narodov.

Litvinov je danes dopoldne sprejel

novinarje ter jim izjavil, da Rusija ne bo prej vložila formalne prošnje za sprejem, dokler ne bo njeno povabilo sklenjeno soglasno. Upa pa, da se bo to zgodilo najkasneje do septembrskega zasedanja Društva narodov. Rusija želi s tem podkrepiti mirovno politiko in osnovati na ta način v okrilju Društva narodov močan blok proti vsem onim, ki neprestano rovarijo proti mirovnim pogodbam in s tem rušijo mir. Na ta način pa si hoče ob enem zavaruovati svojo evropsko mejo, da bi se mogla v večji meri posvetiti varstvu svojih meja na Daljnem vzhodu.

Pariz, 19. maja. r. Vsi današnji listi se obirajo bavijo s prihodom Litvinova v Ženevo in vidijo v tem odmev akcije, ki jo je pričel zunanji minister Barthou s svojim potovanjem v Varšavo in Prago. Že o priliki tega potovanja se je razpravljalo o vstopu Rusije v Društvo narodov. Sodelovanje Rusije pa je izredne važnosti tudi v pogledu razorožitvene vprašanja. Litvinov je pri večeršnjem razgovoru z Barthoujem naglasil, da Rusija nikakor ne želi, da bi razorožitvena konferenca brez nadaljnega likvidiranja in nato v odboru Društva narodov zaspala. Zato bo Litvinov predlagal sklenitev takozvanega evropskega pakta. K temu paktu bi lahko pristopile vse države, ki so za to, da se vsaj za določeno dobo prepreči vsak oborožen konflikt. Ta pakt bi bil naperjen predvsem proti Nemčiji, ki jo imajo Rusi na sumu, da pripravlja neprijateljsko akcijo.

Berlin, 19. maja. r. Prihod ruskega ljudskega komisarja Litvinova v Ženevo je tukaj precej presenetila. Navadno je Litvinov potoval v Ženevo

preko Berlina, tokrat pa je krenil preko Dunaja. Čeprav trdijo, da je tokrat vzel pot preko Dunaja samo zato, da se tamkaj sestane s turškimi zunanjim ministrom, prevladuje vendarle vtis, da se Litvinov ni izognil Berlina brez namena. K temu prihaja še negotovost, ali ne bo morda Litvinov že sedaj prijavil vstop Rusije v Društvo narodov. V Nemčiji ruskega koraka v sedanjem trenutku ne bi radi videli. Merodajna mesta so med tem spoznala, da je bil izstop Nemčije iz Društva narodov in odstranitev z razorožitvene konference največja politična napaka. Pooblaščenec nemške vlade za razorožitveno vprašanje Ribbentrop je nedavno slišal te očitke v Londonu in sedaj, kakor se doznava, tudi v Rimu. V nemškem zunanjem ministristvu razpravljajo sedaj docela resno o tem, kako bi se zopet našla pot v Ženevo, ne da bi bilo treba v javnosti priznati, da je to posledica pogrešne politike. Nemški listi so dobili nalog, da ne smejo ničesar pisati o možnosti povratka Nemčije v Ženevo.

Pariz, 19. maja. AA. »Matin« poroča iz Rima, da posebni odposlanec nemškega kancelarja, Ribbentrop, po informacijah italijanskih uradnih krogov ni prinesel v Rim nikakega novega načrta Nemčije o razorožitvi. Nemški delegat je samo pojasnil Mussoliniju in državnemu tajniku Suvichu, da Nemčija ne more več glede razorožitve popustiti in da se ne bo vrnila v Društvo narodov vse dotlej, dokler ne prizna enakopravnosti v oboroževanju. Rimski krogi te politike nemške vlade ne odobravajo več in priporočajo povratek v Ženevo že zaradi vstopa Rusije v Društvo narodov.

Veliko zborovanje našega učiteljstva

Zanimivo predavanje zagrebškega profesorja Saliha Ljubiniča — Resolucije

Ljubljana, 19. maja. Jugoslovensko-čehoslovaška liga in sresko društvo JUU v Ljubljani sta danes dopoldne priredila v veliki dvorani hotela Union veliko zborovanje, katerega uvod je bilo predavanje znanega pedagoškega pisatelja in poznavalca čehoslovaškega šolstva, prof. g. Saliha Ljubiniča iz Zagreba. Zanimanje za zborovanje je bilo ogromno in je bila dvorana popolnoma zasedena. Med navzočimi so bili med drugimi čehoslovaški konzul inž. Seveček, univerzo je zastopal prof. dr. Ozvald, za Profesorsko društvo Zavrtanik, za meščansko šolstvo Hočevar, za JUU predsednik Dimnik in glavni tajnik Kumelj. Veliko število nadzornikov in zastopnikov učiteljskih odsekov Ljubljane, ljubljanske vzhodne in zahodne okolice, Kamnik in Litija.

Zborovanje je otvoril predsednik JČ Lige dr. Egon Stare s pozdravom vseh navzočih, nato pa je predsednik sreskega društva učitelj Mlekuz otvoril predavanje in predstavil predavatelja prof. Saliha Ljubiniča. Predavatelj je uvodoma omenil naše predvojno šolstvo in pa narodne prilike v teh šolah. Naše učiteljstvo se kaj rado hodi učiti v razne države, namestu, da bi posetilo bratsko čehoslovaško, katere šolstvo je na najmanj enaki stopnji kot v najnaprednejših državah. Tu ne samo da smo sprejeti kakor bratje, tu lahko vidimo najmodernejši princip reformiranja šolstva. Lani v maju je pod vodstvom predavatelja posetila čehoslovaško posebna deputacija jugoslovenskih učiteljev, 25 po številu, med katerimi so bili tudi trije Slovenci. Obiskali so razne šole zlasti v Bratislavi, Pragi, Zlinu, Budějovicah in Kraljevem Gradcu. Predavatelj je seznanil poslušalce z novo reformirano čehoslovaško šolo, ki je bila v povojnem času po prizadevanju znamenitega reformatorja prof. Přihode reformirana tako, da je skoraj dosegla stopnjo popolnosti. Šolska mladina se v prijateljski republiki vzgaja že od vsega početka po gotovem sistemu. Posebni pedagogi znanstveno proučujejo, za kaj je deca sposobna in se nato mladina vzgaja za to, za kar ima največ veselja. Ustvarila se je takozvana enotna diferencialna šola, ki usposobi mladega človeka za življenje. Vse šole, od osnovne pa do univerze korakajo roko v roki na čim temeljitejši izobrazbi mladine. Mladina se strokovno usposobi za svoj nadaljnji življenjski poklic. Šolstvo se je po osvoboditvi tako povečalo, da odpade na skoraj tisoč prebivalcev ena osnovna šola. Predavatelj je navajal statistične podatke porasta čehoslovaških šol pred in po prevratu. Svoje predavanje je tolmačil s skriptičnimi slikami, ki so nazorno prikazovale življenje v čehoslovaških šolah. Po res izčrpnem predavanju so predavatelju prisrčno aplavdirali.

Po predavanju je predsednik banovinske sekcije JUU g. Dimnik podal situacijsko poročilo zbranim učiteljem, ki je nato soglasno sprejel resolucije, tičeče se nameščenja brezposelnih učiteljskih abiturientov in pa reforme našega šolstva.

Zborovalci so zavzeli v posebni resoluciji stališče napram najaktualnejšim vprašanjem, nanašajočim se na prosveto, šolo in učiteljski stan. Učiteljstvo podzdravlja prizadevanje vlade za odpravo brezposelnosti in za namestitev učiteljskih abiturientov, obenem pa izraza željo, da bi se storilo to v korist šole in prosvete do popolne zasedbe vseh praznih učiteljskih mest. Poleg moškega naj se upošteva tudi ženski naraščaj. Glede zakona o sistemizaciji naj skuša sekcija doseči, da se izvede po banovinah za vsako zvanje posebej s procentualno označbo števila sistemiziranih mest v posrednih skupinah. Rok za napredovanje naj se izvede v smislu svojčasnega predloga sekcije JUU. Izvede naj se tudi sistemizacija službenih mest po šolah glede na razrede. Najno potrebno je, da se uveljavi projekt o nameščenju in premeščenju učiteljskega, ki ga je predložilo JUU merodajnim faktorjem, ker je sedanje stanje za učiteljstvo nevarno. V najbližji zvezi s tem vprašanjem je najna ureditev disciplinskega postopka za učitelje, ki je sedaj zastavljena za ostalim uradništvom in veroučitelji. Od predstava JUU v Beogradu zahteva učiteljstvo takojšnje sklicanje seje glavnega odbora JUU, na katerem naj se razčisti položaj v združenju v svrhu dosege popolnega sporazuma.

V resoluciji glede izprememb uredb o draginskih dokladah državnih uslužbencev in upokojencev ter odločbe o prejemkih uradniških pripravnikov, pogodbenih uradnikov, dnevničarjev in honorarnih uslužbencev pravi naše učiteljstvo, da zahtevajo prvi vrsti ekonomsko šibkeje uslužbenke njih skupin in njihove sivoce in sicer ne glede na število rodbinskih članov, dočim so ostali prejemki najvišjih uradniških položajev, ki daleko presegajo skupni zaslužek žene uradnice in njenega moža, docela neokrnjeni. Te izpreembe so posegle le v

družino, ki je temelj vsake urejene države. One ne ogrožajo samo gmočno prizadetih družin in njihovih svojcev, temveč na stečaj odpirajo vrata popolni demoralizaciji in propadanju družine. Razdor med zakonci in odtujitev otrok od svojcev je prvi njihov rezultat, nadaljnje zle posledice bo pa pokazala bodočnost. S tem se silijo državne uradnice v celibat, čigar posledica bo razvrat in nemoralna. Uredbe so same po sebi pogrešne, ker ne bodo dosegle svojega namena. Število brezposelnih, ki jih namerava država zaposeliti s prihranki na temelju teh uredbe ne odtehta števila onih, ki bodo zavoljo njih istočasno pahneni v bedo in pomanjkanje. Z znižanjem kupne moči širokih slojev, se bo kriza samo poostrila. Ti ukrepi so pa protiviti tudi načelu za enako delo enako plačilo. Zato učiteljstvo prosi, da se ti ukrepi prekličejo.

Ob zaključku lista zborovanje še traja.

Novi ljubljanski domačini

Ljubljana, 19. maja. Ker ni bilo zakonitih zadržkov v smislu določil domovinskega zakona z dne 5. decembra 1896, so bili na podlagi 10 letnega prostovoljnega in neopretrganega bivanja v Ljubljani nanovo sprejeti v ljubljansko domovinsko zvezo:

Birtič Jakob, sluga »Kreditnega zavoda«, Božič Ivan, nadknjigovodja I. delavskega konzuma, društva, Butara Anton, trgovec in trgovski pomočnik ter posestnik, Črtno Viktor, bivši zasebni uradnik, Divjak Karol, delavec, Drame Ana, roj. Domjanovič, zasebna učiteljica, Drnovšek Teodora, roj. Dornik, zasebnica, Fatiga Anton, roj. Klinec, postrežnica, Geiger Franc, strojni oblikovalec, Galič Katarina, roj. Gregorc, postrežnica, Gorenc Josip, brivski pomočnik, Jeršin Karol, izvoznik z uporabo avtomobila, Jurkošek Franc, prizigalec luči mestne planine ljubljanske, Kadišter Marija, roj. Kalan, zasebnica, Kastelic Martin, hlapec, Kleindienst Lovrenc, h.š.n.k., Klatnus Josip, cirkularist na žagi, Knežec Alojzij, inspektor drž. železnice v p. in posestnik, Knez Helena, kuharica, Kolšek Julijana, služkinja, Kostanjev Avgustina, h.š.n.k., Kostanjev Otilija, roj. Thement, lastnica brivnice, Krampelj Marija, kuharica, Ljubič Josip, krojaški pomočnik, Marković Josip, delavec mest. čes. nadzorstva, Moje Franc, kurjač hotela »Union« in hišnik, Novak Ivan, hlapec, Oražem Veljko (Viljem), prokurist »Ljublj. kreditne banke« v pok. in posestnik v Ribnici, Petič Valentin, žičar, Petrač Ivan, čevljarški mojster, Rabič Viktor, uradnik »Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani«, Rotar Uršula, kuharica, Šili Mihael, šofer, Smrekar Alojzij, delavec, Sotošek Amalija, služkinja, Sovinec Josip, instalater centralnih kurjav in hišnik, Srakar Mihael, zidarški polir, Stožir Rafael, kletar, Struna Kristina, šivilja, Šeme Franc, hlapec, Steinberger Matilda, natakarica, Turk Anton, brivski mojster, Virant Ivan, jedrar »Strojni tovarni in livarni«, Verhovc Teodor, uradnik »Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo« v Ljubljani, Semlitsch Franc, delavec pivovarne »Union« v Ljubljani, Zabkar Ana, kuharica, Žvec Josip, orožniški kaplar v pok. in dnevnicar-služitelj kr. banske uprave v Ljubljani.

Radi ugotovljenih zadev v smislu predpisov zgoraj navedenega domovinskega zakona je pa ljubljanski občinski svet v svoji zadnji javni seji sprejem v ljubljansko domovinsko zvezo odklonil 22. prosilcem.

Obsodba protihitlerjevega atentatorja

Berlin, 19. maja. 6. Danes je bil zaključen proces proti Richardu Schultzeju, ki je bil obtožen, da je vrzel na cesto Unter den Linden ročno granato. Proces je zbudil mnogo zanimanja, ker se je Schultze na procesu vedel prav tako čudno, kakor svoj čas van der Lubbe. Ponovno je sredi svojih izpovedi umolknil in ni hotel dati nikake izjave. Spočetka je na procesu stalno zanihal vsa vprašanja glede svoje krivde, davi pa je na lesem priznal dejanje. Državni tožilec je predlagal za obtoženca 15 let priilnega dela, sodišče pa ga je obsodilo na 10 let ječa. Obsodba je sprejel mirno.

Dollfussov obisk v Budimpešti

Dunaj, 19. maja. AA. Kancelar dr. Dollfuss namerava v začetku junija odpotovati v Budimpešto na mednarodni agrarni kongres. Pri tej priliki se bo sestal z Gömbösom in drugimi madžarskimi politiki.

Nenadna blokada Sofije

Davi je vojaštvo nenadoma zasedlo vse mesto — Telefonski promet prekinjen — Hišne preiskave po vsem mestu — Številne aretacije — Nejasni cilji

Caribrod, 19. maja. Po vesteh, ki so prispele iz Sofije, se je davi iznenada pojavilo na sofijskih ulicah vojaštvo v polni vojni opremi in zasedlo vsa javna poslopja ter vse ulice. Vsakomur brez izjeme je prepovedan izhod iz hiše na ulico. Prav tako je prekinjen ves telefonski promet v krajnem in mednarodnem prometu. Močni policijski oddelki, ojačani z vojaštvom, vrše preiskave od hiše do hiše. Izgleda, da je mobilizirana vsa sofijska garnizija.

Od časa do časa se pojavljajo na ulicah avtomobili, na katerih pod stroгим nadzorstvom vozijo aretirance. Dosedaj je bilo aretiranih več 100 oseb najrazličnejših stanov. Brzjavni promet z inozemstvom je od 9. ure dopoldne prekinjen. Policija in vojska preiskujeta zlasti predmestja, kjer so po večini komunisti. Kako dolgo bo trajala ta blokada Sofije, se nihče ne ve.

Med prebivalstvom vlada veliko vznemirjenje, ker je v popolni nejasnosti glede cilja te akcije. Govori se, da je naperjena proti komunistom, prav tako pa domneva, da gre za aretacijo makedonstvujuščih, ki so v zadnjem času začeli znova rovariti proti politiki sporazumevanja z Jugoslavijo. Točnih informacij ni mogoče dobiti, ker je telefonski promet prekinjen in je tudi vsak dostop k uradam zabranjen.

Povratak parlamentarcev s Krfa

Split, 19. maja. r. Narodni poslanci in senatorji so na svojem potovanju po Jadrano prispeli včeraj na Vis. Po prisrčnem prejemu in ogledu mesta so odpluli proti Zmriži, kjer jih je sprejelo več sto ribičev. Tu so si ogledali tudi tvornico sardin. Nato so nadaljevali pot proti Hvaru, kjer so si ogledali cerkev in frančiškanski samostan. Posetili so tudi Jelso, rojstni kraj poslanca Dubokoviča. Po obisku Milena in Supetra so prispeli ob 7. zvečer v Split ter ob 9. nadaljevali pot proti Krku. V Dubrovniku se jim je pridružil tudi minister dr. Andjelj-nović.

Gospodarski položaj Bolgarije in Madžarske

Ženeva, 19. maja. wk. Svet Društva narodov je danes prejel poročilo avstralskega zastopnika, ki se tiče dela finančnega odbora o finančnem položaju Bolgarije, Madžarske, Avstrije in Grčije. Poročilo ugotavlja z zadovoljstvom, da se je splošni finančni in gospodarski položaj v teh državah zboljšal, vendar pa položaj v Bolgariji in na Madžarskem ni tak, kakršnega bi bilo želeli.

Mraz in slana v Nemčiji

Berlin, 19. maja. AA. V nekaj zapadnih krajih je padla slana. Ponekod je bila temperatura 3 stopinje pod ničlo. Prizadevali so predvsem vinogradiški in sadjarski kraji.

Pan-evropski gospodarski svet

Dunaj, 19. maja. AA. Včeraj so zaključili drugo gospodarsko pan-evropsko konferenco. Sklenili so ustanoviti pan-evropski gospodarski svet. Konferenca je pooblastila predsednika Coudenhove-Calergi, naj izvede organizacijo tega sveta. Coudenhove-Calergi se je na koncu konferenice zahvalil avstrijski vladi za pozornost, ki jo je izkazala konferenci in njenim udeležencem.

Odgoditev angleškega parlamenta London, 19. maja. AA. Po današnji dopoldanski razpravi o zunanjih politikah so seje zbornice na predlog opozicije odgodili do 29. maja. Delavski voditelj sir Stafford Cripps, ki je otvoril razpravo, je kritikoval politiko Japonske, ki ogroža z njo svetovni mir.

Nevarnost rudarske stavke v Belgiji

Bruselj, 19. maja. w. Glasovanje rudarjev, ali naj se na znižanje plač odgovori s splošno stavko, je pokazalo veliko večino za stavko. Za ustavitve dela je bilo 93 odstotkov oddanih glasov.

Tovarna čevljev v plamenih

Newburyport, 19. maja. AA. V tukajšnji tvornici za čevlje je izbruhnil požar, ki je kmalu objel tudi zgradbe okolišnih stanovanijskih hiš. Dosedanja škoda cenijo na en milijon dolarjev. Ogenj ogroža zdaj naprave v pristanišču in zgradbe ob reki Merrimack.

Sokol se ne udeleži mednarodnih tekem v Budimpešti

Beograd, 19. maja. r. Savez SKJ je danes objavil, da se zaradi zahrbtnega napada, ki ga je izvršila Madžarska proti Jugoslaviji v Ženevi, ne udeležijo mednarodnih telovadnih tekem, ki se vrši letos v Budimpešti. O tem so bile obveštene tudi mednarodna gimnastična federacija ter sokolski savezi v CSR, Poljski in ruski, nadalje bolgarski Junaki in rumunski gimnastični savez.

55 žrtev rudniške nesreče v Belgiji

Bruselj, 19. maja. AA. Vseh žrtev eksplozije v rudniku Lambrechiesu znaša 55.

Prvak avstrijskih amaterjev v Ljubljani

Na binkoštno praznike gostuje v Ljubljani prvak avstrijskih amaterjev, graški GAK.

Za sloves, ki ga uživa to moštvo, govori med drugim tudi dejstvo, da bo avstrijska amaterska reprezentanca, ki jo seve tvorijo v glavnem igralci tega kluba, odšla junija na daljšo turnejo po severnih evropskih državah.

Reči smemo, da je GAK po svoji igri ravnopraven dunajskim profesionalcem. In sicer višjemu domu dunajske profesionalne lige, kajti tam spodaj so pač profesionalci bolj po imenu in manj po igri, kakor dokazujejo njihovi trajni porazi proti amaterskim moštvom Gradca in drugih mest.

Ljubljana bo imela ta dva dni priliko, da pokaže, kaj znamo v nogometu, saj so nas v zadnjem času naučili tuji trenerji in ali je mogoče primerjati naše znanje z avstrijskimi amaterskimi prvaki. Ta okoliščina bo te tekme dvignila na posebno visoko stopnjo in jim dala čara, ki ga sicer prijateljske tekme nimajo. Poleg glavnih tekem bo še pokalni turnir naših dobrih ljubljanskih klubov. Na tekme morajo seveda tudi birmanci s svojimi botri, kajti mladini se najbolj ustreže, če ji pokaže lepo sportno igro. Udeležite se tekem, ki so združene z velikim finančnim izdatkom, polnoštevilno! Tekme se vrše na igrišču ASK Primorja.

Borzna poročila.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih, 19. maja. Pariz 20.30, London 15.69, NewYork 396.75, Bruselj 71.90, Milan 26.16, Madrid 42.10, Amsterdam 208.60, Berlin 121.35, Dunaj 57.55, Praga 12.81, Varšava 58.10, Bukarešta 3.05.

Dr. Fran Ogrin:

Decentralizacija in dekoncentracija

Vprašanje njene načelne in dejanske izvedbe

Kranj, 18. maja. Javna uprava se vrši po državni upravi in samoupravi. Samouprava je kratko upravljanje krajevnih in pokrajinskih zadev po korporacijah, katerih organe voli ali določuje ljudstvo samo.

V dobi demokratizacije družbe prevladuje dvojna težnja: 1. da se vodi večji ali manjši del javnih zadev po samoupravnih organih; 2. da se čim več državnih upravi pridržanih poslov prenese od osrednjih oblastev na oblasti druge in prve stopnje. V prvem slučaju govorimo o decentralizaciji, v drugem o dekoncentraciji. Oba problema sta utemeljena in tem:

Organi, ki žive in delujejo neposredno med ljudstvom, poznajo krajevne prilike in potrebe, boljše od onih, ki jim je sedež daleč v notranjosti pokrajine ali države. Prav zaradi tega lažje in neposredno s stika z ljudstvom morejo krajevna in okrajna oblastva in organi — državni v svojem, samoupravnem zopet v svojem področju — opravljati zadeve, ki se tičejo neposredno posameznih krajev in okrajev, z večjim pridom kakor organi, ki jim je uradni sedež daleč od teh upravnih okolišev. Isto velja za pokrajinska oblastva napram osrednjim.

Po tu izraženih načelih se ravna i naša država. Mi decentraliziramo in dekoncentriramo že od njenega postanka. Poglejmo malo, s kakim uspehom!

Glede decentralizacije (samouprave) smo na pravem poti. Res so izločene razne ustanove: sreska samouprava i. dr., ostali po se so sreski čestni odbori, krajevni šolski odbori, dase niso v svojem poslovanju docela samostojni, marveč v delni organizaciji odvisnosti od pokrajinskega državnega oblastva. Bivša oblastna samouprava pa se je pretvorila v obširno banovinsko samoupravo, ki so ji začrtane smernice v ustavi. Po teh bo izdelan zakon o banovinski samoupravi, ki bo zajel zlasti gospodarsko, zdravstveno in socialno področje v banovini. Obširna samouprava pa je urejena z enotnim zakonom o občinah, ki je stopil lani v veljavo.

Prihajam k dekoncentraciji. To je pa težje poglavje.

Delo državni oblastev in organov je urejen z različnimi zakoni, vendar pa se lahko reče, da smo pokazali v tem prenatrto preudarosti in sistemu. Pri nas se je pač opetovano naglašalo tudi dekoncentracijsko načelo, toda ko je bilo treba ga prave v zakonsko maso in kri, smo opustili ali prezrli izjavi zaključke. Kdo bi vpraševal, zakaj! Nekaj vzgledov!

Po zakonu o izkoriščanju vodne sile (§ 17) je banska uprava pristojna za dovoljevanje naprav v jakosti nad 15 bruto konjskih sil. Razen tega preostaja sploh prostora za vodne naprave ob izkoriščanju vodne sile; ona vpolje splošno upravnemu oblastu i. stopnje v obravnavanju, ako je to pristojno. Tako urejena pristojnost ni v interesu strank, saj gre, zlasti takoj nad 15 konjskih sil, le za male naprave.

Premalo je upoštevano načelo dekoncentracije tudi po obrtnem in gradbenem

zakonu pri pristojnosti za izdajo dovolil (koncesij), odobranje obrtnih naprav in za podeljevanje gradbenih dovoljenj. Nasprotno, tu gre za novo koncentracijo.

Vendar a to ni glavno, marveč to-le: Iz te pestrosti kompetence izhaja, da je za isto napravo (objekt) pristojnih hkrati kar več oblastev, eno n. pr. v vodopravnem, drugo v obrtno-polijskem in starbnem pogledu. Vzemimo žago nad 15 konjskih sil! Za izvedbo vodopravnega postopka je pristojna banska uprava, za izvedbo obrtno-polijskega postopka zaradi odobritve, ako ne gre za delavnico z delovnimi stroji, katerih skupna zmogljivost pogona je večja od 15 k. s. V. (točka 31 uredbe trg. ministra z dne 31. 10. 1933, III br. 40.252) pa občinsko upravno oblastvo i. stopnje.

Razen tega je izvesti še gradbeni postopek. Tu je pristojnost oblastva ločena po tem: 1. ali gre za mesta in trge; 2. ali gre za industrijske in rudarske kraje, za kopališča in zdravilišča, za turistične in klimatske kraje; 3. ali gre za ostale vase. Razen tega pa veljajo od izdaje v gradbenem zakonu predvidenih pravilnikov njegove določe (§ 138) samo za kraje pod 1. in 2., dočim veljajo za kraje pod 3. še stari gradbeni zakoni.

Predpostavljeno, da izvrše poklicani organi istočasno, torej skupno komisijsko razpravo, je treba pisati več zapisnikov in izdati več odločkov, da ne govorimo o drugih nevarnostih (večjih komisijskih stroških i. dr.). Zato se podajajo samoposebi ti zahteve:

1. Izdati naj se takoj v gradbenem zakonu predvideni pravilniki, da more dobiti ta izključno enotno veljavo in da prestane i. s tem docela veljati stari gradbeni zakoni.

2. Razen pluralitete zakonov je odpraviti tudi pluraliteto upravnega postopka za isto napravo. To bi se doseglo a tem:

a) Razširi se pristojnost občinskih oblastev i. stopnje po vodopravnem, obrtnem in gradbenem zakonu (v primerem obsegu).

b) Oblastvo, ki je pristojno za izvedbo postopka po zakonu o izkoriščanju vodne sile, naj postane pristojno tudi za obrtno-polijsko in stavbno postopanje, tako da se more izdati v stvari enotna odločba.

c) Kadar gre le za obrtno-polijsko in stavbno odobritev, naj bo pristojno za obsej obrtno-polijskega oblastva. S tem bo izpremenjena določba § 48, odstavek 2 gradb. zak.

d) Določiti bo jasno pojem javnih in zasebnih, za javno rabo namenjenih zgradb ter klasificirati kraje kot industrijske in rudarske, ker se po tem ravna pristojnost organov (§§ 84 in 131 gradb. zakona).

3. Za postopek po točkah b) in c) ne bo nobene ovire, ako se izdajo zakonske določbe v tem zmišlu. Poklicano oblastvo bo na pozvalo na dotično komisijsko obravnavo vse potrebne strokovne izvedence. Ureditve eslega problema je v interesu nospesnežne in preglednega upravnega poslovanja in zlasti prizadetih strank.

Ljubljana poseti Maribor

Prvi veliki poset Ljubljane Mariboru mora biti res lep in časten

Ljubljana, 19. maja. Prijateljski poset Ljubljane Mariboru, ki ga priredi Društvo prijateljev Slovenskih gor, predvsem z namenom, da se čim bolj približa obe mesti kulturno ter stopita v tesnejše, zlasti nacionalno sožitje — pozdravlja vsa naša javnost. Zanimanje je zelo veliko in na društvo se neprestano obračajo posamezniki in skupine, ki se nameravajo udeležiti izleta. Glavne priprave so že opravljene, da je izleten podroben program izletov iz Maribora.

V torek je bil v Mariboru sestanek predstavnikov vseh zainteresiranih čimteljev, občine, Turjske prometne zveze, SPD itd. Razpravljali so o podrobnih organizacijskih izletih ter določili v sporazumu z zastopnikom društva program izletov desetih skupin. Izletniki si namreč ne bodo ogledali le Maribora, temveč bodo napravili 10 izletov v bližnjo okolico Maribora, da bodo spoznali lepoto Slovenskih gor, Pohorja in dravske soteske proti Fali.

Prva skupina, ki bo šla najprej največ izletnikov, bo izstopila že v Hotah pred Mariborom, od koder krenejo izletniki na Pohorje. Ta skupina se deli na štiri podskupine, in sicer: skupina, ki pojde k Pohorskem domu, skupina, ki se povzpne do Mariborske koče, tretja skupina, ki pojde k Sv. Boženku in četrti skupina, ki se dvigne do Ruške koče. Za obisk Pohorskega doma se lahko prijavi 50 izletnikov, za Mariborsko kočo 80, za turo k Boženku 30, za Ruško kočo pa 50. Malici in kosilo bodo imeli izletniki v kočah, večerjo pa v Mariboru, kamor prisplo do večera. Druža skupina (do 50 izletnikov) se odprde ob 11. z avtobusom k Sv. Trojici (25 km) in Sv. Lenartu. Peljejo se nad Zavrh, kjer se ustavijo in od koder je krasen razgled. Pri Sv. Trojici so tudi lepi vinogradi. Kraj leži baš sredi Slov. gor in ima krasno lego. — Z avtobusom se odprde tudi ena skupina k Sv. Martinu pri Vurberku, in sicer ob 13. Od Sv. Martina pojdejo v Vurberk, kjer si ogledajo vurbški grad. Tudi Vurberk slovi po krajinski lepoti, posebno zanimiv je sedanji Herbersteinov grad.

Razen Pohorja bo tudi največ zanimanja za izlet v St. Ili, ki je tik ob meji. Njegova okolica je tipična za Slovenske gorice, ki so tudi tu na meji res slovenske. Naš človek je ostal tu povsem zvest svoji zemlji, čeprav je bil prišeljen tvečati nemškega »gospodca« (kar mora žal še zdaj marsikje), se nam ni izneveril ter je najboljši čuvar lepih Slovenskih gor. — Za izlet v St. Ili se lahko prijavi do 150 izletnikov. Iz Maribora se bodo odprdeji z vlakom ob 13. Mnogo prijaviteljev bo nedvomno tudi za izlet na Falo, kamor se odprdejo z vlakom ob 13.15 in kjer si ogledajo našo največjo hidrocentralo. Sicer je pa dovolj privlačna že sama lepa dravska soteska s temnimi gozdovi in močnimi dravci, vzhajajo v os-

ko naravno strugo. — Zelo lep bo izlet k Sv. Urbanu, kamor pojdejo izletniki peš iz Maribora. Hoda bo 3 in pol ure. Vrnili se bodo skozi Kamnico preko Mariborskega otoka. To je ena najlepših izletnih točk, ki je zlasti zelo priljubljena pri Mariborčanih. — Prijatelji konjstva bodo ostali vse dan v Mariboru, ker bodo popoldne preživeli na našem najlepšem rečnem kopališču, Mariborskem otoku. Število prijaviteljev je neomejeno. — S tem pa se nismo našli vseh skupin. Ena skupina se odprde tudi v Ruše, kjer si bodo izletniki lahko ogledali tovarno za dušik. Ruška okolica je zlasti lepo poleti. — Dalje se bodo izletniki lahko tudi odločili za izlet v Jarenino; od koder krenejo peš (2 uri hoda) v Jarenino. — Izlet v Limbuš ne bo treba posebej priporočati, saj je eden najlepših. Tja se odprdejo pohodniki z vlakom, od koder pojdejo peš v Pekro, kjer si ogledajo banovinsko trenko. V Maribor krenejo preko Razvanj.

Vlak iz Ljubljane, ki bo vozil v Maribor okrog 3. ure, bo že ob 7.30 v Mariboru. Mariborčani bodo sprejeli Ljubljance na kolodvoru. Dopolnilne si izletniki ogledajo mesto pod vodstvom strokovnih vodnikov. Tudi na vseh izletih bodo izletnike vodili dobri vodniki. Društvo naproša še posebej vsa nacionalna, kulturna in druga društva, čeprav so obveščena o velikem manifestativnem izletu, naj ne prireajo 24. junija prireditve. Sicer so pa vsa društva, ki predstavljajo naše javno življenje v Ljubljani, pripravljena poslati na izlet članstvo ali vsaj zastopstvo, kajti zavedajo se, da mora biti prvi veliki poset Ljubljane Mariboru res lep in veličasten.

Iz Stične

— Obširna podpora ali prispevek Sokolskemu društvu. Na proračunski seji je občinski odbor z večino glasov izglasoval prispevek (kot podporo) Sokolskemu društvu v Ivačnici gorci znesek 0. — Din, ki se bo društvu izplačeval na obroke in to ob priliki raznih kulturnih prireditev, ki bodo imele namen duhovno in telesno krepiti mladino, bodoče gospodarce, delavce, kulturne in javne delavce; potem ob kakih občinskih volitvah, ko bo sokolska odrašla mladina z tsemim in krepkim nastopom utrla pol znači stiskemu nacionalnemu občinskemu odboru, kakor se je to zgodilo lani, ako se ne motimo.

— Našim čebelarjem se letos obeta dobra letina. Čebela, ki so jim zadnja elaba leta prizadejala mnogo težav, so se v letošnjih pomladanskih dnevih zelo okrepile in razmnožile ter si napelele še mnogo cvetne mehu. Tudi marsikateri panj je že roj. Menda je bil najbolj zgoden roj čebe-

larja g. L. P. Zapustil je namreč svoje staro domovanje baš na dan 1. maja. Lani se pri nas rojile čebele proti koncu junija. Letos bi si tudi vsekedar rad pomnožil svojo družino čebel z novimi panji. Zato so letos kranjski dvakrat dražji (do 100 Din) kot so bili lansko leto, ko jih je bilo dovolj po 20 do 25 Din.

UMNI STARŠI VEDO... — ne samo tega, da jedo otroci zelo radi Mirim čokolado — ampak tudi to, da je Mirim resnično redna in prvovrstna. Vendar, prava Mirim mora biti

Mirim kraljica čokolade

Specialitete so: MLEKITA — naša polnomlečna čokolada KAVITA — naša mlečna s kavinim okusom MASLITA — naša desertna čokolada brez pramenov GRENKITA — naša plemenita grenčica naravne čokolade. Zapišimo si imena, da moremo izbrati po svojem okusu, ko kupujemo čokolado.

Radio kotichek

Ljubljana, 19. maja. Nocoj ob 20. uri bomo slišali koncert ruske glasbe, katerega bo izvajal radijski orkester pod vodstvom dirigenta g. Daniela Gruma. Kot solistinja nastopi gospa Stefanija Vukova.

Stefanija Vukova, po rodu iz odlične poljske rodbine Frankovskih, je študirala gimnazijo v Moskvi. Po končanih študijah je obiskovala moskovski konservatorij. V Moskvi in pozneje v Taškentu je nastopala na raznih koncertih, posebno pa na prostvenih večerih, katere so prirejali bivšim vojni ujetnikom, preden so odhajali v domovino. Gotovo se bo še ta ali oni Slovenec, Srbohrvat, pa tudi Čeh spominjal na gospo Vukovo, ki je na takih koncertih zapela več lepih slovenskih narodnih pesmi v slovenskem jeziku, da so poslušalci strmeli in s solznimi očmi izražali: »Ali slišimo prav? ... Naše, slovenske pesmi? Tukaj v Srednji Aziji, v Taškentu in v Moskvi?«

Ko se je preselila s svojim možem, pisateljem Ivanom Vukom, v Jugoslavijo, je nadaljevala v Ljubljani svoje glasbene študije pri znani odlični profesorici petja ge. Lohevi. Pogosto je nastopala na prostvenih večerih in tudi v naši radijski postaji smo jo večkrat slišali. Njen sopran je izredno čist, obsežen in sofen, zveni celo v kolarurah brez napora, zvočno in je poln čustev, strasti, miline...

58 novih samaritanov

Maribor, 18. maja. V sredo, 16. t. m. zvečer je bil v dvorani rešilne postaje v Mariboru zaključen samaritanski tečaj zavarovancev OUZD. Pred izpraševalno komisijo, sestojajo iz predsednika Rdečega križa in rešilne postaje, višjega državnega pravdnika g. dr. Ivana Jančiča, upravitelja ekspoziture OUZD g. Branja Stenoveca, šefa tečaja g. dr. Joža Sekule in mestnega fizika, sanitetnega nadsvetnika g. dr. Ludovika Novaka so kandidati polagali predpisane izpite. Po izpitih, ki jih je večina položila z odliko, so bila razdeljena diplomatska izpravečala. — Ta slovesni trenutek je pozdravil v imenu OUZD upravitelj tuk. ekspoziture g. Franjo Stenovec z naslednjim nagovorom:

OUZD je svojčas prirejal poučna predavanja o hitenosti in tečaju o danju prve pomoči v posameznih obdobjih. Ti tečaji in predavanja pa niso dosegli zaželenega namena, ker je snov preobširna. Za nekoliko teoretičnega znanja in praktične usposobljenosti, je vsekakor treba malo več časa. Zato smo letos s pomočjo Sreskega Rdečega križa in rešilne postaje organizirali poseben samaritanski tečaj, izredno za zavarovance OUZD, ki se je pričel s predavanji 20. februarja 1934. Interesenti, zlasti industrija in obrt, so se z razumevanjem odzvali vabilu ekspoziture OUZD in so vas, kotlikor se niste sami prostovoljno prijavili, poslali v ta tečaj. Vse zanimanje za ta človekoljubni poklic in vašo požrtvovalnost pa je rodila lepe uspehe, kar pričajo rezultati današnjih izpitov. S tem je pridobil OUZD za industrijo in obrt diplomirane samaritanke, kar je za socialno zavarovanje, zlasti pa za zavarovance same, velike in pomembne važnosti. Brezdvomno pa je na tem pridobil tudi Rdeči križ lepega venec novih samaritanov, ki seže za mirne čase v najbolj potrebne prostore, to je v delavnice in tovarne, kjer je spretna pomoč in strokovno znanje najbolj potrebno. — Zato pozdravljam in se v imenu urada na tem mestu, kjer se zadnje čase producira cela vrsta novih samaritanov, najskrepejo za hvalim za naklonjenost in brezplačno uporabo prostorov predsedniku Rdečega križa in rešilne postaje višjemu državnemu pravdniku gospodu dr. Ivanu Jančiču, šefu zdravniške rešilne postaje g. dr. Wankmüllerju, dalje šefu tečaja gospodu dr. Jožu Sekuli za njegovo skrb, požrtvovalno delo in predavanje o prvi pomoči, predavatelju mestnemu fiziku, sanitetnemu nadsvetniku g. dr. Ludviku Novaku za predavanje o anatomiji, kakor tudi vsem industrijem in obrtnikom za njihovo udeleževnost o potrebi te izobrazbe in končno tudi vam samaritanom s iskreno željo, da bi želi v vaši izobrazbi človekoljubni funkciji v prid zavarovancev OUZD in vsega naroda čimveč uspehov.

Predsednik g. dr. Jančič se je v imenu Rdečega križa zahvalil obema zdravnikom predavateljem za njuno požrtvovalno delo z izrazom, da je bil nad uspehom pri izpitih proti pričakovanju prijetno iznenaden. Zahvalil se je tudi upravi ekspoziture OUZD, ki je dala pobudo za tečaj, in upravitelju za organizacijo, nekar je ožrtal v lepem govoru naloge in cilje samaritanstva, bodreč nove samaritanke in samaritanke k idealnemu delu človekoljubja.

Končno se je še samaritan g. Aljančič,

nameščeneec tvrdke »Zlatorog« v imenu vseh tečajnikov v toplih besedah iskreno zahvalil za to pridobitev, predsedniku Rdečega križa, upravitelju mariborske ekspoziture, predvsem pa zdravnikom za trimesečni uspešni pouk in njuno požrtvovalnost. Omenil je, da je bila baš industrija in obrt potrebna take izobrazbe in upa, da za zavarovance OUZD ni bil to zadnji tečaj. V zavesti, da smo postali koristni člani človeške družbe, obljubljam, da bomo ihi s veseljem in navdušenjem na delo, ki ga nam nalaga samaritanska dolžnost.

Nato je bila slovesnost zaključena s sikanjem vseh samaritanov s izpraševalno komisijo na dvorišču požarne brambe v Mariboru.

Ob jubileju grafičnih faktorjev

Ljubljana, 19. maja. Dobili smo čudovito opremljeno knjigo z naslovom »Ob 25-letnici ljubljanske podružnice Udruga grafičnih faktorjev Jugoslavije 1934«. Nekdanji predsednik France Štrukelj je napisal kratek uvod, nato pa opisuje prav obširno in zanimivo zgodovinsko pregled 25-letnega organizatornega dela od ustanovitve podružnice pred 25 leti pa do današnjega dne. Mnogo je bilo dela, ki je bilo se zlasti težko zato, ker je bilo tedaj pri nas še prav malo grafičnih faktorjev, zato so bili pa tembolj pomorni, ker so v organizacijo pristopili prav vsi faktorji dežele, kar se ni zgodilo nikjer drugje.

Po prebrstvu se je društvo izpremenilo v Zvezo faktorjev za Slovenijo, ki se je prav naglo uveljavila. Največje uspehe je imela pri strokovno izobraževanju in prosvetnem delu, da je vzgojila v resnici tak naraščaj, ki je kos tudi vsem najtežjim nalogam in smo sedaj Slovenci s svojimi grafičnimi deli med prvimi narodi sveta. Kar se pa tiče skrbi za člane in svojce ter vdove in sirote, je pa ta organizacija gotovo med prvimi v vsej državi, saj je zbrala v svoje dobrodelne sklade že nad 1 milijon, čeprav ima v primeri z drugimi strokovnimi organizacijami le malenkostno število plačujočih članov, namreč samo 52. O. Mihalek na kratko poroča o prosvetnem delu podružnice in o grafičnem šolstvu o razstavi izdelkov grafičnih vajencev in o znanem grafičnem kvartetu, a v svoji odlični reviji »Slovenski tisk«, ki si je pridobila ugled v vseh drugih krogih prebivalstva, pa piše sam zaslužni urednik Mirolav Ambrožič. Poverjenik Milan Četina nas seznaja s poverjenosti v Mariboru in Celju, nato pa sledi živopisni vseh ustanoviteljev in voditeljev.

Silno poučen je za druge organizacije izpodbuden je finančni razvoj organizacije, ki njeno hvalečnost do umirnih članov dokazuje tudi častni spominski list. Petletnice društva se spominja Vinko Jeršek, o Udrugi grafičnih faktorjev vse Jugoslavije pa piše sam predsednik Mirolav Ambrožič. Knjiga je okrašena s izvrstno reproduciranimi slikami vseh sedanjih in pokojnih članov in te slike spet dokazujejo visoko potenco Delniške tiskarne. Vsa knjiga s svojo vsebino in zmanjšanostjo je pa najčistejši spomenik ambiciozne in za kulturo vsega našega naroda zaslužne ljubantke, ki ji k jubileju želimo vse dosežane vztrajnost in delavnost ter najlepših sadov v bodočnosti.

Iz Trebnjega

— Tajni izlet. Novomeška sokolska župa priredi jutri na binkoštno nedeljo tajni izlet v naznano smer. Vsa točna navodila so društvene edinece že prejale. Udeležba je obvezna za vsa društva, članstvo in starejši naraščaj. Iz Trebnjega odidejo udeleženci ob 5. uri jutraj izpred gasilnega doma.

— Javen nastop. Sosednje sokolsko društvo Mirna priredi v nedeljo dne 27. t. m. ob 15. uri letni društveni javni nastop. Po nastopu bo pred Sokolskim domom velika narodna prireditev. Naše društvo se nastopu udeležijo s svojimi telovadci, ki se na letošnje nastope prično pripravljajo.

— 10.000 Din podpore je prejela od banovine trebanjska kmetijska strojna zadruga za svrhu odplačila dolga za nabavljen stroj. Zadruga si je nabavila za nad 120 tisoč Din modernega kmetijskega orodja, med drugimi tudi veliko motorno mlatnico in je njeno delovanje v smeri naprednega kmetijstva prav uspešno. Podpora zahteva vsekakor priznanje delu, ki ga opravljajo in želimo, da bi zadruga podpirali tudi drugi.

— Rdeči petelin. Pred dnevi se je vršilo na Dolgi livi cerkveno žegnanje, h kateremu je prišlo mnogo okoličanov in domačinov. Med evačnostmi je izbruhnil na bližnjem cerkvenem posestvu požar, ki je popolnoma uničil mešarino. Ljudje so požar lokalizirali in rešili sosedna poslopja. Sumijo, da je bil požar podtaknjen in vodi orožništvo preiskavo.

— Z nočem nad žensko. Struktelj Jože iz Brega pri St. Rupertu se potika z neko žensko iz kraja v kraj. Po raznih neprilikah, ki jih je imel že 14krat pred sodiščem, je zašel z njo tudi v naš okraj, kjer jo je v ljubosumnosti nadel z nočem in ji prizadejal več manjših ran. Pred lokalnim sodiščem je bil obsojen na 30 dni zapora in na izgon.

— Vandalizem. Uprava državnih cest je prišla v zadnjem času ob državni cesti oditi sadno drevje. Tako imamo v naših krajih ob cesti že polno mladih dreves, ki so po mnogim na poti. Včeraj je prijavil državni cestar Povše Jože iz Medvadjaka, da je bilo pri km 572 obširno Velika Loka 14 dreves lablan izruvanih in odnešenih. Neznani storilec si je jete ali prisvojil ali pa jih je uničil iz hudobije. Zeleti bi bilo, da ga oblasti izledele in eksemplarno kaznujejo, sicer bodo lepi nasadi ob državni cesti kmalu uničeni.

— Trpinčenje živali. Vse obsodbe vreden primer trpinčenja živali smo videli v četrtki eredi Trebnjega. Znani konjski prekupevalci so preizkušali konje. Vpredi so posamezne konje v zavrt voz, sedli nanj in poganzili ubogo žival tako, da so ee ljudje zgrazali. Šele orožniki so napravili red in so mučitelje živine prijavili sodišču.

— 274 dojenčkov je bilo oplenjenih letos v naši občini. Včeraj se je oplenjenost končala in je prirastel 274 otrok v enem letu pač znak, da se rojstva množijo, dočim je umrlivost prav malenkostna.

— Kap za je zadela. Osear Jožef iz St. Jurja je prosišil iz kraja v kraj Pri Antonu Spandulju ga je na trenutku, ko je protil miloščine, zadela kap.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Sobota 19. maja katoličani: Cestlin, Vitoslava, pravoslavni 6. maja. Jutri: Nedelja 20. maja katoličani: Binkošti, Milodari, pravoslavni 7. maja. Pojutrišnjem: Ponedeljek 21. maja katoličani: Binkoštni pon.: Milodari, pravoslavni 8. maja.

DANASJNE PRIREDITVE. Kino Matica: Veseli svatje.

Kino Dvor: »Pat in Patachon mesečnik«.

ZKD: »Srečna zakonca« ob 14.30 v kinu Matic.

Kino Siska: »Ne poznam, a ljubim Te«. Mladinski oder društva »Tabor«, pravljica igra »Dve Marički« ob 20. v Delavski zbornici.

PRIREDITVE V DEBELJO. Kino Matica: Veseli svatje.

Kino Dvor: »Pat in Patachon mesečnik«.

ZKD: »Srečna zakonca« ob 14.30 v kinu Matic.

Kino Siska: »Ne poznam, a ljubim Te«. Koncert bolgarskega pevskega društva »Rodna pesene« ob 11. v Unioni.

Slavnostni koncert »Slavac« ob 20. v Unioni.

Občni zbor Hubadove župe ob 15. v dvorani Glasbene Matice. Ljubljanska podružnica: Udruga grafičnih faktorjev občni zbor ob 10.30 v Kazini.

PRIREDITVE V PONEDELJEK. Kino Matica: Veseli svatje.

Kino Dvor: »Pat in Patachon mesečnik«.

ZKD: »Srečna zakonca« ob 14.30 v kinu Dvor.

Kino Siska: »Ne poznam, a ljubim Te«. Slavnostno zborovanje »Slavac« ob 10. v Filharmonični dvorani.

Zupni koncert »Hubadove pevke izšep« ob 15. v Unioni.

Ljudska veselica »Slavac« ob 16. na Taboru.

DEŽURNE LEKARNE. Danes in jutri: Mr. Bohinec, Rimska cesta 24. dr. Kmet, Tyrševa cesta 41 in Leusček, Razljazova cesta 1.

V ponedeljek: Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9 in dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6.

Izpod sita

Jutri in pojutrišnjem bomo imeli veliko birmovanje. Sveti Duh bo razsvetlil našo nadebudno deca in jo povrhu še bogato ali vsaj skromno obdaroval. Prijeto in toplo je človeku pri srcu, če se mu obeta v teh hudih časih žarek modrosti in lepo darilo, le škoda, da so te dobrine omejene samo na deca. Kako potrebno bi bilo oborožiti odraslim čutilno več ali manj vsi. Enim bi bila bolj potrebna čim bogatejša birmanska derila, drugim pa čim izdatnejši žarki modrosti. Tako birmovanje bi nam prineslo nedvomno mnogo koristi. Žarki modrosti naj bi obisljali tiste, ki so tako ali drugače krivi, da je na svetu vedno več darj potrebnih ljudi.

Lepo bi bilo torej, če bi nam kdo poskrbel za birmo odraslim. Vprašanje je samo, koga bi izbrali za birmo, ker bi bili pri taki birmi sami birmenci.

Naše gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20. uri. Sobota, 19. maja: Gospoda Glumabjevi.

Izven. Govorjenje članice osrednjega gledališča gospe Save Severjeve. Čena od 20 Din navzdol.

Nedelja, 20. maja: Ob pol 21. uri Steharnik na Kongresnem trgu. (V slučaju slabega vremena ob 20. uri Medoster Anton Htt v dram. Izven. Zmizane cene).

Ponedeljek, 21. maja: Ob pol 21. uri Steharnik na Kongresnem trgu. (V slučaju slabega vremena ob 20. uri Bratje Karamazovi v dram. Izven. Zmizane cene).

Premijena drama »Družba« v ljubljanski dram. V sredo 23. t. m. je premijera znane Galsworthyjeve drame »Družba«, ki je imela na vseh evropskih odrih izredne uspehe. Kritika jo prišteva med najboljša Galsworthyjeva dramska dela.

Drama prikazuje na Galsworthyjev svojstven način razmere v angleški višji družbi. Glavna junaka sta stotnik Dancy (Levar) in mladi Didi De Levis (Skribinšek). Konflikt, ki nastane med tema dvema radi kraje tisoč fuftov, je prikazal pisatelj povsem objektivno. Tekom dejanja prikazuje vso višjo družbo, kako se v tem konfliktu

1884 — „Slavec“ — 1934

Iz zgodovine našega zaslužnega pevskega društva

Ljubljana, 19. maja.

Včeraj je poteklo pol stoletja, odkar je bilo ustanovljeno pevsko društvo »Slavec«, ki bo za binkoštno praznike svečano proslavilo svoj jubilej. Med številnimi našimi kulturnimi, humanitarnimi, pevskimi in drugimi društvi, je »Slavec« ono, ki lahko s ponosom gleda na svojo zgodovino, tesno povezano z vsem žitjem in bitjem našega naroda.

18. maja 1884 se je v staroznani Lozarjevi gostilni v Rožni ulici zbralo okrog 30 slovenskih pevcev in ustanovili so pripravljalni odbor za »Slovensko delavsko pevsko društvo Slavec«, a 9. julija je bil že prvi občni zbor, na katerem je bil izvoljen za predsednika Anton Jeločnik, za prvega društvenega pevovodjo pa Ivan Justin. V novem pevskem društvu so se v glavnem zbirali delavci, ki so po prejšnji poti v internacionalnem in socialističnem poborvanem »Delavskem izobraževalnem društvu«, kjer so bili tudi Nemci, ki so slovenske pevce le preradi zapostavljali.

Častni predsednik Ivan Drazil

»Slavec« se je takoj krepko razvijal in kmalu je bil med vodilnimi slovenskimi pevskimi društvi, saj je društvo z ljubiteljsko in vmezo širilo slovensko pesem po slovenski zemlji in tudi izven njenih meja. »Slavec« je sodeloval na vseh večjih nacionalnih slavnostih, a nešteto krat je pihel tudi na skrajne meje ograjene domovine, da tam bodri in vzgaia narod v nacionalni zavesti in odporu. Kljub preganjanju in šikaniranju z vseh strani, zlasti s strani avstrijskih oblasti, je »Slavec« trdno vztrajal in si je bil vedno svest svojega narodnega poslanstva. Pod njegovim okriljem so se zbirali delavci, obrtniki in mali uradniki, prežeti nacionalne zavesti.

»Slavec« je bil pa tudi med onimi redkimi društvi, ki so širili misel in zavest slovske vzajemnosti. Navezal je stike z brati Hrvati in Srbi na jugu, a na severu je prožil bratsko čehom in Poljakom. V prvih 25 letih svojega obstoja je bil »Slavec« v Voloskem, v Opatiji, v Zagrebu in Sisku, v zlati Pragi in Taboru. »Slavec« je pa tudi prvi sprožil misel ustanovitve »Zveze slovenskih pevskih društev«, ki je bila ustanovljena že ob priliki »Slavčeve« 25letnice.

Vse »Slavčeve« delovanje je pa tudi tesno povezano z razvojem slovske opere. Zbor je sodeloval najprej pri Dramatičnem društvu, a leta 1891 je pristopil kot stalni operni zbor k slovenski operi. Leta 1887 je proslavil 25letnico svojega obstoja. Pri priliki so sodelovali najodličnejši predstavniki javnosti. Društvo je imenovalo takrat za svoje častne člane pesnika Simona Gregorčiča, skladatelja Antona Foersterja in vladiko dr. Jurja Strossmayerja, pozneje pa še mnoge naše odlične skladatelje in kulturne delavce.

Arh. Viljem Krainer, poslevodni predsednik upravnega odbora

V drugem četrtletju obstoja je »Slavec« deloval v začrtani smeri: širil je pevsko kulturo, dvigal in uterjal narod v nacionalni zavesti. Iz njegovih vrst je izšlo na tisoče pevcev, ki so bili, kakor pravi Vilko Bojc v jubilejni »Slavčevi knjigi«: kakor semena, vržena v veter: kamorkoli prilete, tam vzklilejo in rode! Podčrtati je treba vedno ožje stike z brati Hrvati, Srbi in Čehi.

Med svetovno vojno, sredi grozotne morije in klanja, je tudi »Slavec« utihnil s pesmijo, a po vojni je bil med prvimi društvi, ki so nanovo vzcvetela. Kakor prej je nadaljeval svojo kulturno misijo. Leta 1924 je nastala v društvu kriza, ker je izgubilo prostore v Narodnem domu. Ta stagnacija je trajala do leta 1931, ko je prevzel društveno vodstvo mladi in agilni predsednik inž. Friderik Krainer. Za društvo se je začela doba preporoda, napredka in uspehov. Zbor je poživljen in izpolnjen in pokazal bo sadove svojega dela in znanja na jubilejni proslavi, ki bo nov temeljni kamen za »Slavčeve« bodočnost.

Vsa leta njegovega obstoja so »Slavec« vodili odlični možje in predsedniki, med katerimi naj v prvi vrsti omenimo častnega predsednika g. Ivana Drazilja, ki je društvu predsedoval polnih 36 let in praznuje zdaj hkrati z društvenim

jubilejem tudi 25. letje svojega dela pri »Slavcu«.

Ko je zavičalo pred leti med »Slavčevimi« člani malodušje in je bilo društvo skoraj že v zatonu, je stopil leta 1931 na čelo odbora kot predsednik br. inž. Krainer Friderik. Mlada klica je pogrnala iz starega debla, ki se je začela pretakati po zastarelih žilah in porodila »Slavca« k novemu intenzivnejšemu življenju. Pod novim odborom se je »Slavec« znova razvil in nastopil smagovito pot, da je danes zopet med našimi vodilnimi pevskimi društvi.

Odličnemu predsedniku g. Krainerju, ki z nesebično ljubeznijo vodi zbor, stoji ob strani zvesti delavci, med katerimi naj v prvi vrsti omenimo njegovo deeno roko, tajnika Borisa Roša, enega najstarejših društvenih članov, ter pevovodjo Ivana Rupnika, ki je zopet spravil zbor na umetniško višino. Ob priliki 50. letnice vodijo »Slavca« poleg imenovanih še Ruža Roševa, Emma Bizjakova, Julij Šemrl, Mirko Berginc, Rudolf Brus, Ludovik Logar, Ivan Božič, Jože Bučar, Srečko Zupančič in Milan Perles.

Za svojo 50letnico je izdal »Slavec« lesonsko spominsko brošuro, opremljeno s slikami Nj. Vel. kralja Aleksandra kot pokrovitelja prireditve, častnega predsednika Ivana Drazilja ter častnega predsedstva, ki so med njimi minister dr. Fr. Novak, prosvetni minister dr. Dija Šumenkovič, minister n. r. dr. Albert Krainer, minister n. r. Ivan Pucelj, poljski poslanik dr. Schwarzenburg-Günther, češkoslovaški poslanik dr. Pavel Wellner, bolgarski poslanik dr. Ivan Kjoseljanov, ban dravske banovine dr. Marušič, divizijski general Vladimir Cukavac, škof dr.

Gregorij Rožman, dvorna dama ga. Franja Tavcarjeva, mestni župan dr. Dimko Puc, senator dr. Vladimir Ravnihar in ravatelj konservatorija v pok. Matej Hubad. Brošura prinaša podrobno vso »Slavčev« zgodovino, njegovo ustanovitve, proslavo 25letnice, delo »Slavca« od leta 1909 do 1934, zanimivosti z izleta v Prago ter razne važnejše dogodke iz društvenega življenja, vse opremljeno s slikami in njegovimi zaslužnimi delavci. Za brošuro, ki jo je v zornu uredil Vilko Bojc, vmet »Slavčev« delavec in ki nam tudi v tehničnem posledu dela čast, sta prispevala članke tudi pevovodja Rupnik in predsednik inž. Krainer.

Pevovodja Ivan Rupnik

»Slavec«, ki je pol stoletja stal kot buđen čuvár in klicar našega naroda, ki je širil našo kulturo in lepoto slovske pesmi, k njegovemu jubileju tudi naše iskrene čestitke z željo, da bi dosegla jubilejna proslava čim večji uspeh.

Proslava 25 letnice trboveljskega Sokola

Združena bo z razvitjem naraščajkega prapora, ki bo razvit na binkoštni ponedeljek

Trbovlje, 18. maja.

Krvavi septemberski dogodki leta 1908 v Ljubljani, ko so padle prve žrtve v borbi za našo narodno svobodo, so živo odjeknili tudi v srohi narodno zavednih Trboveljčanov. Kri, ki je takrat brizgnila po tlaku ljubljanskih ulic, naj bi bila v svari našemu tlačnemu narodu, da si ne drzne zahtevati svojih narodnih pravic in

brate Bigmana, Močnika, Volkerja in Erzeničnika v telovadnico celjskega Sokola, kjer so se izvečbali za prve vaditelje. Se isto leto je prevzel mesto načelnika brat Kužnik Dominik, ki je z največjim uspehom, vztrajnostjo in požrtvovalnostjo vršil to funkcijo preko 20 let.

Društvo se je nenavadno hitro razvijalo in napredovalo. Ze 3 leta po ustanovitvi,

Trboveljski Sokol 1. 1909.

svobode. Toda avstrijski trnogi so s tem nasiljem dosegli baš nasprotno. Vihar ogorčenja je zajel ves narod, ki je spoznal, da hočejo tlačitelji zgraditi most germanizacije preko njegovih trupel do slovske Adrije. Kakor drugod v slovenskih mestih in trgih, so Nemci tudi v slovenskih Trbovljah gradili močan steb za ta most. Ogromna večina prebivalstva je bila odločno slovska, toda žal odvisna od rudarskega podjetja, ki je bilo takrat še popolnoma v nemških rokah. Zato je bilo nacionalno delo v takih razmerah silno težko, ker se je vsakdo izpostavljal nevarnosti, da bo bodisi ob službo, ali pa, kar je bilo še bolj verjetno — prišel v zapor.

Po septemberskih dogodkih leta 1909 pa so zadržela srca mnogih narodnih borcev tudi v tukajšnjem revirju, kajti čutili so, da je obramba naroda brez močne nacionalno-borbeno organizacije, ki bi zajejala val germanizacije, brezspesna. Zato, so se že 19. novembra 1908 sestali v gostilni Počivavšek trgovca Dežman Franc, Počivavšek Anton, Goropevšek Jože, trgovec Kramer Ivan, poduradnik Letnik Jože in Feštajn Franc, učitelj Plavšak Robert, uradnik Bratovške skladišne Režun Karol, učitelj Omerzu Karol, učitelj Moll Oskar in Velkavrh Josip, odvetnik dr. Dimnik Ivan, krojača Pinterič Niko in Pungercar Franjo, učitelj Kuhar Anton in Gustav Vodušek ml., rudn. paznik Naglav Juro in trg. sotrudnik Rupnik Drago. Temu sestanku je prisostvoval tudi starosta celjskega Sokola br. Smrtnik Josip. Izvoljen je bil pripravljalni odbor, ki je že 28. februarja 1909 sklical ustanovni občni zbor, katerega se je udeležil tudi br. dr. Serbec Gvidon iz Celja, ki je pohljal delavnost najmlajšega društva ter ga vzpodbudil k nadaljnji vztrajni borbi. Prvemu odboru je bil starosta Počivavšek Anton, podstarosta Goropevšek Jože, načelnik Plavšak Robert, tajnik Velkavrh Jože, zapisnikar Naglav Juri, blagajnik Režun Karol, njegov namestnik Moll Josip, gospodar Letnik Jože, odborniki pa so bili Kramer Ivan (oče ministra dr. Krainerja), Erzeničnik Leopold, Urbančič Anton, ter namestnik Pinterič Niko in Kanizer France. Takrat je šlo društvo 64 članov, od katerih je 30 telovadilo. Ze 9. septembra 1909 je pridilo mlado društvo prvo javno telovadbo, ki je slovensko prebivalstvo v revirju silno navdušila. Društvo je vadilo v dvorani Forte, ki je bila takrat edina večja dvorana v Trbovljah. Společka so bile težkoče radi pomanjkanja izvečbanih vaditeljev, vendar sta pa požrtvovalno pomagala brata dr. Pestotnik in Slapičar, ki sta hodila iz Ljubljane vadit trboveljske Sokole, pozneje pa je poslalo društvo

ga števila je velika večina delavskega stanu, razen tega pa večja v sokolskih vrstah tudi preko 1500 sokolske dece in naraščaja. Tako številno, kakor organizatorično je danes trboveljski Sokol ena najvzornije ustrojenih organizacij v dolini, kajti društvo ima lastno godbo na pihala in orkester, prosvetni odsek, gospodarski odsek, mladinski prosvetni odbor, lutkovni oder, jezdni, smučarski odsek in dramo, ki ji je dovoljen naziv sokolskega gledališča. Vsi odseki marljivo in požrtvovalno delujejo, ker bi bilo sicer podrobno delo v enem odboru sprito toliko razmaha društva nemogoče.

Kot že omenjeno, je bil prvi starosta trboveljskega Sokola prerano umrl Počivavšek Anton, njemu pa so sledili br. Goropevšek Jože, Letnik Jože, Sušnik Mirko in temu sedanjemu starosta Pleskovič Rudolf, ki so s svojim umnim, vzornim in požrtvovalnim vodstvom vsi pripomogli, da lahko Sokol Trbovlje ob svoji 25letnici z največjim ponosom zre nazaj v svojo z lukavkami, toda tudi s trnjem ovito preteklost. Trboveljskemu Sokolu ob srebrnem jubileju iz srca čestitamo z iskreno željo, da bi v bodoče korakal po začrtani poti v čast slovskega sokolstva ter v srce naroda in velike Jugoslavije. Sokolu Trbovlje »Zdravo«!

Spored proslave sokolskih mladinskih dni. Sokol Trbovlje priredi v okviru proslave društvene 25letnice v dneih 19., 20. in 21. maja (ob binkoštnih praznikih) mladinske dni z naslednjim sporedom: V soboto 19. t. m. ob 20. mladinska akademija s telovadnim nastopom mladine, mladinsko igro s petjem in godbo ter petjem mladinskega zbora »Trboveljski slavček«. — V nedeljo 20. t. m. dopoldne in popoldne lahkoatletske tekme moškega in ženskega naraščaja in moške dece sokolskih društev spodnje posavskega okrožja na letnem telovadišču za Sokolskim domom. — V ponedeljek 21. t. m. ob pol 3. popoldne razvite naraščajkega prapora in javen telovadni nastop sokolske mladine.

Živilski trg

Ljubljana, 19. maja. Živilski trg je bil danes predprazničen, z vsemi dobrotami je bil izredno dobro založen. Vendar se je poznalo na zelenjadnem trgu, kjer prodajajo zelenjavo kmetice, da je trg tudi na Sv. Jakobu trgu. Tudi na novem trgu je bilo vsega dovolj, vendar se kmetice tega trga še vedno izogibljajo. Tako bi bilo na njem lahko več perutnine, ki bi jo kmetice tudi tam lažje prodale. Na starem perutninskem trgu je bil naval, izredno mnogo je bilo piščancev.

Na sadnem trgu je čedalje več domačih črešenj, zato so se pocenile tudi uvožene, ki so zdaj že precej lepe po 6 Din. Danes je bilo tudi prvič mnogo rdečih jagod, ki so pa še vseeno drage, Hiter 12 Din, Jurčkov še ni mnogo, ker po dežju še ni bilo dovolj tople vreme. Prodajajo jih na merico po 5 do 6 Din. Ljudje zelo kupujejo črešenja.

Uvoženo sočivje se je zopet nekoliko pocenilo. Grah bo najbrž kmalu še cenejši, ker so danes že prodajali domačega po 4 Din kg. Uvoženi je v splošnem po 5 Din. Čez noč se je tudi pocenil stročji fižol, ki je zdaj že po 8 Din. Tudi peso prodajajo po 8 Din. Najcenejše kumare so po 10 Din kg. Najlepše artičoke prodajajo po 2 Din komad.

Trnovčanke so napravile pravi dumping z zelenjavo, toliko je je na trgu. Prostor, ki je določen za prodajo trnovske zelenjave je bil danes pretesen. Trnovska salata se zdaj lahko kosa z vsako uvoženo po ceni in kvaliteti. Glavna to prodajajo po dve, tri lepi glavi za dinar. Spinačo, in sicer zelo lepo, prodajajo v velikih mericah po dinarju.

Gospodinje so se danes precej mudile na perutninskem trgu, kjer so se zlasti zanimala za piščance, da bodo jutri s tem večjim ponosom pogrmile mize. Piščanci se jim še vedno ne zle poceni. Danes so jih prodajali po 30 do 35 Din par. Cene zaklane perutnine so se ustale. Danes so se gospodinje nekoliko bolj zalagale z mjo. Gosi so sekane po 20 Din kg, cele pa po 18 Din.

Na vsem trgu se je danes poznalo, da smo pred dvema praznikoma, gospodinje so se s posebno vmezo zalagale z vsem, kar mora priti o praznikih na mizo, da bomo dostojno praznovali.

Proračun stiške občine

Stična, 18. maja.

Občinski odbor je praznoval na svoji zadnji seji 13. t. m. o proračunu nove občine Stična za l. 1934/35. Predvideni proračun znaša 110.285 Din in so posamezne postavke proračuna naslednje: osebni izdatki 11.900 Din. Od teh odpade za predsednika občine 2400 Din, za tajnika 3600 Din, blagajnika 800 Din, služitelja 2400 Din, ostalo za krojača in babico. V tem delu proračuna je važna postavka plača tajniku, ki znaša po tem proračunu 300 Din mesečno. Predvidena plača je zelo nizka, ako upoštevamo, da se je stiška občina po novem obč. zakonu teritorialno in številčno zelo povečala in da bo delo za enega tajnika zelo naporno. Izdatki za vse stroške službe (papir, kurjava itd.) so proračunani na 3546 Din. Prosveta: osnovna narodna šola v Stični 18048 Din, na Mulijski (Polje) 9000 Din, v Javorju 6470 Din, v št. Vidu 1014 Din. Gradbeni stroški: vzdrževanje in popravilo cest 15.000 Din, mostov 2000 Din, regulacija potokov 2000 Din; za gradbo nove občinske ceste v Metnaji in preko Metnaja v Debeče je v proračunu malenkostna postavka 5000 Din. Upoštevati pa je treba, da bo nova obč. cesta ne samo velikega pomena za obč. oost ležeče vasi Mekine, Metnaja 1. dr., temveč bo tudi velikega krajevnega pomena za vso dolino, ker bo v doglednem času cesta vezala Stično z Litiijo. — Pri-spevek obč. kmetijskemu skladu 7400 Din. Postavka za socialno skrbstvo in ubožni sklad znaša tudi prav malenkostno vsoto 10.830 Din, kar najbrž ne bo zadostovalo za nujne podpore revežem, ki jih v občini ni malo. Prispevek za gas. čete v Metnaji, Stični in na Mulijski vsaki po 2000 Din.

Celokupni razhodniki znašajo 110.285 Din, ki bodo kriti s naslednjimi dohodki: Občinska določila na vse državne neposredne davke 60%, t. j. 64.291 Din (od skupnega predpis. 107.153 Din). Občinska trošarina: vino po 1 Din od litra, pivo po 0.50 Din, alkohol, žganje, špirit po 5 Din, od goveda in prašičev po 10 Din od glave. Prora-

čunane so občinske takse za prostovoljno dražbo nepremičnin po 1%, za ogled stavbe 100 Din, za stavbno dovoljenje 100 Din, tehtnina po 2 Din. Odkupnina za osebno delo je določena na 15 Din dnevno. Lov 1500 Din. Proračunani so še nekateri manjši dohodki.

Iz proračuna je razvidno, da je občinski odbor v svrhu varčevanja skril in določil posamezne postavke na minimum. V proračunu pogrešamo prispevek Sokolskemu društvu, prispevek za pospeševanje tujkega prometa ter olepšavo krajev in ohranitev spomenikov, pri čemer naj omenimo, da je v načrtu postavitev spomenika Jurčiču in bi bilo zelo nujno, da bi občina prispevala letno določeni znesek (vsaj 500 Din), ker spada tovrstno skrbstvo in zanimanje tudi prav za prav v njeno področje.

ZVOČNI KINO »SOKOLSKI DOM«
V ŠISKI. — Telefon 33-87
Magda Schneider, Willy Forst
v veleopareti
Ne poznam, a ljubim Te
Režija: Geza Bolvary
Predstave: v soboto ob 17. in 19.9.,
v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9., v ponedeljek ob 17. in 19.9., uri zvečer
Dopolnilo nov zvočni tednik
Pride! SCAMPOLO

Anton Pogacnik 60 letnik

Ljubljana, 19. maja. Na binkoštni ponedeljek praznuje v Podnartu svojo 60letnico eden naših najbolj znanih gorenjskih gospodarjev in najbolj zaslužnih delavcev za napredno stvar, zato pa moramo z njim seznaniti tudi našo široko javnost, saj si je čestitke javnosti tudi zaslužil s trdim delom, bistrim razumom in vedno dobrim srcem.

Lesni industrijalec Anton Pogacnik v Podnartu je bil rojen dne 21. majnika pred 60 leti na prelepi Dobravi, kjer je že njegov oče Šimen imel slovito vinoko trgovino. Komaj 16 let je bil Tone star, ko je po očetovi smrti je prevzel skrb za posveto in vinski trgovino, njegovo ime so pa imenovali po vsej Sloveniji, ko so 25letnega Antona Pogacnika izvolili za župana, da je postal najmlajši župan v deželi. Iz podjetnega, za izobrazbo in napredek stremečega fanta, je postal prvi možati gorenjski župan, ki je z vzoorno nesebičnostjo vodil občino polnih 28 let, nato mu je pa zraslo delo čez glavo in je težko čast prostovoljno odložil na druga ramena. L. 1899 se je preselil z Dobrave v Podnart na posestvo, ki ga je dobil po svojem očetu in je takoj šel tudi v Naklo v starodavno Španovo hišo po zalo Mico, ki odšel kot vzgledna gospodinja in mati gospodinji na ugledni Pogacnikovi domačiji v Podnartu ter z največjo gostoljubnostjo ljubimivo sprejemala goste iz vse države. Po preselitvi v Podnart se je župan Pogacnik kmalu kotl trgovine z lesom in se kot dober gospodar ter pošten strokovnjak kmalu uveljavil po vsej bližnji in dalji okolici ter tudi v inozemstvu. Ze pre 20 let je ustanovil Kmetško hranilnico in posojilnico v Podnartu, ki deluje na kmetstvo-zadružni podlagi in izkazuje že tudi prav lepe rezerve, kar pač najlepše dokazuje, da je današnji jubilar vodil vsej okolici koristni zavod vztrajno in nesebično, saj mu je tudi ves čas na delu in takorekro tudi tajnik in blagajnik v eni osebi. Težka je bila doba svetovne vojne, ko je svojim občanom pomagal z našetimi in z odprto roko ter mnogokaterega rešil vojne suknje, osamljene družine vojakov pa lakote, čeprav je vedel za vedno veljavni pogovor, da je dobrota sirota, kar danes tudi izkzuša v le prevečji meri namestu hvaležnosti. Naš jubilar je bil pa tudi vedno neoporečen in odločen nacionalist ter je med drugim ustanovil tudi Sokola, ki mu je nadvse skrbno starosta. Kmalu je spoznal tudi pomen tujkega prometa, podrl svojo domačijo in zgradil najpri-kupnejši in najmodernejši hotel, ki je vedno poln zadovoljnih letovisčarjev iz vse države. Za svoje delo v javno korist je dobil tudi priznanje na najvišjem mestu z redom Sv. Save in Jugoslovske kronske.

Svojo hčerko Marjo in svoje tri sinove je poslal na najpazljivostne domače šole in tudi na šole in specialne zavode v Avstriji, Čehoslovaško, Nemčijo, Italijo in Francijo ter na dolga popotovanja po svetu, da so danes pripravljeni na najtežje naloge mednarodnega gospodarstva, ko sta se Ciril in Anton posvetila trgovini, dr. inž. Metod je pa kemik in specialist za olja, ki nam bo obogatili našo industrio. Sin Ciril je že prevzel del skrbí svojega očeta na svoja široka pleča in že vodi nacionalno gibanje v vsej okolici, a največje veselje mu je napravila hčerka Mara, soproga znanega voditelja JS in generalnega tajnika TPD g. Jožipa Pogacnika, ko mu je pred petimi leti natančno za njegov rojstni dan poklonila prvega vnučka Joška. Ta bistri nagaševček je jubilarju največja sreča, ki naj se mu v ljubezni družini in v hvaležnem spoštovanju vseh domačinov in okoličanov z vseh strani smehlja do najskrajnejših mej vedno delavnega življenja z najslajšim sadom!

Radovednost.

— Zakaj stoji Jurček pred zrcalom in miži?
— Videti hoče, kakšen je v spanju.

DANES PREMIERA operete, ki bo očarala in navdušila vse Ljubljano!

VESELI SVATJE

Opereta sladkih popevk, čarobnega petja, veselih dvotipov in edinstvene zabave. — Vse v prekrasni naravi.

V glavni vlogi:

HANSI NIESE

v svoji najboljši vlogi.

ELITNI KINO MATICA
Telefon 21-24 Telefon 21-24

Else Elster, Hans Junkermann,
Oskar Sima, Rose Stradner.

Predstave danes ob 4., 7^h in 9^h — za praznike ob 3., 5., 7^h in 9^h uri sveder

DNEVNE VESTI

— Zavarovanje delavcev in nameščen-
cev v marcu. V marcu je bilo zavarovanih
pri okrožnih uradih SUZOR-a 523.070. V
primeri s februarjem je naraslo število
zavarovanih delavcev in nameščen-
cev na 28.019. Največji absolutni porast iz-
kazuje OUZD v Zagrebu (3937), v Banja-
luki (3647), v Ljubljani (3312), v Tuzli
(3166) in v Osljeju (2843). Nazadovale je
število zavarovancev samo na področju
OUZD v Skoplju za 3677 in v Dubrovniku
za 715. Od privatno društvenih bolnišnih
blagajin izkazuje zagrebski Merkur 607 za-
varovancev manj, druge blagajne pa izka-
zujejo porast. Celokupna zavarovana me-
da je ostala skoraj nespremenjena in je
znajala 292.500 milijonov Din.

— Pred skupščino Zveze nabavljajnih
zadrug. V Sarajevu je bila včeraj pred-
konferenca glavne letne skupščine Zveze
nabavljajnih zadrug državnih uslužben-
cev iz vse države. Skupščini bo prisostvoval
okrog 200 delegatov. Glavna skupščina je
bila odprta danes dopoldne. Savez na-
bavljajnih zadrug državnih uslužben-
cev šteje okrog 140.000 članov, včlanjenih v
187 združenj. Na železničarske zadruge
odpade 40% članov.

— Slovenska Matica objavlja: Letošnje
redne publikacije so dotičane. Poverjen-
ikom, ki so knjige že naročili, jih bomo za-
deli razpošiljali takoj po binkoštnih. Ljubljani-
ski člani jih lahko dvignejo osebno v Ma-
tični pisarni (Kongresni trg 7) od četrta
24. t. m. dalje vsak delavec med uradnimi
urami (od 9.—12. dopoldne) in od 4. do 6. po-
poldne. Novi člani lahko še vedno pristo-
pajo. Člani so za članarino 50 Din deležni
letošnih treh knjig, ki obsegajo skupno 1025
strani, in sicer: III. del Tolstega romana
»Vojna in mir« v Levstikovem prevodu, IV.
(zaključni) del istega romana in Sovršetov
prevod »Dnevnik cesarja Marka Aurelija«.

— Bolgarski zdravnik na poti v Ljub-
ljano. Po priručnem prejetju in kratkem
bivanju v Sarajevu so se odpravili bolgar-
ski zdravnik včeraj jutraj v Zagreb, od-
koder odstopujejo v Ljubljano. Celje in To-
polšico, potem se pa vrnejo preko Beo-
grada v Sofijo.

— Binkoštni izleti »Jadranske plovid-
be«. Na binkoštno nedeljo in ponedeljek
priredi »Jadranska plovidba« več izletov
po morju. Jutri ob 7.30 odpelje luksuzni
parnik »Ljubljana« izletnike do Raba.
Ustavi se v Kraljevici, Crikvenici, Selcih,
Novem, Senju in Baski. Isto pot ubere v
ponedeljek jutraj parnik »Triglava«. Par-
nik »Plava« odpelje jutri jutraj ob 8. s
Susaka v Omišalj, Maklinski, Krk in Ale-
ksandrovo. Na binkoštni ponedeljek bo v
Omišlju tradicionalna narodna in cerkve-
na svečanost, ki jo privlača izletnike iz
vsega Hrvatskega Primorja. Izletniški
vlaki iz Zagreba in Ljubljane imajo zvezo
z izletniškimi parniki.

— Kongres naših esperantistov. Za
binkoštno praznike se zbere v Koprivnici
naši esperantisti na svojem VII. kongresu.
Svečana otvoritev kongresa bo jutri ob
10. končan bo pa kongres v ponedeljek
popoldne. Kongresni odbor je že včeraj
prejel prve pozdrave iz inozemstva, in si-
cer od francoske, angleške, nizozemske in
bolgarske esperantske zveze.

— Angliški letalci v Zagrebu. Danes
proti večeru prileti v Zagreb s petimi
aeroplani skupina angleških letalcev pod
vodstvom angleškega narodnega poslanca
Lindsaya Everarda, podpredsednika angle-
škega kraljevskega Aerokluba. Angliški letalci
so na poletu po Evropi, od 27. do 28. t. m.
posetijo London, Berlin, Prago, Zagreb,
Borovo, kjer bodo prisostvovali jutri veli-
kemu letalskemu mitingu, dalje Beograd,
Salzburg, Dunaj, Benetke, Cannes, Ma-
drid in Biaritz.

— Izlet naših gospodarjev na Poljsko.
Od 9. do 20. junija prirede naši gospodar-
ji izlet na Poljsko, kjer posetijo Katowice,
Poznanj, Gdinj, Varšavo in Krakov. Stro-
ški potovanja bodo znali za II. razred
3000 Din za III. razred pa 2500 Din.

— Grški marmor za Meštrovičeva »fin-
go«. V splitsko pristanišče so pripeljali
ogromen blok grškega marmorja, iz kate-
rega bo izklesana Meštrovičeva sfiga za
kraljev dvor na Dedinju.

— O mednarodni fotografirski razstavi
v Ljubljani priobčuje v današnji številki
zagrebskega »Jutarnjeg lista« g. Avgust
Frajtič obširen, zelo laskavo pisan članek,
ki ga zaključuje z najpriznanejšimi čestit-
kami ljubljanskemu Fotoklubu k uspehu
in z zahvalo za nesebičen trud.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list
kr. banske uprave dravske banovine« št.
40 z dne 19. t. m. objavlja uredbi o orga-
nizaciji pošto telegrafsko telefonske služ-
be in objave banske uprave o pobiranju
občinskih trošarin v letu 1934.

— Nalezljive bolezni v dravski bano-
vini. Od 1. do 7. t. m. je bilo v dravski ba-
novini 24 primerov škrlatink, 77 ošpic
(smrtni 1), 79 davice, 18 šena, 22 vnetja
prušeane slinovke, 5 tifuznih bolezni, 5
otročne vročice, 4 krčevite odrenelosti
ter po 1 griže, nalezljivega vnetja možga-
nov in otrpjenosti tilnika.

— Naš »Ljosek« na letalskem mitingu
v Borovu. V Borovu priredi tvornica
Ba'ta za binkoštni velik mednarodni letal-
ski miting. Mitinga se udeležita tudi naš
pilot Colmar in inž. Kuhelj, ki sta danes ob
11. startala na ljubljanskem aerodromu.
»Ljosek« bo tekmoval v akrobacijah in v
brzini.

delavec iz Kukovega Ivan Eppich, posest-
nik v Moziju Henrik Lackner, delavec v
Dolenjem Vrhopolju Janez Tročinar in po-
sestnik v Nemški Loki Ivan Šute. Okrožno
sodišče v Celju je uvedlo postopanje, da se
proglasi za mrtvega bivši posestnik v
Ravnah Valentin Ramsak, okrožno sodi-
šče v Mariboru pa za poljedelca v Vel.
Dolenjih Karla Šlebiča.

— Ameriške novice. V No. Randallu,
država Ohio, se je nedavno pripetila huda
nesreča, katere žrtev je postala Slovenka
Sigmundova. V hlevu na farmi je nastal
ogonj, ki ga je ženska skušala pogasiti, a
se ji je vnela obleka. Zdobila je tako hu-
de opekline, oba jim je kmalu v bolnici
podlegla. Pokojna je bila stara 56 let, do-
ma je bila iz Mirne peči na Dolenjskem.

— V Pittsburghu sta umrla Franciška
Volk-Tomšičeva in Josip Trebec. — 13.
marca so v Condorsportu pokopali Matijo
Pluta. Pokojni je bil star 45 let, doma je
bil iz Ručetne vasi pri Črnomlju. Zapustil
je ženo, dva sina in dve hčerki, v starem
kraju pa žaluje za njim mati.

— Nov grob. Ugledno Blagnotovo ro-
dino v Kranju je zadela hud udarec. Neiz-
prosna smrt ji je ugrabila včeraj v cvetu
dekle mladoletno hčerko M. a. o. ki jo
položil jutri ob 15. na farnem pokopališču
v Kranju k večnemu počitku. Bodi ji la-
hka zemlja, težko prizadetim svojcem na-
še iskreno sožalje.

— Vreme. Vremenska napoved pravi,
da bo deloma oblačno, spremenljivo in to-
plejše vreme. Včeraj je deževalo skoraj po
vseh krajih naše države. Najvišja tempe-
ratura je znašala v Beogradu 27, v Sara-
jevu in Splitu 22, v Zagrebu in Skoplju 21,
v Ljubljani 17,6, v Mariboru 15,7. Davi je
kazal barometer v Ljubljani 761,4, tem-
peratura je znašala 13.

— Nesreče. Anton Podlesnik, 20-letni
delavec iz Trbovelj, je pokal temelje za
novo zgradbo. Med kopanjem ga je zasula
plast zemlje in je dobil nevarne notranje
poškodbe. — France Šmid, delavec pri iz-
daku v Ljubljani, je padel včeraj z zi-
darskega odra in se občutno poškodoval
na glavi. Ko je 19-letni hlapec Jurij Jereb
po šmartinski cesti vozil gramoz, se je
nanj zvrnila truga in mu zlomila levo no-
go. Vsi trije ponesrečenci se zdravijo v
ljubljanski bolnici.

— Strahovito neurje nad Mostarom. V
četrtke ponoči je divjalo nad Mostarom
strahovito neurje. Najprej je prihrumel sil-
en vihar, potem se je pa viliha med grme-
njem in treskanjem huda ploha. Železni-
ško progno za mestom je zasulo s peskom
in kamenjem, tako da je promet nekaj ča-
sa počival.

— Obesil se je. V Privlaci blizu Vin-
kovec se je obesil v sredo 70-letni drvar
Mihajlo Molnar. V smrt ga je poglala
beda.

Radio therma Laško

Najbolj koristne zdravilne vode vsem vrstam revmatizma, iš-
jasa, teničnih bolezni, arterioskleroze, znižanje krvne-
ga tlaka itd. Odprto skozi vse leto. — V predstavi
znane celne Pavlašina penzija za 10 dni 600 Din,
za 20 dni 1100 Din. V pavšalni penziji je vrščakov-
stvo in stanovanje, dnevno po eni kopeli, ena ali
dva zdravniški pregledi in vse take. — Zabeležite
prospekte od uprave zdravilišča. 4568

Iz Ljubljane

— Iz Obisk mednarodne fotografirski raz-
stave ni prav nič opešal od prvih dni, tem-
več je še vsak dan večji, ker vsak obisko-
valec s svojo hvalo dela reklamo zanj
med svojimi znanci. Prav hvalevredno je
pa tudi, da na razstavo prihaja vsak dan
več sol in je bilo med njimi tudi že ne-
kaj sol z dežele. Kako so dijaki in tuji
profesorji navdušeni za razstavo, nam pa
najlepše dokazuje, da dijaki ostajajo po
celo popoldne in da pridejo tudi po večkrat
gledat lepe in poučne slike. Tudi več or-
ganizacij je bilo že na razstavi in samo
včeraj sta si jo ogledala zveza gospodinj-
ter Esperantski klub, ki so ga člani Foto-
kluba sprejeli z največjim veseljem, saj
ima tudi Esperantski klub za foto-razst-
vo prav velike zasluge, ki je pomagal pri
pripravi in delu med esperantisti po
vseh delih sveta propagando zanj. Tudi
tuji listi objavljajo o razstavi večja in
vsekozi zelo pohvalna poročila, skoraj na
celi strani je pa v sredo prinesel zagreb-
ski »Morgenblatt« nad vse laskavo kriti-
ko »znanega strokovnjaka dr. Milana
Brichte«.

— Iz Originalnega sv. Florijana obču-
dujejo ljudje v izloženem oknu Tiskovne
zadruge na diplom, ki z njo izprizuje bar-
jansko gasilsko društvo izvolitev ministra
g. dr. Kramerja za svojega častnega čla-
na. Naš znani grafik Elko Justin je pravi-
lno posnel starinsko listino, saj vendar
diplome niso slike, temveč listine, in tej
listini po starih vzorih priloži tudi sliko,
vse skupaj pa dal v mapo. Tudi črke imajo
starinski karakter ter je stran s tek-
stom opremljena s fantazijskim grbom,
ki ga je menda avtor sam podelil Barja-
nom. Na starodavne čase spominja tudi
slika barjanskega mostišča in izmed mo-
stiščarjev je slikar vzel tudi patrona ga-
silcev sv. Florijana. Prav pravočloveško je
močan in krepak in je naslikan brez obit-
gatne golide, saj je na Barju vode itak
preveč. Edino zastavica z gorečo cerkvijo
spominja na šibo ognja, zlasti originalno
je pa to, da umetnik budnega varuha pred
ognjem ni naslikal kakor milostnega pro-
tektorja, temveč kot pomočnika gasilcev,
ki kliče na pomoč požrtvovalne gasilce in
asekuranco. Prav to, da je diploma zna-
čilna za darovalce in je takorekto nare-
jena v njihovem slogu, je njena največja
odlika ter dokazuje pravilno razumevanje
umetnika za take naloge.

— Uprava Hubadove župe JPS poziva
vsa ljubljanska pevka društva, da se sigur-
no udeležijo podoknic, ki se bodo pele na
ojo kraljevemu zastopniku in Ivanu Draz-
li, častnemu predsedniku »Slavca«. Zbirali-
šče na Sentjakobskem trgu točno ob 20. uri.
Izvajali se bosta skladbi A. Aljaž: Divna
noč; dr. B. Ipavec: Bodi zdrava, domovi-
na. Udeležba obvezna za vse ljubljanske
moške zbornice. Uprava Hubadove župe JPS.

— Vsem ljubljanskim pevskim dru-
štvam! Jutri 20. maja ob 11. uri bo v unio-
niški dvorani koncert bolgarskega pevkega
društva »Rodna pesen«. Vsa ljubljanska
pevska društva naj pošljejo na ta koncert
svoje zastopnike, obenem pa pozivamo, da
se sama korporativno udeležijo koncerta. Isto
velja tudi za slavoslovni koncert pevkega
društva »Slavec« jutri sveder ob 20. uri. —
Uprava Hubadove župe JPS.

SPOMIN NA BIRMO

ni samo naslov najnovejšega zvočnega fil-
ma, temveč je tudi lepa slika, ki jo Vam
izdela na binkoštno praznike

L'OTO ATELJE »DORIS«, palača DUNAV

— Iz Posetnike gledaliških predstav na
terasi hotela Tivoli opozarjamo, da je za-
četek obhoda predstav za binkoštno nedeljo in
ponedeljek točno ob 15. uri. Blagajna začne
poslovati ob stopnišču za gradom Tivoli ob
14. Dostop na teraso je dovoljen od pol 15.
ure dalje. V slučaju neugodnega vremena
predstavi na prostem odpadeta in občin-
stvo dobi denar za vstopnice povrnjen.
Lahko pa jih zadržimo za predstavi v gleda-
lišču pri dnevnih blaginjah, ki bo v slučaju
dežja proslava ob 14. ure dalje v operi. Če-
ne sedežem za predstavi na prostem so po
25, 20, 15 in 12 Din, za stojišča po 6 Din.
Dostop na teraso hotela Tivoli je dovoljen
samo po glavnem tivolskem stopnišču za
gradom Tivoli, ne pa z dovornih poti levo
in desno hotela Tivoli.

— Iz Brzopotezni turnir. Svojnički brz-
potezni šahovski turnir za prvenstvo v
maju je združil najmočnejše šahiste v
Ljubljani. Udeležilo se ga je 16 igralcev,
med njimi vsi, ki so se udeležili nedavno
končanega glavnega turnirja. Borba je
bila zelo ogorčena. Skoraj do zadnjega ko-
la je vodil šoril, ki ga je tik pred koncem
dohetil Milan Vidmar in je odločitev pa-
dla šele v zadnjem kolu. Milan je šorija
premagal in postal prvak za mesec maj z
12 in pol točke. Drugi je bil šoril z 11 in
pol, 3. Longer 11, 4. in 5. Gabrovšek in
Preinfalk 10 in pol, 6. Furlani 9, 7. Požar
8 in pol, 8. in 9. Ciril Vidmar in Sikošek 7
in pol.

Prijatelj

boljši od vsakega drugega Vam bo
najboljša slovenska revija

„NAŠA POTA“

Celoletno Din 60.-
LJUBLJANA, poštni predal 114

— Iz Licitacija za asfaltiranje ostalih de-
lov Bleiweisrove ceste se bo vršila na mest-
nem gradbenem uradu v prihodnjih dneh
in sicer dne 24. t. m. za sektor od Aleksan-
drove do Gosposvetske ceste, dne 29. t.
m. pa za sektor od Gregorčičeve ulice do
Tržaške ceste. Za slednji sektor bo to že
druga licitacija, ker se je pri prvi oglašil
samo en interesent.

— Iz Umrla so v Ljubljani od 11. do 17.
t. m.: Jerin Ivan, 32 let, zasebni uradnik,
Vič. Pibernik Marija, 34 let, žena posestnika
in mesarja, Velenje 79. Jugovica Anton, 78
let, upravitelj drž. žel. v poklju, Gučeva
ulica 13-I. Kovč Jakov 77 let, železniški
vpokojenec, Janševa ulica 1-II. Zlatoper Jo-
žef, 71 let, zasebnik, Cerkvena ulica 5.
Jeglič Jakob 71 let, dninar, Vidovdanska
cesta 9. Lamptič Martin, 61 let, strokovnik
drž. žel. Cerkvena ulica 21-I. Verbič Franc,
83 let, zasebnik, Mestni trg 8-III. Torkar
Ivana, 57 let, delavka, Jenkova ulica 4.
Škrablj Marija, obč. uboga, 47 let, Vidovdan-
ska cesta 9. Ambrožič Ana, 70 let, služki-
nja, Napoleonov trg 7-I. — V ljubljanski
bolnici so umrli: Babnik Ivana, 76 let, vdo-
va nočnega čuvaja, Beethovnova ulica 4.
Grošelj Ana, 32 let, delavka, Mekinje 60 pri
Kamniku. Keizer Peter, 3 leta, sin delavca,
Javornik 160. Šenar Jožef, 70 let, rudar v
poklju, Sela 8. Ferjančič Jurij, 2 in pol me-
seca, sin tipografa, Topniška ulica 12. Roj-
šek Matilda, 4 leta, hči bahtarja, Javornik
28. Černec Jož, 3 mesece, sin delavke, Ga-
jeva ulica 17. Kalar Matilda, 77 let, občin-
ska uboga, Glince, Tržaška cesta 42. Pra-
ček Dušan, 10 let, šolski učencec, Zaloška ce-
sta 21. Jalen Ocelija, 28 let, občinka
uboga, Mojstrana 70 pri Radovljici. Capu-
der Franciška, 7 let, hči posestnika, Gore-
nje 2, obč. Lukovica pri Kamniku. Tačar
Janez, 43 let, sin posestnika, Vaška 6, obč.
Cerkije, brez Kranj. Briški Matija, 39 let,
trafikan, Bežigrad 18. Keršič Ivan, 69 let,
obč. revaž, Rakek 110. Hudolin Franjo, 49
let, dninar, Čaber. Zagar Stanislav, 39 let,
fotograf, Tržiš. Glavna ulica 16.

— Iz Kolo jugosl. sester se toplo zah-
ljuje vam vsem, ki ste o priliki materin-
skega dne prispevali k omiljenju bede re-
vnih mater s tem, da niste odklonili nabi-
ralik, dekline in odbornice KJS. Nabralo se
5946,75 Din. vesta, ki to že znano pre-
sega, se je že nakazala »zbogim prostilkam
— In še prihajajo prošnje. — Iskrena hvala
tudi vsem, ki ste pripomogli, da je akade-
mijska v proslavo materinega dne tako v
moralnem in kolikortoliko tudi v gnotnem
pogledu lepo uspeša.

— Iz Kresni večer, na ljubljanskem
Gradu bo nekaj izrednega. Prireditveni od-
sek »Rdečega križa« je že določil, kaj se
bo kuril orjaški kras, kje bodo nameščene
godbice za promeno in godba za pla, kje
bodo nastopali pevski zbori in kje bodo stali
bifeti z lestinami in pljačo.

— Iz Zdrženje avtoklasičev in izvošč-
kov naznanja cenjenemu občinstvu, botrom
in botricam, da se avtoklasičev poleg glavn-
nega stojlišča Aleksandrove ceste še nahaja-
jo pred glavnim kolodvorom. Zvezdo, Unio-
nom, macietratom in bolnico.

— Iz Mamic, privedite svoje otroke dre-
vi ob 8. v Delavsko zbornico, kjer se vam
bo predstavil Mladinski odbor društva »Ta-
bor« z Marije Grošljeve pravilnico igr 6

ZOBOZDRAVNIK - SPECIJALIST

DR. CIRIL CIRMAN

se je vrnil s študijskega potovanja in ZOPET REDNO ORDINIRA
LJUBLJANA, BEETHOVNOVA ULICA ŠTEV. 15

petjem, glasbo in plesi »Dve Marički. Bla-
gajna bo odprta eno uro pred predstavo.
Vstopnina od 2 do 10 Din.

— Iz Fasado trinastropne hiše Ljudske
posojilnice na Miklošičevi cesti bo obnovila
Ljubljanska gradbena družba. Odri že stoji.
Na Miklošičevi cesti so po večini novejši hi-
še se s precej dobro ohranjenimi pročelji,
najbolj je pa poškodovano pročelje franči-
škanske cerkve, čeprav še ni dolgo, odkar
so ga obnovili.

— Iz Delo v Ljubljani je včeraj nekoli-
ko zastalo zaradi dežja, predvsem izvoz ma-
terijala, vendar so pa že izžrpali vodo iz po-
globljenega dela struge, kjer so nadaljevali
betoniranje dna. Dobro je, da počiva nekoli-
ko odvažanje materiala, ker je cesta na
Sv. Petra nasipu zelo razvožena ter blatna,
da je prav za prav zaprta tudi za osebni
promet.

— Iz Opozorilo birmanskim botrom. Foto-
staut, Ljubljana, Gledališka 16, slika bir-
manice po nižani ceni. Začetek slikanja ob
7. zjutraj.

— Iz Vesela svatoročina v Elitnem kinu
Matici bo gotovo zelo zanimala prijatelje
veselih filmov. V tem filmu nastopa slavna
Hansi Niese, ki slovi kot neprekosljliva
igralka v zabavnih filmih. Film je izdelan
v naravi in nam poleg veselih in tragikom-
ičnih prizorov pokaže še prav zanimive po-
dobnosti iz življenja v letoviščnem kraju
ob malem jezeru. V tem filmu je vsa ga-
doli. Petje, razkošna glasba, smeh, veselja,
zabava, razkošje scenarije in domačnosti.
Godbo za to delo je komponiral Robert
Stolz.

ILUSTROVAN PROSPEKT

HOTELA „JADRAN“

iz Jelse (Primorska banovina) dobite pri
»PUTNIKU« in direktno od hotela. — Cene
zmerni!

— Iz Srečna zakonca sta slavna komika
Stanley Laurel in njegov partner Oly Har-
dy. Toliko srčje je nakopičene v njih za-
konu, da jo nudita tudi drugim, posebno
onim, ki bodo danes obiskali predstavo
ZKD, v kateri nastopata ta dva kot »Sreč-
na zakonca«. Opozarjamo cenjeno občinstvo,
da se bo v ponedeljek predstava vršila v
zvočnem kinu »Dvorc« ob 11. uri dopoldne,
kjer je dvorana Elitnega kina Matic za ta
dan zasledna za slavoslovno zborovanje pe-
vskega društva »Slavec«. Komur je do vselej
zabave in prišernega smeha, naj ne zamudi
predstav. Cene obitane. Današnja predsta-
va ob 14.30.

— Iz Oblike kemično čisti šimenc, Kolo-
dvorska 8.

— Iz Botre in botrice opozarjamo na
predstave pod milim nebom na oba bin-
koštna praznika. Najlepše razvedrilo nudijo
birmancem a tem, ako jih peljejo h gleda-
liškim predstavam popoldne na teraso ho-
tela Tivoli, zvečer na Kongresni trg. —
Vstopnina je nizka, užitek lep. Zato v bir-
manci h gledališkim predstavam in ne v go-
stilne.

— Iz Zrtve pretepotv in napadov. Ko se
je v četrtke okrog 22. vračala 22-letna za-
sebnica Minka G. domov, ji je prišel na-
proti neki možki, ki to je brez povoda pre-
tepel in jo poškodoval po vsem telesu. Mo-
rala je v bolnico kakor tudi 70-letna Ka-
tarina Pavčnikova, žena prevzitarja, ki
jo je mož med prepričkom tako močno tre-
ščil ob tla, da je zadobila notranje poškod-
be.

SOKOL

Prosvetni tečaj školjeloškega Sokola

»Manj članstva, a to dobro,« je geslo, ki
vodi društveno upravo školjeloškega Soka-
la pri sprejemanju novo prišlašajočih se
bratov in sester. Dosedanja zvestost po-
namreč pokazala, da je neobhodno potreb-
no, seznaniti sokolsko članstvo že takoj pri
vstopu z nalogami, ki jih zahteva sokolska
organizacija. Vprav zato pa prireja pro-
svetni odsek Sokola, ki ga vodi letos br.
Sovre, od časa do časa prosvetne tečaje, ki
so se vsi prav dobro obnesli. Zadnji pro-
svetni tečaj se je vršil zadnje tri tedne, za-
ključen pa je bil danes. K prosvetnemu
tečaju so bili pozvani vsi, ki žele biti spre-
jeti na novo v Sokola. Prijavljenec, ki se
udeležuje tečaja le sem in tja, se more
poskušnja doka podaljšati, onim pa, ki se
predavanj sploh ne udeležujejo se vstop v
društvo odkloni. Resnici na ljubo moramo
priznati, da so pokazali »etošnji novinci
mnoge dobre volje, čeprav bi bila udeležba
na predavanjih lahko še lepša.

V prosvetnem tečaju so bile obdelane
mnoge snovi, koristne in važne za vsakega
Sokola. Br. Rudolf Horvat je govoril
o sokolski zgodovini, br. Janko Potočnik o
zgodovini župe Kranj in zgodovini školje-
loškega Sokola, br. Karel Sovre o sokol-
skem bratstvu in br. Vojteh Debeljak o
sokolskih načelih. Predavatelji so se potru-
dili, da podajo svo vso snov kolikor mogoče
v poljudni obliki, dostopno vsem udeležem-
cem tečaja, ne glede na prejšnje šolanje.
— Ob zaključku tečaja je bila ljubna
ura, na kateri so mogli staviti novinci, na
posamezne br. predavatelje vsa vprašanja.
tičoč se sokolstva. Iz razgovorov je bilo
razvidno, da so poslušalci sledili izvajaj-
nem predavateljev z vzgledno pozornostjo,
kar opravičuje upanje, da bomo dobili z
novimi brati in sestrami zopet lep kader
zavednega članstva.

— Sentjakobčani za Sokola II. V okviru
jubilejnih svečanosti srebrnega jubileja So-
kola Ljubljana II se bodo poleg tehničnih
prireditve, t. i. balovadne akademije in jav-
nega nastopa vršile tudi prireditve prosvet-
nega značaja. Uprava Sokola Ljubljana II
se je obrnila na gledališki od-r naših Sent-
jakobčanov e prošnjo, da bi se vršila kot
prva uvodna svečanost v srebrni jubilej
slavoslovna predstava na Sentjakobskem gla-
dališkem odru v Mestnem domu. Prošnji
Sokola Ljubljana II je gledališki oder rade
volje ustregel ter bo vzpizoril v torek dne
29. t. m. ob pol 21. na svojem odru narodno
igro »Dvesti brate, ki je doživela na Sent-
jakobskem odru nepričakovano velik uspeh.
Prireditvi smo, da bo na ta večer dvorana
Mestnega doma zasledna do zadnjega kotič-
ka saj je čisti dobiček predstave namenjen
zgradbi Sokolskega doma Sokola II. Opozar-

jamo cenjeno občinstvo, pred vsem pa so-
kolsko članstvo, da si preskrbi vstopnice v
predprodaji, ki jih bosta imela brat Milko
Krapež, Jurčičev trg, in br. Matko Pogač-
nik, Kongresni trg. Ker so naši vrli Sentja-
kobčani znani kot izborni igralci ter občin-
stvo rado poseja njihovih predstav, priča-
kujemo, da bo tudi na ta slavoslovni večer
prihitelo v čim večjem številu. Vstopnice
bodo na razpolago od toka 22 t. m. dalje.
Podrobn

ZVEČER

Vam nudi Schichtova metoda na dan pranja.
K temu potrebujete Žensko hvalo, da perilo
zvečer namočite, in Schichtovo terpentinsvo
milo, da perilo drugi dan izkujete.

ZJUTRAJ

TO JE CELO DELO PRI SCHICHTOVI METODI

Pred velikimi prireditvami v Ljubljani

Dnevi slovanskih narodnih plesov — TPS mestne občine
za povzdigo tujskega prometa

Ljubljana, 19. maja.
V četrtek zvečer je Tujsko-prometni
svet mestne občine Ljubljanske polagal
obračun svojega dela v preteklem poslov-
nem letu. To delo je bilo pod vodstvom
podžupana prof. Jarca zelo širokopotezno
in intenzivno, zato tudi niso izostali uspe-
hi.

Publikacije

Tajnik dr. Brilej je poročal, da je me-
stna občina izdala za vsesokolski zlet nov
prospekt mesta Ljubljane, ki je že tretji
v širih letih, odkar obstoji Tujsko-prom-
etni svet za Ljubljano. Prospekt je izšel
v nemškem, češkem, srbohrvatskem, fran-
coskem jeziku in v esperantu, vsega sku-
paj v 21.000 izvodih. Esperantske izvede
je zopet agilni esperantski klub, ki smo
mu za to dolžni vso hvalo in priznanje.
razposlal esperantskim organizacijam ši-
rom sveta in s tem opravil že drugi zna-
menito propagandno delo za naše mesto.
Trenutno razpolagamo še z okroglo 17.000
prospektov vseh treh edicij in zato smo za
letošnjo sezono zadostno založeni in leto-
ne bomo izdali nobenega novega prospek-
ta.

Zračne zveze z Avstrijo in Nemčijo

Med najvažnejše tujsko-prometne do-
godek lani spada nedvomno otvoritev
Ljubljanskega aerodroma in ureditev zrač-
nih zvez Ljubljane z Zagrebom in Suša-
kom. Pri pripravi in izposlovanju te
važne prometne institucije je zelo aktiv-
no sodeloval Tujsko-prometni svet za
Ljubljano po svojem predsedniku. Obžalo-
vanja vredna nesreča je sicer nekoliko
zatemnila veliko veselje Ljubljane nad
tem novim prometnim sredstvom, ki bo
po vstopitvi novih zvez vidjelič naše
mesto v svetovno letalsko omrežje, ven-
dar ni mogla zadržati zmagovalnega raz-
voja te prometne panoge tudi pri nas.
Kakor upamo, se bo že letošnje posrečilo
zvežati Ljubljano po zračni poti s Solno-
gradom, Dunajem in Berlinom na eni in
z Milanom na drugi strani.

Gledališče v Tivoliju

Mestna občina je lani s precejšnjimi
zatravnimi uspehi ustvarila gledališče v
Tivoliju, ki naj bi nudilo domačim in tu-
jim gledališkim družbam priliko prireja-
ti gledališke predstave na prostem. Ven-
dar to prirodno gledališče po mnenju
gledaliških strokovnjakov ne ustreza svo-
jemu namenu, ker se baje premalo vidju-
čuje in prilaga v vsi okolici naravnega
gledališča, dalje ker ostri kvadrat odriša
prezorek preseka zelenje travnika in
ustvarja na ta način nekaj umetne oder,
ki bi ga bilo treba s kulisami zasenčiti
proti ozadju. Vrh tega je baje tudi pro-
stor za gledalci premajhen in bi ga bilo
treba razširiti. Število sedežev pa po-
množiti, tudi je višinska razlika med po-
sebnimi vrstami baje premajhna, tako
da zadaj sedeči ne vidi na oder. Na več
sestankih so se skušale ugotoviti glav-
ne napake, ki bi jih bilo treba odpraviti.

Podpore

Iz svojih sredstev je naklonil Tujsko-
prometni svet 10.000 Din »Putniku« kot
prispevek za nove lokale v nebotičniku
pod pogojem, da bo v sezoni otvoril v svo-
ji poslovalnici okence, kjer se bodo da-
jale informacije tujem v Ljubljani. Da-
lje je prispeval TPS aeroklubu »Naša
krila« kot podporo 2000 Din za konfere-
ncio na Bledu, ki se je bavila s tujsko-
prometnimi vprašanji in z zračnim pro-
metom. Ljubljanskemu Fotoklubu za iz-
delavo filma o Ljubljani, ki naj bo prika-
zana kot središče slovenske kulture in
gospodarstva in kot tujsko-prometno me-
sto pa 5000 Din.

Fotografska kartoteka

Mnogo pozornosti je začel TPS posve-
čati fotografiji Ljubljane. Poskrbel je, da
se je pri kulturnem oddelku mestnega
načelnstva uredila fotografska kartoteka
in uvedla evidenco umetniških fotografij,
ki obstoje o Ljubljani. Na ta način je
zbrano že precej fotografskega gradi-
va deloma iz historičnih vidikov, deloma
iz estetskih motivov obstoječ material,
ki ga pri reklamnih noticah, brošurah
lud. stalno potrebujemo.

Kakor prejšnja leta, je tudi letošnji
uvrstil v nekatere večje inozemske čas-
opise reklamne notice in članke o Ljub-
ljani.

Razstave

Tujsko-prometni svet je nabavil večje
število povečav, izvršenih po zanimivih,
umetniških perspektivah Ljubljanskih moti-
vov; te povečave bo uporabljal za raz-
stave in propagandne izložbe, dalje tudi
za kolodvore in večje prometne centre.
Prvo skupino slik je poslal TPS na ju-
goslovansko razstavo, ki jo je priredila Ju-
goslovansko-čehoslovaška liga v Pizni.
TPS se udeležil tudi kartografske razstave,
ki jo priredi veleslovaška uprava na
letošnjem spomladanskem velesloju.

Velik uspeh »Kronike«

Na diskusijskem večeru, ki ga je pri-
redila mestna občina lani, smo prikazali
v primerni luči triletno zgodovino TPS

za Ljubljano in rezultate njegovega dela.
Tudi smo poskrbeli za predavanja v ra-
diju, kjer se je obravnavalo tujsko-pro-
metno delo v Ljubljani in ocenili statistič-
ni material, ki se je zbral v zadnjih treh
letih.

Kot važno pridobitev Ljubljane v tu-
jsko-prometnem pogledu moramo zabele-
žiti izdajanje periodičnega časopisa »Kro-
nika«, ki bo iz vseh strani in raznih vidi-
kov obravnavala naše mesto in kot
prvovrstna publikacija vzbujala tako pri
domačinih, kakor pri tujcih zanimanje za
Ljubljano. V zadnjem času se je posreči-
lo podžupanu Jarcu razširiti »Kroniko« v
kroniko slovenskih mest. Sodelovala bodo
mesta Maribor, Celje, Ptuj, Kranj in No-
vo mesto in še druga mesta. Časopis je
prejel priznanja pisma iz raznih srednje-
evropskih mest, kakor iz Pariza, in iz an-
gelskih mest.

Koncerti na prostem

Da poživimo nekoliko življenje na naših
Ljubljanskih trgih in hkrati tudi naši ja-
vnosti cenimo in dobro glasbo, je sklenil
TPS, da bo poleti in jeseni poskusno pri-
rejal piske in orkestralne koncerte na
prostem, in sicer vsakokrat na drugem
Ljubljanskem trgu. V ta namen smo povabi-
li 27 ljubljanskih glasbenih društev, da
priredijo take koncerte. Odziv je bil sla-
bosten: samo dva orkestra in 3 ali 4 pev-
ska društva, med njimi nekatera pogoj-
no, so obljubili svoje sodelovanje. Prvi
tak koncert se je vršil v aprilu, prireditel-
sta ga Nar. žel. glasbeno društvo »Sloga«
in pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« na
St. Jakobskem trgu. Prisostvovalo mu je
okrog 2000 ljudi, s čimer je dokazan velik
interes Ljubljanskega meščanstva na ta-
kih prireditvah. Z razpoložljivimi zbori,
ki so se prijavili, bomo skušali prirediti
še nekaj takih koncertov, seveda radi
slabega odziva glasbenih društev ne bo
moglo vsak teden oz. vsaki 14 dni pri-
rediti koncert, kakor je bilo to prvotno
nameravano.

Jesenski festival

Največja akcija, s katero se zadnje
mesece bavi TPS za Ljubljano, pa je
prireditev festivala slovenske glasbe in
slovenskih narodnih plesov ki se bo vrši-
la jeseni in ki bo, kakor upamo, priteg-
nila veliko število domačih in inozem-
skih gostov v Ljubljano. Prireditev je za-
mišljen tako, da se povabijo v Ljubljano
v času od 1. do 10. septembra originalne
skupine, po možnosti vseh slovanskih na-
rodov, ki bodo ob spremstvu izvirne na-
rodne glasbe in v narodnih nošah predva-
jale slovenske narodne plesse. Poleg tega
naj bi se vršile gledališke predstave na
prostem in v gledališču s pretežno slo-
vanskim programom, priredilo naj bi se
tudi nekaj koncertov, na katerih naj bi
se izvajala dela slovanskih mojstrov. Do-
dajmo naj bi bile posamezne slovenske dr-
žave: Čehoslovaška, Bolgarija, Poljska
in Rusija zastopane z eno do tremi ple-
snimi skupinami, naj bi Jugoslavija po-
kazala ob tej priliki čim največ svojih or-
iginalnih narodnih plesov, noš in muzike,
kar bi bilo v tujsko-prometnem pogledu
pomembno.

Statistika tujskega prometa

Podal je g. Šibenik. Skupno število
v Ljubljano došlih tujcev je znašalo lani
okoli 86.000 z okroglo 300.000 prenočninami
in je naraslo v primeri z l. 1932. za
okoli 35.000 in za 188.000 prenočnin.
Na enega tujca pride povprečno 3,45 prenoč-
nin. V primeri z lanskim letom so pre-
nočnine narasle za na enega tujca za 1,56,
torej razveseljiv pojav. Ako računamo,
da je povprečno vsak tujec potrošil v teh
težkih časih dnevno samo 50 Din, vidimo,
da so tujci pustili lani v Ljubljani lepo
vsoto 15 milijonov Din. Ako primerjamo
statistično tabelo, vidimo, da je došlo v
Ljubljano iz Jugoslavije 75,26% vseh tuj-
cev. Na drugem mestu so Čehi (sokolski
zlet) z 9,26%, na tretjem pa Avstrijci s
6,47%.

V ljubljanskih hotelih in prenočiščih
je bilo na razpolago 720 postelj. Hotel Ti-
volj je prenehal obratovati, kar pa za tu-
jski promet ni nikakoli škoda.

Pri velesloju in ob prilikah večjih
prireditev v šolskih počitnicah, se dobi
za skrajno silo s hoteli vred okroglo 2800
postelj. Pri največjih prireditvah, kakor
pri lanskem sokolskem zletu, je nastanil
stanovanjski odsek, ker so prišla v po-
štev vsa šolska poslopja v mestu in oko-
ličinskih občinah — z ležišči na slami nad
21.000 oseb.

TPS ima 75 kompletnih postelj in je
nujno potrebno, da bi se pridobile v ka-
kem mestnem posloppu 2 ali 3 večje so-
be, kamor bi postavili vsaj 50 postelj.

Podžupan Jarc o festivalu

Podžupan Jarc je izčrpano poročal o
pripravah za jesenski festival. Program
slovenske glasbe je v sporazumu z gleda-
liško upravo že določen. Vprizorile se bo-
do slovenske opere z narodnimi nošami.
Pri izvajanju slovanskih narodnih plesov
so zagotovili svoje sodelovanje Čehoslo-
vaška, Poljska, Rusija in Bolgarija. Sam

se je mudil v Brnu, kjer je vodil razgo-
vore s Čehi, in v Bratislavi. Obrnil se
je na vse naše inozemske konzulate in
poslaništva, istotako na slovanska diplo-
matska zastopstva pri nas, da prevzamejo
pokroviteljstvo nad plesi. Mudil se je tu-
di v Beogradu, kjer se mu je posrečilo do-
seči, da bodo Srbi posebno močno zastop-
pali. Originalna jugoslovanska kola bodo
posebna atrakcija za jesenske mednarod-
ne prireditve. Zanimivo je, da imajo
Srbi mnogo vrst kola, a nobene izčrpane
publikacije o njih. Svoja kola bodo Srbi
letos prvič organizirano pokazali. Skušali
bomo rekonstruirati belokranjsko kolo in
potrudili se bomo, da dobimo v Ljub-
ljano tudi vrle Ziljane. V propagandni
namen nameravamo izdati brošuro s po-
trebnim komentarjem o plesih, narodnih
nošah in muziki. Tudi bomo naglasili
folklorni značaj prireditev. Poskrbeli bo-
mo za znižano vozino in nastavili bomo
populame cene, da si bo mednarodne slo-
vanske prireditve v Ljubljani lahko ogleda-
lo tudi naše podeželje. Plesi se bodo
izvajali na sokolskem zletišču v Tivoliju,
ki dobiva sedaj novo betonsko ograjo, v

slabem vremenu pa v Unionu in drugih
večjih dvoranh.

Dnevi slovanskih narodnih plesov

V debati je podžupan Jarc povedal, da
sta se TPS in veleslojem dogovorila za
skupen lepak. Dr. Brilej da so stroški fe-
stivala preračunani na okoli 100.000 Din
in da računajo na izkupiček okoli 45.000
Din. Za ostanek bo treba dobiti podpo-
ro od občine, banovine in države. G. Mah-
kota je predlagal, naj se predvsem določi
naslov, pod katerim se bodo vršile pri-
reditve. Zedinimo se za »Dneve slovans-
kih narodnih plesov«. TPS naj gleda, da
bo upošteval pri prigravitvi plesnih skup-
pin le nastopajoče. Naj se zbere vsi pri-
glašenci, potem pa naj se izbere izmed
njih najboljši. Program ne sme biti dnevo-
daljši od 2 ur. Računajmo na 6—7 ur
sporeda in glejmo, da jih kolikor mogoče
zanimivo izpolnimo.

Tehtne misli so prispevali tudi gg.
Wester, Govekar in ga. Gašperlinova. Na
predlog g. Mahkote je bilo sklenjeno, da
se takoj osnuje centralni odbor z več od-
seki, ki se bodo po potrebi izpopolnili.

Novo lice okolice Gradašnice

Okolica Gradašnice je lepo urejena, samo v pogledu higijene je še
zanemarjena

Ljubljana, 19. maja.

Ni še dolgo, ko smo opevali idilo ob
Gradaščici na Mirju in v Trnovem. Neka-
teri so bili navdušeni za ta kosček »ne-
dotaknjene« narave zlasti ponoči; mnogi
so se pa za idilo ogrevali ob vsaki prili-
ki. Saj poznate takšne naše idile, ki so
si tako podobne: ob cesti ali ob vodi se
bohotijo koprive in oskubene grmičevje,
kjer najde sčasoma zavetje za velik mu-
zej pobite in preklanjane kuhinjske po-
sode in kjer meščani, veliki prijatelji hi-
gijene ter snage skrivajo smeti, škarpe
in vse drugo, česar ne morejo porabiti za
gnoj na vrtovih. Vendar so takšni idil-
ični kotički privlačni in marsikdo odkri-
je poseben čar v njih. Tudi »nedotaknje-
no« okolico Gradašnice so mnogi goreče
zagovarjali ter opevali.

Skoro tri leta je okuževala zrak mla-
kuza ob Dobrihovi ulici. Jamo so zasipa-
vali tlak ob ulici s smetmi, ki so razkra-
jajoče se neznosno smrdle. Jeseni so pa
prišli na levi breg Gradašnice delavci
mestnega vrtnarstva. Idili so bile štete
ure. Grmovje so iztrebili, strmi breg med
vodo in cesto zravnali in obložili z rušo,
k vodi so pa zgradili dve poti, ki padata
vzdolž struge. Poti sta namenjeni pe-
cam, držita k perišču, pa tudi za spreha-
janje, da se lahko človek izogne s prašne
ceste k vodi. Prijatelji nedotakljivosti
naravnih kotičkov v mestu so lahko za-
dovoljni: ob vodi in cesti so ostale zelene
trave, velika stara vrba rase kar iz poti,
vse je snažno, skrivališče za smeti ni več
in menda se bodo potolažili tudi oni, ki
žalujejo za plevelom. Nad brežino ob ce-
sti je pas trate, ki so ga po morali za-
varovali v ožjem delu Dobrihove ulice z
ograjnimi stebri. Vendar tudi to ne po-
maga mnogo, ljudje še vedno tjo za stavo
mandrago travo, otroci pa poskušajo tr-
pežnost svojih hlač po strmi brežini. To
je pač najlepši dokaz, da še nismo do-
rasli, da bi imeli parke in bi nam morali
vrtnarji še pustiti idilične kotičke, zara-
de s koprivami.

Jeseni so uredili okolico Gradašnice ob
Dobrihovi ulici, vendar je še ostalo nekaj
del, ki ga bodo končali zdaj, ko rav-
najo pas ob cesti naprej proti novemu
mostu ob Groharjevi cesti. Središče vr-
tnarskega dela je bilo letos ob Gradaščici

v Gradaški in Cerkveni ulici. Z vrtnar-
skimi deli so bila združena hkrati cestna
dela, ki še niso končana. Jeseni in po-
zimski so dvigali cestnice v Gradaški ulici,
da ga zravnaajo z višino novega mostu.
Vrtnarska dela, ki so zdaj že končana in
ki so jih začeli v zgodnji spomladi, so pa
bila ureditev brežin ob vodi na obeh bre-
govih s pasom ob cesti, zgradili so tudi
poti k vodi, ob cesti so nasadili okrasno
grmičevje in v Cerkveni ulici breze pred
hišami.

Vse to so na prvi pogled skromna
sredstva, vendar je okolica Gradašnice
govsem spremenila svoje lice. Vse je po-
majeno in obe ulici imata mnogo pri-
kupneje lice. Ob vodi so tudi nove klo-
pi, zelo originalne, a govsem v slogu oko-
lice. Posebno skrb tudi posvečajo pe-
ricam. Ko so pred leti regulirali Gradaščic-
co, so sicer zbetonirali na obeh bregovih
stopnice, ki drže k vodi, a perišča so
bila nekoliko pretresna, ker se je tudi ob
njih spuščalo tesno do vode strmo na-
brežje. Zdaj bodo razširili obe perišči,
tako da bo zgornji obrežni zid pomak-
njen bolj proti cesti. Perišči bosta po-
dobni v breg zasekali nižji, obzidani s
klesanim kamenjem. Na desnem bregu so
zidovje v glavnem že zgradili, na levem
pa kopljejo zanj temelje. To bosta vprav
monumentalni perišči ter se bodo trnov-
ske in krakovske perice lahko ponašale,
da bodo prale na njih. Vsi pa se
bomo lahko ponašali s tako imenit-
nimi perišči šele, ko ne bo več no-
ben kanal dovajal nesnage v Gradaščic-
co. Ob Gradaščici je več perišč in eno
je v Kolesiji tik pod kanalom. Na desnem
bregu Gradašnice namreč še nimajo zbi-
ralnega kanala v vsej dolžini in mnogi
hišni kanali so doslej vodili naravnost v
strugo; Cerkveno ulico so nedavno kana-
lizirali, višje proti Kolesiji pa še truba
nekaj kanalov nesnaga v strugo. Imenitna
perišča ob Gradaščici torej še niso hi-
gijska in bi jih še ne smeli uporabljati.

Toda kdo bi si s tem grenil veselje
nad lepim licem urejene okolice Gra-
dašice! Upajmo, da ne bo imela vedno
protekleje le lepota, temveč tudi higijena,
sicer smo pa lahko veseli, da je prišlo
vsaj do lepote ureditve!

Iz Maribora

—Velik uspeh koncerta APZ. V četr-
tek zvečer se je napolnila velika unionska
dvorana kot redko kdaj. Sloves pevec
akademskoga pevskega zbora iz Ljubljane
je privabil v koncertno dvorano tudi take,
ki sicer niso veliki prijatelji koncertov. Vsi
poslušalci so poslušali narodni pesmi, ki
je privlela iz grl 40 odličnih pevcev pod
vodstvom pevovodje g. Marolta. Namen
koncerta je bil, tako pravi dirigent sam,
zapesti koroško in belokranjsko pesem. Ne
gre za restavracijo narodnih pesmi, ker bi
restavracija »narodne« nujno vodila do
umetne pesmi in njenega avtorja. Ne gre
tudi za kakršnokoli »priloznostno« ali mor-
da »koncertno« obliko, kakor bi to hoteli
naši kritiki. Prirejevalci so podali s stilno
pravilnimi priredbami tipične primere. Od
18 krasno in z globokim občutjem odpetih
pesmi je najbolj ugajala »Poljam u ruter.
Za trud, ki je bil kronan z uspehom, je do-
bil pevovodja g. France Marolt zlat lov-
rje venec. Po koncertu, ki bo ostal vsem
Mariborčanom v trajnem spominu, je bil
pevec prirejen družabni večer.

—Pes ga je ugriznil. V sredo popoldne
je popadel 14-letnega gimnazijca Ivana
Milčiča na Ruški cesti pes in ga vgriznil
v desno roko. Deček je vodil domačega psa
na izprehod, pa se je zakadil vanj drug
pes in ga poškodoval. K sreči pa rana ni
nevarna, ker je pes zdrav.

—Vozni red na binkoštno nedeljo. Ob
prilici birmovanja 20. t. m., ki se vrši v
tuk. stolni cerkvi, se določa sporazumno z
zadruge izvoščikov naslednji cestno-policijski
red: Iz 1. okraja desno od Slovenske
ulice, iz 2. okraja levo od Aleksandrove c.,
iz 3. okraja brez izjeme, iz 4. okraja desno
od Samostanske ulice — dovoz: Slovenska
ulica, Gosposka in Solška ulica, odvoz:
Gledališka ulica. — Iz 2. okraja desno od
Aleksandrove ceste, iz 5. okraja brez iz-

jeme, iz 4. okraja levo od Samostanske ul.
— dovoz: Glavni trg, Stolna ulica, odvoz:
Orožovna ulica. Ta vozni red velja tudi za
avtomobile in druge zasebne vozove.

—Nesreča nikoli ne počiva. Nenavad-
na nesreča se je v sredo pripetila Francu
Kuharju, delavcu v Hutterjevi tovarni. S
svojim žepnim nožem je rezal niti pri
skladišču zavrtkov blaga. Po nesrečnem
naključju mu je nož spodletel v nadlehtni-
co leve roke, kjer si je prerezal žile. Po-
škodovanca so reševalci nemudoma prepe-
ljali v mariborsko bolnico.

—Birmovalj boste najbolje v »Narod-
ni gostilni« na Aleksandrovi cesti 38, kjer
vam nudijo najboljša okrepčila in pijače.

Iz Ptuja

—Z živilskega trga. V petek je bil naš
živilski trg izredno živahen. Kmetje iz
okolice so prinesli vse dobrote, ki jih zmor-
ejo. Izredno veliko je bilo perutnine, ki pa
je za sedaj še precej draga. Par piščancev
so prodajali po 15 do 20 Din, kure po 20
do 30 Din. Veliko je bilo tudi zelenjave,
spinacea, salate, graha, kolerabce, kumaric,
gob, črešenj in jagod. Prodaja pa se žal še
vedno na kupčke, po kozarčih in pa mero
na oči, le tu in tam vidiš predpisano mero.
Upamo, da bomo enkrat le ućakali enotno
mero in vago!

—Zofija je tudi pri nas blagodejno
vplivala in so z njo zadovoljivi zlasti kmet-
je, ki so dobili obilo dežja, tako da jim je
dež še pravočasno namočil polja in vino-
grade. Dežuje že dva dni v presledkih in je
pričakovati, da se bo letina še popravila,
zlasti ker letos nismo imeli še toče, ka-
kor v drugih krajih.

—Sport. SK Drava gostuje v nedeljo
ponovno pri prvenstveni nogometni tekmi
v Murski Soboti, in sicer s SK Mura ter
pričakujemo, da bo to pot odnesla zmago
Drava.

—Teden Jadranske strazne priredi tu-
kajšnji krajevni odbor od 29. t. m. do 3. 6.
t. l. Podmladkarji bodo v tem času pro-
dajali kolke po 25 par, kot odkupitno za
hišne posestnike pa po 5 Din v korist so-
cialnega fonda. Pričakujemo, da se bo
prebivalstvo rade volje odkupilo za malen-
kostni znesek in da ne bo zavračalo naših
mladih stražarjev.

—Nov grob. Nenačne smrti je umrla
25-letna Olga Zavec v Krčevini pri Ptuj. Po-
kopana je bila ob veliki udeležbi Ptuj-
čanov v četrtek v rožinski grobnici na
pokopališču v Rogoznici.

—Vlom. Pred kratkim so neznanji sto-
rili vlomili v gosposko hišo v Brezovcu,
last trgovca Hinka Krefta v Ptuj. Vlo-
milci so odnesli več predmetov, med dru-
gim tudi gramofon s ploščami, in trpi g.
Kreft večjo škodo. Vlomilce zasledujejo
orožniki.

Iz Trbovelj

—Koncert okteta društva rudniških na-
meščencev. Na praznik vnebohoda je pri-
redil oktet tukajšnjega Društva rudniških
nemeščencev v Sokolskem domu pevski
koncert, ki je nad vse pričakovanje uspel,
kajti dvorana je bila zasedena skoraj do
zadnjega kotička. Toga še bolj, nego v
gnotnem, pa je uspel v moralnem pogledu,
čemer se pa ni čuditi, saj tvori oktet DRN
skupino nedvomno najboljših pevcev naše
doline. — Uvodoma je predsednik okteta
g. inž. Pavel Verbič pozdravil ljubitelje na-
še prelepe slovenske narodne in umetne pe-
smi, za katero nas zavidajo mnogi veliki
in bogati narodi. Naša pesem je ena sama
velika povest o ljubezni. Poje jo fant de-
kletu, pa tudi dekle fantu, ko mu poklanja
cvetko zalo. Pojejo jo s ponosom in bo-
lestjo v srcu naši rojaki v daljni tujini, ko
se spominjajo in sanjajo o svobodni do-
movini. — Oktet DRN z gojitvijo lepe pe-
smi ne zasleduje posebnih ciljev, marveč
poje zgolj iz ljubezni in idealizma do lepe
pesmi, zato je povezal 16 najlepših pesmi
v šopek, ter ga poklanja nočjo ljubiteljem
naše lepe pesmi. — Oktet je nato pokazal,
na kako visoko stopnjo glasbene rutine se
je v razmeroma kratkem času svojega ude-
stevovanja povzpela. Vilgami aplavzi občin-
stva so bili zaslužena nagrada za ves trud,
ki ga imajo idealni pevc okteta s pospe-
ševanjem pevske kulture v naši dolini.
Agilni in poirtvovalni pevovodja okteta g.
Rude Dolničar, katerega neumorni in žla-
vi delavnosti se ima oktet največ zahvaliti,
da živja danes že tako odlični sloves, je
razumel zbrati iz jugoslovenskega pevskega
vrta v resnici tudi najlepše cvetke, ki pa
jih je odpet oktet še posebno občuteno, ta-
ko da je bilo občinstvo s koncertom nadvse
zadovoljno, zato moramo oktetu DRN k
svojemu prvemu koncertu vsestransko čes-
titi za željo, da bi deloval v tem pravcu
naprej na povzdigi pevske kulture in umet-
nosti v našem revirju.

—Nogomet v Trbovljah. V nedeljo se
je odigrala prvenstvena tekma med SK Tr-
bovlje in SK Amaterji, ki je končala z
zmago Trbovelj v razmerju 5 : 2. Moštvo
Trbovelj, ki je letos v izredno dobri kon-
dicii, je igralo bolj močno in povezano,
dočim je Amater, ki je malo oslabilen stav-
il vse šanse na večjo »borbenost svojega
moštva, podlegel. V prvem polčasu so pre-
vladovali Trboveljanci ter zabili 2 efektna
gola. Takoj v začetku 11. polčasa je pre-
vzel vodstvo Amater in uspešno mu je, da je
deloma po zaslugi nasprotnih obrambe iz-
enačil. Tekma je postajala vse bolj ogorče-
na, vendar je tehnično boljše moštvo vidno
prevzelo vodstvo in še s 3 goli postavi-
lo rezultat 5 : 2. Tekmijo je sodil g. Der-
žaj iz Ljubljane dobro. SK Trbovlje je s
to zmago zopet prevzel vodstvo prvenstve-
ne tabele. Ima enako število točk kot Do-
brna, vendar pa dosti boljše goal-diferenco.
V predtekmi rezerv je zmagala rezerva Tr-
bovelj z rezultatom 3 : 0. Na binkoštno ne-
deljo popoldne ob 16. uri pa gostuje v Tr-
bovljah SK Olimp iz Celja, ki se bo spo-
rijel na zelenem polju s SK Trbovljem.
Ta tekma obeta biti zanimiva, kajti SK
Olimp je drugoplasirani v celjskem nogo-
metnem okrožju, zato SK Trbovlje ne bo
imel lahkega posla, če bo hotel priboriti
svojemu imenu novih lavoric.

—Vdovo Rošinko bodo ponovili v ne-
deljo ob 8. uri zvečer na odru dramatič-
nega odseka NSZ pri Fortej. Kdor si bo
ogledal to zabavno igr, mu gotovo ne bo
žal.

—Sokol Trbovlje obvešča svoje član-
stvo, da se bodo sokolske mladinske slavnosti
ob binkoštnih praznikih vršile brezpo-

Kdo je rdeči vojskovodja Blücher?

Moč sovjetske armade na Daljnem vzhodu – Blücher je premagal zadnjega mongolskega kralja pustolovca Ungerna

Temelje rdeče armade je položila v Rusiji že revolucija. Pozabljeno je skoraj že, na koliko strani so se takrat sovjeti borili: Denikin, Wrangel, Kolčak, Nemci, Poljaki, Čehoslovaki in Japonci, to so bili samo glavni njihovi nasprotniki. Takrat so boljševiki spoznali, kaj pomeni močna armada. V splošnem je takrat njihova vojska ni bila slaba. Spominimo se samo, kako se je valila rdeča armada v dveh veletokih na Poljsko proti Lvovu in Varšavi. Pilsudski in Haller sta bila tako zbegana, da bi bila Poljska razpadla, da ni bilo Francoza Weyganda.

Blücher

Sedanji rdeči armadi je znano, da je ena najboljših in največjih na svetu. V mirnem času ima Sovjetska Rusija okrog 750.000 mož pod orožjem. Prvo vrstne rezerve od 20 do 36 let se cenijo na 5.000.000. Še pred dvema letoma se je Vorošilov pritoževal, da nima tankov. Pritoževal se je, to pomeni pri Vorošilovu, da je na zborovanju zmerjal komisarje in razbijal s pestjo po mizi. Takrat so se vsi od srca nasmejali, ko je Stalin opozoril Vorošilova: »Klim, nikar mi ne razbij mize!« Toda Vorošilov ni zamenjal rolni v razbijal po mizi, zdaj ima svoje tanke.

Tanki, to je bila zadnja slaba stran rdeče armade. Letalstvo je bilo že takrat na poti k sedanjemu stanju.

Ko je eno najboljših na svetu. Zanimivo je, kako veliko pozornost so posvečali v rdeči armadi konjenici. Sovjetski vojaški strokovnjaki so korigirali po ruskopoljski vojni teoriji, ki jo je bil ustvaril začetek svetovne vojne, da je konjenica zastarelo orožje. Budeniny je imel 40.000 konjenikov, pa je pretesel vs Poljsko in njegova konjenica se je izkazala celo proti strojnemu puškam. Šele pred Varšavo, ko je bilo premalo ljudi, da bi obkrožili trojni pas strojnih pušk, ki jih je bil tam postavil Weygand, čelni napad ni mogel doseči zadržane uspeha.

Posebno pri vzhodni rdeči armadi igra konjenica najvažnejšo vlogo. To pa ni konjenica, ki bi imela značaj izključno napadalnega orožja, kakor nekdanj. To je izpopolnjena dragonerija, oborožena z repetirkami, za boj od blizu pa z avtomatičnimi pištolami in ročnimi granatami. Ti rdeči jezdeci vzhodne armade so prav za prav pehotinci, posajeni na konje kot na prometno sredstvo. Imajo lahke strojne puške, ki jih nosijo konji. Konji so mongolski ponji, dobri za ravno, še boljši pa za gore. Po skalah ti plezajo ti konjički kakor gamzi. Na vzhodu, kjer se lahko

raztegne bojišče na sto in sto kilometrov,

je ta konjenica neprecenljivo orožje. To je zelo gibčna armada v kraju, kjer zadostuje pognati v zrak edino cesto, da postane motorizirana pehota zopet prava pehota v gorah in mandžurskih gozdovih. Ti konjeniški polki imajo še posebne stotnije strelcev. To so najboljši strelci sovjetske armade, oboroženi z avtomatičnimi puškami. Nekateri imajo bogate izkušnje še iz svetovne vojne.

Vsa vzhodna armada šteje 120.000 mož v 11 divizijah, je sijajno izveščana in oborožena. To so vojaki po poklicu, nepremagljivi partizani, ki se zna vsak izmed njih

boriti na bojišču in na lastno pest.

Mnogi izmed njih so Mongolci in vsi so preživeli večino življenja v sedlu in s puško v roki. Na vzhodu ne bo vojne v strelskih jarkih, kakor jo poznamo v Evropi. Tam bi bilo brez pomena braniti iz strelskih jarkov kočček zemlje, ko se lahko umakne armada sto in sto kilometrov daleč in pri tem izpremeni vse bojišče. Konjenica omogoči Rusom poskus objeti še tako dolgo fronto. V partizanski vojni, v spopadih tolpa in poedincev

odtehta vsak vojak vzhodne rdeče armade pet Japoncev.

Strategično važne kraje na Daljnem vzhodu imajo Rusi že dobro utrjene. Okrog Čite so zgradili trojni pas betonskih utrd in dvojni pas podminiranih polj. Veriga utrd se vleče ob rekah Argunu in Amuru in utrjuje tako oviro, ki jo tvorita ti dve reki že sami po sebi, ker sta silno deroti. Mreža ozko-

tirnih železnic se zajeda globoko proti jugu v sovjetsko Mongolijo, da omogoči hiter prevoz vojske na jug. Tudi v sovjetski Mongoliji je zgrajenih mnogo podzemnih utrd, zlasti močno so utrjeni bregovi Dalajskega jezera. Če pride do rusko-japonske vojne, bo ta kraj najbrž

pozorišče najreditejšega ruskega protinapada.

Proti severu in vzhodu je močno utrjen Blagoveščensk. Mesto je polno orožja, streliva in zalog, da postane izhodišče neverjetno drznega načrta prodreti skozi severne mandžurske pragove v hrbet utrjenemu trikotju med Čičkarom in Harbinom. V te gozdove si ne upa niti cel japonski polk, ker bi brez sledu izginil. Baje je v teh gozdovih okrog 100.000 Hunguzov, ki bi se takoj pridružili Rusom. Reka Amur je važna prometna žila. Na nji so s topovi oboroženi motorni čolni, pod njihovo zaščito in za verigo min bi sovjetske ladje prevažale vojaštvo in strelivo.

Tudi Vladivostok je dobro utrjen, vendar pa Rusi sami močno dvomijo, ali bi se mogel držati le kratke čase, če bi Japonci navalili nanj. Pa tudi tako bi postal baza za

grandiozen letalski napad na japonske otoke.

Če pogledamo, kako se po Japoncih okupirana Mandžurija v obliki klina zajeda v rusko ozemlje in v kakšne klešče je prišlo s tem rusko primorje z Vladivostokom, moramo domnevati, da bi se Rusi morali umakniti iz primorja. Pač bi se pa ruske klešče tako zagrizle od juga in od severa v zapadno Mandžurijo, da bi se bojišče hitro preneslo pred trdnjavo Čičkar. O njeni usodi bi odločil uspeh ali neuspeh akcije iz Blagoveščenske.

Vorošilov

Poveljnik rdeče vzhodne armade je Blücher, odlikovan s štirimi redi rdečega prapora. Njegov sedež je v Čiti, glavnem mestu zabajalske oblasti, zdaj trdnjavi prvega reda. Kdo je ta tvorec sovjetske vzhodne armade? Nedavno, po kongresu komunistične stranke v Moskvi, je svetovni tisk znova sprožil to vprašanje. Ime Blücher je namreč psevdonim. Kdo je prav za prav ta mož, ve samo Stalin.

V sovjetskih arhivih čitamo, da je bil rojen leta 1888 v Jaroslavu, da se piše Gurov in da je bil strojniki. Ime Blücher si je vzel od znanega »maršala Vorwärtza«, ki je premagal Napoleona. Domnev o njegovem izvoru je bilo več. Večina ljudi vidi v njem Nemca, nekateri tudi Avstrijca. Znano je samo, da se je leta 1917 pojavil mož po imenu Blücher iz vrtinca revolucije v Samari kot komisar pri divizionarju Saviču. Že takrat ga je opisal Valerijan Kujbišev kot zelo sposobnega moža. Pozneje si je pridobil največ zaslug pri porazu Wranglove armade. Najbolj je pa pokazal svoje vojaške sposobnosti, ko je odpihal v morje pogina zadnjega mongolskega kralja barona Ungerna Sternberga.

Če bi ne bilo potrjeno z zgodovino, bi nihče tega ne verjel, tako fantastična je usoda tega madžarskega plemiča, ki je nosil staro moravsko ime. Bil je esaul v Nerčinsku na mandžurski meji. Odlikoval se je z izredno hrabrostjo, pa tudi krutostjo v svetovni vojni, kjer je bil odlikovan z redom sv. Georga. Naenkrat se je pojavil v Mongoliji, zbral je okrog sebe bele pustolovce in mongolske konjenike, iztrgal Kitajcem iz rok mesto Urgo in okrašen z modrim trakom, ki mu ga je poslal v znak pogodbe iz Lhasse Dalaj lama, je zasedel v Urgi prestol in

se proglasil za mongolskega kralja.

Potem je napovedal boljševikom boj na življenje in smrt. Mongoli so ga oboževali. Bil je mož kočene postave, žoltega obraza, koničaste glave, rdečastih, visokih brk v kotih ust in krivih nog. Kadar se je za zavijal v sedlu in razprostrl v galopu za seboj žolti tibetski plašč, se je zdramila v njem divja zver. Voden zeleno oči so mu žarele v strašni krvoločnosti. Iz njih je zrla kri, ki jo je ta sadist prelival brez mere na čelu svojih jezdecov po vseh svojih potih. In na to zver v človeški podobi je naletel Blücher. To je bilo v začetku l. 1921 in že v septembru po bitki pri Kijahti so Blücherjevi vojaki ustrelili v Čiti samozvanega mongolskega kralja. Razbilil se je kakor milni mehur, po katerem udari železna pest. Blücher je gladko obračunal z njim, čeprav je bil eden najstrašnejših krvoločnežev.

Blücherja vidimo pozneje pri vojaških pogajanjih med Rusijo in Japonsko v Daljnem. Kmalu potem pa izgine. V tem času se pojavi na Kitajskem pri sovjetskem poslaniku Borodinu pustolovec, ki

se skriva pod imenom Galin.

To je bila pa samo kratka imena Poljaka Halinskega, ki je deloval takrat pri komunističnih kitajskih velikanih v Indiji. Mož, ki se je izdal za Galina na Kitajskem, je postal po navodilih iz Moskve na Borodinovo priporočilo desna roka Čankajška, ki je bil takrat še

Čankajšek

Sunjatsenov pristaš. On je organiziral Čankajšku armado, s katero je porazil vse sovražnike. Toda Čankajšek bi ne bil Kitajec, če bi ne bil izdajalec. Ko je postal fašist, so preganjali njegovi vojaki po vsej Kitajski Galina tja na sever k Fenjisanju. In za Fenjisanom je šel Galin od uspeha do uspeha kot njegov svetovalec in od zmage do zmage nad Čankajškom, dokler ni Fenjisan naenkrat

prodal svoje armade Čankajšku in potem so Fenjisanovi vojaki podili Galina iz Kitajske.

In ta Galin je postal pod imenom Blücher poveljnik sovjetske vzhodne armade ter se je izkazal kakor na Kitajskem tudi tu za izredno sposobnega organizatorja. Iz nič je prav za prav ustvaril močno armado, zgradil je trdnjave in kar tako mimogrede je z vojnimi operacijami, ki so jih občudovali strokovnjaki vsega sveta, odbil leta 1929 Kitajce pri znanem sporu glede vzhodno-kitajske železnice. To je vse več ali manj znano. Toda kdo more z gotovostjo trdit, da je to isti Blücher-Gurov, ki je leta 1917 v Samari s Kujbiševim snoval revolucijo, ki je upihnil luč življenja Ungernu in izginil po pogajanjih z Japonci v Dajrenu? Kaj če je ta Blücher-Gurov umrl, njegovo ime in življenjepis je pa

posodila Moskva Galinu, ki ni mogel ostati Galin poleg Galina-Halinskega, o katerem nekateri trdijo, da je pozneje padel v Indiji, drugi pa, da na poti v Habarovsk.

Škoda bi bilo zaupanja, ki ga je imela armada v Blücherjevo ime. Bilo je torej dobrodošlo, ko se je našel dedič, ki iz kateregakoli vzroka ni mogel nositi svojega imena. Baje je ta Blücher tudi Rus. V nekaterih sovjetskih salonih v Moskvi celo trdovratno zatrjujejo, da je to bivši knez iz kraja, odkoder je doma tudi Džugašvili (Stalin). Ta Blücher se ne zdi star 46 let, kakor bi moral biti po svojem uradnem življenjepis, temveč mnogo mlajši. To je krepak mladenič nežnih rok, ki dolgo sploh ni bil član komunistične stranke. Govori gladko rusko, pa tudi francosko, angleščina in nemščina mu gredo dobro. To je lep, izobražen mož, krasnih modrih oči, odlikujoč se od drugih rdečih poveljnikov po svojih manirah. Blücher je najboljši vojak v Sovjetski Rusiji. Celo Vorošilov si je moral opetovano izposlovati pokorščino med rdečimi vojaki s strojnimi puškami. Blücherju zadostuje vedno le pogled.

Stenografija je že stara

Malokdo ve, da stenografija ni nov izum, temveč da jo je poučeval že pred 2000 leti suženj slavnega Cicero na v starem Rimu, ki je baje izumil način pisati tako hitro, kakor se je govorilo. M. T. Tiro, kakor se je ta suženj imenoval, se je prikupil svojemu gospodarju in ta je sklenil, da bo uveljavil njegov izum v senatu, kjer je bilo večkrat treba govore senatorjev takoj zabeležiti. Tiro je naučil stenografirati še nekaj sužnjem, ki so prišli v senat in tako so postali predniki naših parlamentarnih stenografir. Eden prvih stenografiranih govorov je bil slavnega Cicero govora proti Catilinu. Tiro je bil v nagrado za svoj izum osvoboden, doživel je 100 let in ves čas je izpopolnjeval svoje tironovske znake, kakor se je imenovala takrat stenografija.

Sistem njegovih znakov je bil pa zelo kompliciran in težko je bilo naučiti se ga, saj je imela skoraj vsaka beseda svojo kratko. Vendar se je pa ta novi način pisanja kmalu razširil. Sam cesar Avgust je bil baje spreten stenografir in tudi svoje otroke je učil stenografirati. Stenografijo so uvedli

kot obvezen predmet na 300 rimskih šolah. Ker je pa bila zelo težka, so se kmalu pečali z njo samo sužnji. Filozof Seneca je dejal o nji, da je najodstnejši izum na svetu. V srednjem veku je stenografija naenkrat izginila, proglašena je bila za hudičovo umetnost. Pojavila se je znova šele v novem času.

Spomenik Dona Carlosa-ulj

Špansko mesto Astorga v provinci Leon lahko po pravici trdi, da ima spomenik, kakršnega še ni videl svet. Madridski listi poročajo, da je prišlo po golem naključju na dan, da ima omenjeno špansko mesto najslajši spomenik na svetu, čeprav ne ve, kako priti do zdravilne in sladke vsebine bronastega kipa. V mestu stoji kip Dona Carlosa in mestni očetje so se oni dan spomnili, da bi ga kazalo temeljito osnažiti. Prišli so delavci, toda komaj so se lotili dela, so se vsule iz spomenika nanje čebele, ki so jih pošteno opikale.

Roj čebel si je izbral namestu ulja votel spomenik Dona Carlosa, kjer se pridne čebelice prav dobro počutijo. Za vhod in izhod jim služijo nosnice zgodovinskega junaka. Ves kip je baje poln medu in skrbni očetje mesta Astorge si belijo zdaj glave, kako spraviti iz bonastega kipa med.

Največja ladja sveta

V francoskih ladjedelnicah v Saint-Nazaire bo kmalu dograjena največja ladja sveta »Normandie«, ki bo vozila med Le Havrom in New Yorkom. Imela bo 75.000 ton, dočim ima sedanja največja francoska ladja »Il de France« samo 47.000 ton. »Normandie« je dolga 313 m in tehta 7½ krat več, nego Eifflov stolp. Njeno krnilo je višje od carrouselkega slavaloka v Parizu. Ladja bo seveda zelo razkošno opremljena, obenem bo pa imela po zadnjih žalostnih izkušnjah najboljšo varnostne naprave, zlasti proti požaru. V veliki kinodvorani bodo posebne signalne naprave in gasilni aparati, tako da bodo v primeru požara v nekaj minutah avtomatično polite z vodo stene, strop, tla in seveda tudi gledalci.

»Normandie« je pravo čudo moderne ladjedelništva, bodoče »plavajoče velemost«, samo da moramo tudi v tem primeru skromno pripomniti, da nismo kdove kaj prekosili kulture starih Egipčanov. Vlada iz rodu Lagidov, iz katerega je bila zadnja Kleopatra, so imeli ladje s 25 do 40 vrstami vesel, druga nad drugo, ki jih je poganjalo naprej 4000 sužnjem. Ladja tirana Hieria iz Sirakuze je imela celo svoj svetilnik. Tudi ladje starih narodov so bile razkošno opremljene. Gradili so jih sicer samo iz lesa, vendar je bilo pa ladjedelništvo že v najstarejših časih visoko razvito. saj je zgradil Scipio st. celo bojno eskadro, broječo 220 ladij, v 45 dneh.

Zaušnice ni opazil

— Dobili ste zaušnico gospod, pa ste jo mirno spravili v žep?
— Gromska strela, tega pa res nisem opazil, sicer bi bil že pokazal temu falotu.

Alkohol ne škoduje vedno

Bivši nemški mornariški zdravnik dr. Greif, ki živi zdaj v Stuttgartu kot upokojenec, se je zanimal za nad 100 let stare ljudi v svoji domovini. Obrnil se je na 125 starčkov in stark s prošnjo, da mu opišejo svoje dolgo življenje. Dobil je zanimive odgovore, iz katerih je posnel gotova pravila. Večina nad 100 let starih je iz severne Nemčije, največ iz Prusije. Kakor povsod, so tudi tam v večini ženske. Razen treh so ostali vsi na kmetih, večinoma v rojstnih krajih. Vsi možje so bili oženjeni in vse žene omožene in razen ene so imele vse otroke, najmanj po tri, nekatere pa tudi po 10 do 12. Iz tega se da sklepati, da je zakonsko življenje, zlasti pa materinsko zdrava institucija.

Zdaj pa pride glavno. Izkazalo se je, da med starčki in starkami, ki so dosegli tako visoko starost, ni nobenega vegeterijanca ali abstinenta. Večina navdušeno je meso in pije pivo, vino ali žganje, če ga le ima. Kadili so pa vsi, razen enega, ki je opustil kajno, ko mu je bilo že 105 let. Kar se tiče postav, dosega to Metuzalemi okrog 184 cm,

ženske pa 153,5 cm. Teža starčkov se giblje od 60 do 80 kg, stark pa okrog 50 kg. Trditve, da si lahko človek podaljša življenje, če ne pije in ne kadil, torej ne drži vedno.

Sovjetsko brezmotorno letalstvo

Na slovanskem letalskem mitingu v Brnu bodo sodelovala tudi sovjetska brezmotorna letala. V vest je vzbudila zanimanje za brezmotorno letalstvo v Rusiji, ki je na zelo visoki stopnji. »Osoviahim« prireja vsako leto tekme brezmotornih letal. Lani so bile velike tekme v Koktebelu, kjer se je zbralo nad 250 letalcev, inženjerjev in konstruktorjev, med njimi tudi slavni pionirji brezmotornega letalstva Anohin, Jost, Stepančenko in Jungmeister. Meteorološka služba je bila v rokah velikega propagatorja brezmotornega letalstva prof. Molčanova.

Ruski konstruktorji so pokazali na lanskem tekmi presenetljive novosti. Tako je pokazal Gramovski brezmotorni hidroplan, Sergmetjev brezmotorno letalo, ki ima samo krila, repa pa ne. Borodin je letal z brezmotornim letalom z dvema potnikoma nad štirir ure. Pleskov se je dvignil v brezmotornem letalu s potniki 1945 m visoko. Judin je privezal svoje brezmotorno letalo k letalu z motorjem in tako je preletel 3550 km. Stepančenko je napravil s svojim brezmotornim letalom v dveh urah 150 loopingov, sedem minut je letel na hrbu in delal razne druge zračne akrobacije, da so gledalci kar strmeli.

Pri železnicah težko, zgaši, zmanjšam občutku za tek, zapeki, pritisku na jetra, tesnobi, tresenju udov, zaspanosti povzroči kozarec »Franz Josefov« grenčice takojšnje poživljenje zastale prebave. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel slave »Franz Josefov« vode kot važen pripomoček proti griži, kakor tudi proti železničnemu obolenjem, ki nastopajo v zvezi z mrzlico. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zdravnika zamenjal z zapeljivcem

Vpokojeni stotnik Alexander Pazar, zdaj lastnik prevoznika podjetja v Budimpešti, bi moral biti od svoje žene sodno ločen in sicer po lastni krivdi. To mu pa ni dišalo, ker je dobro vedel, da bi moral v tem primeru plačevati ženi alimente. Te neprijetnosti bi se mogel izogniti samo, če bi pred sodiščem dokazal, da mu je bila žena, ki z njo že dolgo ni živel v skupnem gospodinjstvu, nezvesta. Treba je bilo zasačiti ženo z drugim v kočljivem položaju ali dobiti kak drugo dokaz njene nezvestobe. In tako je začel budno paziti na vsak ženin korak. Sreča mu je bila mila.

Nekega dne se mu je posrečilo zasačiti tujega moškega baš, ko je odhajal iz stanovanja njegove žene. Ker je rabil dokaz, da se mu je žena izneverila, je njenega dozdavnega zapeljivca pošteno premikastil. Toda stvar se je obrnila drugače, kakor je Pazar želel. Mož je namreč napadel in pretepel zdravnika dr. Hammanga, ki je bil pri njegovi ženi po operaciji. Zdravnik namreč s takim honorarjem ni bil zadovoljen in je vložil tožbo, tako da ima Pazar zdaj na vesti še en proces.

Čudni klubi

V Angliji se vedno nimajo dovolj klubov in zato razmišljajo, kako bi spravili ljudi v nove klube. Nedavno so ustanovili klub nosačev in klub ljudi brez nosu, namreč takih, ki so izgubili nos z operacijo. Člani kluba brez noscev imajo vsak mesec gostijo in na mizo pride prašček, ki mu predsednik svečano odreže rilček. Angličani imajo pa tudi klub ljudi izbuljenih oči, kamor sprejemajo samo ljudi, ki imajo oči kakor rak v klubih so organizirani tudi ljudje velikih ust, štrlečih ušes itd. Namen teh klubov je lep, saj hočejo v njih pokazati človeku, ali ono telesno hibo, da ni osamljen, temveč da dele enako usodo tudi drugi ljudje.

Klub požeruhov ima pa namen iztrebiti med ljudmi prepričanje, da je mnogo jesti sramotno. Kdo bi se tudi sramoval, če pa vidi v klubu pojedine, ko pride na mizo do sto jedil. Boli smešnega značaja je klub zatiranih zakonskih mož, ki se zbero in potožijo drug drugemu, kako jih boljše polovice zatirajo. Bahajo se, kolikokrat je kdo umival posodo, postiljal postelje in opravljal druga domača dela. Drugi klubi so zopet zgruženi s posebno tendenco, tako recimo klub nasprotnikov številke 13. Ta klub se bori proti prepričanju, da pomeni trinajstica nesrečo. V Angliji je to prepričanje močno razširjeno in dela posebno hotelirjem hude preglavice, ker noče nihče najeti sobe številka 13.

Nov radioabonent.

Meščan kupuje radioapar in trgovec mu pojasnjuje, kako se z njim ravna.

— Da, odgovori kupec, toda kaj ko pri nas nimamo elektrike. Ali se da vključiti tudi na plin?

V šoli.

Učitelj: Povej nam, Mihec, kdaj si živel v starem Egiptu?

— Mamiče, gospod učitelj!

BOLGARSKA MUZIKA

K jutrišnjemu nastopu najstarejšega in najodličnejšega bolgarskega pevskega društva „Rodna pesem“ v Ljubljani

Ljubljana, 19. maja. Avgusta meseca leta 1928. sem na povabilo »Bulgarskega profesionalnega muzikalnega združenja« obiskal vsa večja bolgarska mesta ter se po posredovanju prijateljev Borisa Gajdarova in Moceva, glasbenih učiteljev v Lomu ob Donavi seznanil z veliko večino bolgarskih glasbenikov. Vtise iz tega prepleta, nepozabnega potovanja sem v nekaterih črticah opisal v reviji Življenje in svet še isto leto.

V Plovdivu sem pred vsemi drugimi obiskal Angela Bukoreštijeva, skromnega, tihega glasbenega delavca, ustanovitelja plovdivskega pevskega društva »Rodna pesem«, ki je v dneh »Slavčevega« jubileja naš dragi gost s svojim ustanoviteljem na čelu. Kakor sem v Ljubljani, zanimivi družbi Bukoreštijev prebil nekaj pravih prijetnih ur, tako mu tem potom želim, da bi se mu te dni dobro godilo tudi med nami.

V kratkih stavkih bi rad orisal glasbeno življenje v Bolgariji, da bi naše občinstvo s tem večjo pazljivostjo zamoglo slediti koncertu, ki ga namerava v okviru Slavčevih slavnosti »Plovdivsko« pevsko društvo pririditi v Unioinu v nedeljo dopoldne. Opiral se bom pri tem na informacije in zapiske glasbenega esteta in kritika Ivana Kamburova, ki je nedavno predaval o bolgarski glasbi v Beogradu in Zagrebu in ki je bil namenjen priti tudi v Ljubljano, a je to nameru, ne vem zakaj, žal, opustil.

Preko polveka je minilo od bolgarskega osvobodilnega izpoda turškega iga. Kljub novim vojnem in svetovni vojni je bolgarska umetnost, v prvi vrsti glasbena živo napredovala.

Pot od Emanuela Manolova do Pančo Vladigerova, do najmlajših je velik in strm. Odkriva vedre horizontne in široko prostore v bodočnosti.

Celih pet vekov je bolgarski narod stokal pod težkim duhovnim in političnim pritiskom. Začetek tega robstva sega v čas, ko je zapadna Evropa pričela živeti novo duhovno življenje zlasti v svetu umetnosti. Bila je ta doba zgodnje renesanse. V glasbi je cvetela polifonska, cerkvena mnogoglasna pesem. Ta umetniški val je šel preko celega kontinenta, ni se dotaknil le Rusije in balkanskega polotoka. Na Balkanu, zlasti pa v centru turškega političnega gospodstva, v Bolgariji, je nastopila tačas popolno mrtvilo. Le narodna pesem, narodni plesi so bili edino sredstvo, s katerim je mogel narod nekaznovano dati duška svoji žalosti, tugi po izgubljeni svobodi in vero v svetlo bodočnost. Takrat je nastalo na tisoče tužnih pesmi, v katerih se široko razliva narodova muka, so nastale prekrasne junake pesmi, svatbene, ljubavne in celo takozvane »smesne«, vesele pesmi, ki so se prepevale pri zaprtih vratih. Mimo bolgarskega duhovnega življenja so šli neopaženo Bach, Haydn, Mozart, Beethoven in vsi romantiki.

V zameno za to izgubo je ustvaril visoko glasbeno nadarjeni bolgarski narod velik zaklad, ki bogato kompenzira vse, kar je zamudil. To je nešteto prekrasnih narodnih pesmi in plesov. Bogate po historično-muzikalni plati in umetniške po svoji ritmični raznolikosti, originalnosti, edinstveni melodiki ga nimajo para v celi zapadni Evropi. O ritmični bolgarske pesmi so napisali bolgarski glasbeniki široke, učene razprave in niti do danes to vprašanje ni dokončno rešeno.

Drugi zaklad, s katerim se morejo pohvaliti Bolgari, je cerkvena pesem. Arhaični sledovi bolgarske cerkvene pesmi so bili odkriti najbolj pri izučevanju »Solvecke« biblioteki na kazanski duhovni akademiji; pozneje v Kievu, Moskvi itd. Bolgarska cerkvena pesem je izrasla na nacionalni podlagi. Iz Bolgarije je bila prinesena v petnajsto stoletje v Rusijo. Stare bolgarske cerkvene pevske knjige so bile napisane z originalnimi bolgarskimi notnimi znaki. Največji ruski glasbeni tvorci so v svojih duhovnih pesmih črpali iz bolgarskih starinskih cerkvenih napevov.

Narodne pesmi in plesje je narod sviral tudi na narodnih glasbilih. Najzavnejši narodni glasbilo sta bili in sta še kaval in gajda. V epohi narodnega prebujenja so se pričele glasiti z zapada prinesene osvobodilne pesmi, ki so jim Bolgari podlagali lastna besedila. Zapadna glasbena umetnost je pronicala v zemljo tudi preko tujece, ki so bili uslužbeni pri turškemu imperiju. Neki vojaški zdravnik Sumnenskega turškega garnizona, rodom Poljak, je prvi učil Bolgare na violino ter je celo poskusil ustanoviti prvi godalni orkester. Dobri Vojnikov je kmalu na to ustanovil prvi bolgarski orkester, to je bilo pred blizu sedemdesetimi leti. Še izza časa pred osvoboditvijo pa datira prvi bolgarski pevski zbor, ki ga je ustanovil v Svištovu učitelj Janko Mustakov. Njega smatrajo tudi za prvega bolgarskega komponista, ker je on prvi napisal stigrilsko »Opelo na Krista« na besedilo Pisurke. V Svištovu je zapel tudi na pobudo Mustakova prvi bolgarski cerkveni zbor, ki obstaja še danes.

Osvobodena bolgarska država je potrebovala takoj inozemskih inštruktorjev v vseh panogah, največ v področju učenega dela in vojske. Treba je bilo vojaškim muzikam kapelnikov, za šolsko glasbeno vzgojo učiteljev. Prišli so v prvi vrsti Čehi, nekoliko je bilo tudi Nemcev. Ti so bili prvi učitelji, ki so učili Bolgare zapadno glasbeno umetnost. Rusi, bolgarski osvoboditelji pa zbudili cerkveno pevske zborove po vseh mestih in vaseh, cerkvene pevske zborove, ki tvorijo pretežno število vseh pevskih zborov še danes. Ustanavljali so jih tudi domačini. Tako je, kakor že povedano, ustanovil v Plovdivu domače pevsko društvo Angel Bukoreštijev, slovelo je cerkveno pev. dr. v Ruse (Ruščuk) »Lirac«, v Silistriji »Sedjenka«, starozagorski »Kavala«. Sofijsko glasbeno društvo je pri Jalu koncerte s tujimi artisti. Bilo je tudi prvo, ki je razpisalo prvi kompozicijski konkurs. Premije sta dobila hrvaška komponista Ivan pl. Zajec in A. Macak. Povabilo je v Bolgarijo L. Kubo, da bi notiral bolgarske narodne pesmi itd.

Glasbeno delo teh družtev je cvetelo po večini v znamenju diletantizma. V takozvanih diletantskih literaturno-muzikalnih večerinkah se je izživljalo, kakor tudi pri nas, vse muzikalno življenje. Udeleževali so se pa tudi kapelniki-strokovnjaki, ki so

za bolgarsko muziko storili mnogo koristnega, tako n. pr. V. Kaucikij, komponist opere »Kamen in Cerna«, K. Mahan, ki je spisal prvo šolske glasbene knjige, ustanovil prvi glasbeni list »Kavala«, dalje Stros, Jermars, Kohola, Macak itd. To je bila v bolgarski muziki takozvana »kapelmajstorska« epoha. Izmed Bolgarov te dobe je omeniti Atanasa Paunova, sestavitelja prve šolske pesmarice, Georgi Bajdanov, pisec temeljnih razprav o glasbeni pedagogiki, Rusi Kadzamanov, harmonizator narodnih pesmi Atanas Božinov, Beskov, A. Stojanov, N. Nikolajev, osnoveatelj in regent zbora stolice katedrale »Sv. Nedelja«. V devetdesetih letih (1891.) je začel izhajati v Plovdivu prvi bolgarski glasbeni žurnal »Gusla«, redaktor Bajdanov. Drugi glasbeni list je bil »Kavala«, ki je izhajal najprej v Silistri, nato v Lomu in Sofiji, redaktor Mahan.

Prvi bolgarski instrumentalist je Angel Bukoreštijev. Na praškem konservatoriju se je učil orgel in klavirja. On je tudi prvi bolgarski klavirski učitelj. Pobudo za klavirski, oziroma splošni instrumentalni pouk so dajali inostranci-artisti, ki so koncertirali po bolgarskih mestih. Omeniti je treba v letih 1894. in 1910. prihod »Beograjskega pevskega društva« v Bolgarijo, ki je s svojim solidnim zborom ostavilo v Bolgariji zelo močan vtis. Poset »Češkega kvarteta« je prestolnico častilje zabeležilo kot najvažnejši umetniški dogodek po osvoboditvi. Opero je v Bolgariji prva zanesla opera trupa Massini (1892). Za lastno, domačo opero pa se je pred vsemi trudil Angel Bukoreštijev, z njim Karakov, Vizner, tenorist Slavkov itd. Za prvo silo so se dajale z lastnimi močmi posamezne scene iz Fausta, Karmen itd. Domači operni solisti, n. pr. Rajčev, Ana Todorova, Zolotovič, Dimitrov, Čeko Karolev, Manov in drugi so začeli pevsko kariero iz cerkvenih zborov.

Prvi domači dirigenti so po devetdesetih letih bili Ivanov Manolov, za njim Bukoreštijev in malo poznan Atanas Badev. Prvi bolgarski balet »Svetulka« je napisal nemuzik Ivan Ekzarh.

V drugi periodi razvoja bolgarske glasbe so se pojavili glasbeniki, ki so po znanju in strokovni naobrazbi daleč nadkriljevali starejšo dobo. Začela se je čistiti groba diletantizma, ki je bil značilen za mirnulo epoho. Javljajo se prvi bolgarski tehnično podkovani instrumentalisti, solidno specializirani izobraženi violinisti in pianisti, dobri pevci itd. L. 1903. so poklicni glasbeniki sklicali prvi muzikalni kongres. Osnovale se je bolgarska glasbena zveza, ustanovil list »Muzikalni vestnik«. V letu 1904. se je osnovalo v Sofiji prvo narodno muzikalno učilišče, subsidiirano od države, izpremenjeno l. 1912. v državno, a l. 1921. v »Državno glasbeno akademijo«. Za tem učnim zavodom so se pojavili drugi v Plovdivu, v Burgasu, in Varni.

V l. 1907. se začela resno delo za lastno narodno opero. Med prijatelji opere in njenimi protivniki se je vnela »operna vojna«. »Bolgarska operna družba« je v l. 1908. vpriporila prvo operno predstavo v Narodnem teatru. Izvajali so dva akta Fausta in en akt Trubadurja. V l. 1921. je »Bolgarsko operno društvo« prevzela v svojo skrb država in jo preimenovala v »Bolgarsko narodno opero«.

V prestolici sta bila tudi kar dva operna teatra »Renesans« in »Svoboda«. Končno je ostal le eden združivši oba pod imenom »Kooperativni«. Ina pa mnogo nasprotnikov. Hoteli so opero osnovati tudi v Plovdivu, no, to nameru je od sedaj preprečil A. Bukoreštijev. Zelo pa se je razcvetela tako zvana »Detska operetka«, ki jo kultivirajo »Detski muzikalni krtiki«, to so mladinski pevski zbori, ki so v Bolgariji bili osnovani že davno pred vojno in uživajo doma velik umetniški ugled. Le malokomu se je takrat še pri nas sanjalo o mladinskih zborih. Pionir tega dela je Lil učitelj Boris Trichkov.

Najmlajša bolgarska glasbena institucija je »Bolgarska narodna filharmonija«, osnovana v l. 1923. Njeno jedro je operni orkester. Vobče karakterizira bolgarsko glasbeno življenje v novem času stremenje k najvišjim ciljem. V četrta veka je storjen dolg in strm pot navzgor. Danes ima Bolgarske glasbene tvorce kot so: Dobri Hristov, maestro Atanasov, Dimitar Karadžov, mladi, visoko talentirani Pančo Vladigerov, Asen Dimitrov, Andrej Stojanov, Herakli Nestorov, Benedikt Bobčevski, Cankov, Tumangelov, Todorov, Stefanov itd.

Najznačilnejši glasbeniki polpretekla in sedanje dobe so: Emanuel Manolov (r. 1860). Njegovo kompozitorsko delo sloni glavno na njegovih šolskih in obdelovalnih narodnih pesmih. Njegova zborovska dela, zlasti »kitke« so silno popularne. On je nekak bolgarski Mokranjac. Naiven poizkus je njegova opera »Siromahinija«. Atanas Badev, skrajno skromen, v sebi zaprt, prerano umrl glasbeni delavec je prvi, ki je začel proučevati teoretično ritmično osnovo bolgarske narodne muzike. Znamenito je edino »skano njegovo delo »Zlatoustova liturgija«. Bil je močan kontrapunktik, velik pedagog in zborovski dirigent.

Dobri Hristov (r. 1876.) je najpoznejši, najpopularnejši bolgarski komponist. Netroj je njegovih zborovskih in solo-pesmi. Cislana so njegova orkestralna dela (Dve suiti, Ivajlo, Slavnostni marš, balada »Car Samuil«). On komponira v bolgarskem nacionalnem duhu, je zbral in izdal zbirko narodnih pesmi s študijami o njihovem ritmu itd. Njegova hčerka je odlična pianistka, je že lani ali predlanskim koncertirala tudi v Ljubljani.

Angel Bukoreštijev je edini, ki je posvetil svoje glasbeno delo proučevanju. Vsi drugi streme v center. On pa je ostal zvest drugi prestolici, Plovdivu. Vrnivši se iz Prage je dvignil »Plovdivsko pev. društvo« do znatne umetniške višine in je to postalo voditelj zborovskega dela cele južne Bolgarije. Kot prvi bolgarski pianist je prijel v Plovdivu komorne koncerte. Kot pedagog je vzgojil v Plovdivu nekoliko generacij pianistov. Njegove »kitke« so poizj Manolovih in Hristovih stalno na sporedih vokalnih koncertov. Teh devet »kitke« nima samo umetniško značenje, ampak tudi isto kulturno, ker se v njih razkriva vsa krasota bolgarske narodne pesmi. Bukorštijev »kitke« so vedre, sveže in opevajo divno

Rodopo, veličastni planinski lehtinast. Razmah je v njih, širokost.

Zbral je sam 3500 narodnih napevov, od katerih jih je 500 že izdal »Narodna akademija«. Bukoreštijev je redaktor zbornika za zborovske pesmi. Predlagali so mu mesto direktorja muzikalnega učilišča, a kot sorozen, soliden glasbenik, ki se je hotel ohraniti sam zase, je mesto odklonil. Ime Bukoreštijeva je zvezano z vsemi muzikalnimi iniciativami druge prestolice. Glasbena šola je njegovo delo, prvi pobornik je za plovdivsko opero. Sovražnik pa je operete. Kot sovratnik imenovan, a manj pomembne naj imenujem Panajota Pipkova, Petka Naumova, vedno šaljivega in veselega Aleksandra Krstjeva, Petra Bojadžijeva itd. Andrej Atanasov je Plovdivčan. Ustvaril je prve narodne opere. Opera »Borislav« (1910.) je razdelila publiko na dva tabora: za njo in proti nji. V naslednjem letu je napisal opereto »Samodinskoto izvorce«. Ples »račenica« iz nje je šel po vsej Bolgariji. L. 1917. je komponiral drugo opero »Gergana«. Imela je ogromen uspeh. Za njo je prišla opereta »Zlatnoto mončica«. Tretja opera je »Zapustjalata vodenica«, l. 1925. je dokončal opero »Cvijeta« (Macedonska krvava svatba), zadnja do sedaj pa je »Kosara«.

Tudi Dimitar Georgijev je posvetil svoje glasbeno znanje operi. Mnogokrat se izvaja njegova dramatična opereta »Tahir Begovica«. Ustvarja še nekaj let opero na tekst Strastimirova. Napisal je kantato na Carja osvoboditelja, uverturo »Lisece, solo pesmi itd. Nekaj oper je napisal dalje dolgo časa na Dunaju živeči in v tamkajšnjih umetniških krogih zelo čislani Dimitar Karadžov. Izvajale so se opere »Na morskija brjega«, »Antigona«, debustjevska napisana »Dsterjeta na Pilata«, »Mladija kralj«, ki je bila dana na Dunaju kot matineja avstrijskega »Schriftstellervereina«, »Mickar«, »Himna na solnce« zahteva štiri harfe, orgle, zbor in kolosalen orkester.

Pančo Vladigerov je svetovno znan komponist. Piše komorno muziko (sonata za violino, klavirski trio, klavirske stvari), muziko za violino (violiniski koncert, rapsodije, parafraze), orkestralno muziko (impresije, Kupnez, Strast in Izmenada, simbolična legenda), scensko muziko (Krog s kredo na Klabundtov tekst), vokalne stvari itd. Bolgari ga smatrajo za svojega največjega glasbenika nove dobe.

V instrumentalni muziki vzporedno z Vladigerovim so se z večjim ali manjšim uspehom poizkušali: Nikola Atanasov. Prva njegova simfonija, šolsko delo izza študiranja na zagrebški glasbeni akademiji je vzbudila za komponista živo zanimanje in izredne nade v njegov talent. No. druga, d-mol simfonija teh nade ni opravičila.

Asen Dimitrov je končal praški konservatorij pri Novaku. Napisal je med drugimi dve veliki simfonični deli: poemo »Harđi Dimitre« in »Cigular kašta ne hrani«, godalni kvartet itd. Andrej Stojanov je pisal klavirske stvari, Nestorov simfonično poemo »Letni dan«, Bobčevski — študiral, če se prav spominjam, v Berlinu — piše zborovske in solo pesmi, Cankov klavirske pješe, Tumangelov, Todorov, Stefanov so se ponajveč posvetili soli, dirigentsvu in zborovski kompoziciji.

Kolikor toliko jasen pregled bolgarskega glasbenega življenja naj končajo imena nekaterih znamenitih reproduktivnih umetnikov. Znani so instrumentalisti: Saša Popov, Ljuben Vladigerov, Bojan Konstantinov, Slavko Popov, Veselin in Asen Vapordžijev, pianisti: Ivan Torčarov, Andrej Stojanov, Lilijana Hristova, pevci: Ana Todorova, Hristina Morfova, Kon. Kirova, Grežova, Doskova, Svilarova, Rajčev, Krajev, Zolotovič in še mnogo mladih.

To je kratak, bežen pregled bolgarske muzike, a še ta kaže njen silni, sodobni razvoj. Naj ga končam z besedami dobrega Hristova:

»Pri nalčnosti ta in na ogromnost »krovništva od redki po krasoti in ekzotičnosti beziskustveno tonovo tvorčstvo, može da se očakva u nas edna svetla muzikalna badnina«.

Emil Adamič

Učiteljsko zborovanje v Makolah

Makole, 18. maja. Učiteljsko slovenjebistriškega ukrajnega društva si je za svoje majniško zborovanje, ki je bilo v sredo 16. maja, zbralo romantične Makole in to prvič v 62 letih društvenega obstoja. Vsi pa so bili mnenja, da pohite v ta doslej mačehovski kraj še večkrat, saj se tako dobro mislo počutili vse izza zadnjega zborovanja na Tinja, na Pohorju, za kar gre zasluga predvsem tamošnjemu učiteljsstvu in drugim domačinom.

Predsednik društva Miloš Tajnik je prav pristožno pozdravil vse, zlasti še nadzornika Černeja in Koropca ter v pok. Sol upravitelja Koka in novo tovarišico Elio Žitnik. Spomnil se je tudi Jožeta Sabatija, bivšega predsednika društva, ki je obhajal ta dan zlato poroko, k čemur mu je zbrano učiteljsstvo poslalo pismene čestitke. Obrazložil je spor, položaj in razmerje v JUU, kar se bo razčistilo na skupščini. Mnogo se je debatiralo o zadnji redukciji prejemkov. Izkazalo se je, da je udarila najbednejše. Ta uredba, ki zna marsikdo povzročiti razvrat in nemoralo, je zlo za prosveto in naj se revidira, odnosno razveljavi. Obravnavale so se še druge stanovske in šolske zadeve. Tako se je glede »Našega Rada« in »Mlade Jugoslavije« ali sploh časopisa, odločilo učiteljsvo za »Naš Rod«. S težavo izvojevala proračunske postavke za učila, knjižnice itd. naj se ne črtajo. Članarina SSM naj se poravnava do prihodnjega zborovanja, ki bo 16. junija v idiličnem Šmartnem na Pohorju. Do takrat naj se pripravijo in predložijo tudi eventualni predlogi za skupščino. Po oficijelnem delu so si mnogi ogledali kraj in nega posebnosti, nakar je v postrežljivi in stari Mahoričevi gostilni ob tovariškem kramljanju kar prekmalu prišel čas slovesa in odhoda.

Dnevna nega z ODOL zobno pasto prepreči grdo obarvanje zob in neprijeten vonj iz ust

ODOL zobna pasta ima veliko čistilno moč zaradi svojih obilnih koloidnih sestavin. Zobovje očisti temeljito ter odpravi vsak neprijeten vonj, vsa barvila in vso nesnago.

Bruno Vavpotič in rožice

Velika kolektivna razstava Vavpotičevih akvarelov v Kosovem salonu na Mestnem trgu

Ljubljana, 19. maja.

K trem razstavam, ki se sedaj Ljubljana ponaša z njimi, smo dobili v četrtek jutraj še četrto, ko je akad. slikar Bruno Vavpotič odprl veliko kolektivno razstavo svojih akvarelov v Kosovem salonu na Mestnem trgu. Tako imamo danes v Ljubljani razen protiburkulozne razstave še tri razstave, ki jim je glavna vsebina umetnost. Na razstavi ženskih ročnih del občudujemo umetniško izživljanje kmečke in mestne žene, na svetovni fotografski razstavi stremenje ogromnih množic poklicnih fotografov in fotoamaterev za umetnostno izražanje, ko mojstri z vsega sveta prepričljivo dokazujejo, da se je raznim panogam ljudske umetnosti dostojno pridružila tudi fotografija, a pri Brunu Vavpotiču občudujemo višje izrazne moči akvarela.

Sam umetnik se nam predstavlja s svojim portretom, ki ga je naslikal njegov oče prof. Ivan Vavpotič, razen tega pa vidimo na razstavi 60 akvarelov, ki nam jih je Bruno prinesel s svojih sprehodov po Parizu, Benetkah, Dalmaciji in s svojih izletov po naših planinah. Povsod je mladostno krepak, živahen in korajžen, povsod pa tudi svetsko umerjen. Velik del njegovih stvari ima močno dekorativno noto, saj je Bruno Vavpotič vendar med najbolj talentiranimi gledališkimi slikarji, kar jih ima naša država. Posebno izrazit je v močnih barvah in predznih kontrastih, ki izražajo hotenje po novih izraznih močeh. Kakor moderna muzika so nekatere njegove slike, ki pa navzile nenadnim kontrastom zvene s sonornimi akordmi v močnejšo harmonijo. Čeprav slika ulice, pokrajino in arhitekturo, torej mirne in negibne objekte, vendar je v njegovih stvareh polno dramatičnosti in dinamike, kakor morda pri nobenem njegovem slikarskem tovarišu.

Vsako bi pri sinu Brunonu siutil vplive očeta Ivana Vavpotiča, vendar sta si pa nasprotna, kakor dva odbijajoča se pola, le kultura gledanja je obema enaka in, kar je pri očetu usklajena eleganca, je pri sinu razgibana apartnost. Če Bruno ostane pri akvarelu, dobimo prav velikega mojstra te najtežje slikarske tehnike, a če se obrne k olju, nam se z njim obeta slikar življenja in dinamike v prirodi, kakršnega še nimamo. Mlad je še, korajžen in borben, vendar je pa že našel svoj obliko in se z lahkoto zagnal nad povprečnost.

Poleg razstave Bruna Vavpotiča je pa pri Kosu še druga specialna in prav sezonska razstava, ki bo gotovo očarala vse obiskovalce. Na tej razstavi vidimo, kako se je pri nas razmahnilo ljubiteljsvo cvetje. Same cvetlice in rože razstavljajo naši najbolj znani umetniki, saj se ta lepa panoga slikarstva pri nas množi in višja od dneva do dne. Največ cvetličnih aranžmanov razstavlja oboževalec barve Rihard Jakopič, saj s cvetlice sprejema najneposrednejše darove svoje Muze. Takoj ob njem je znana slikarica cvetlice Amica Sodnik-Zupančičeva, za njo pa Augusta Šantel, a tudi Ivan Vavpotič, Fran Pavlovce, Sirk in Olaf Globočnik, vsak po svoje iz cvetlice ustvarjajo najpripronejše umetnine, čeprav smo dolgo smatrali, da so cvetlice samo motiv za ženske. Škoda, da na razstavi ni zastopan tudi Stenem, ki je pred leti prav rad slikal cvetje in se je spet vrnil k cvetlicam s svojimi bohotnimi »Krizantemami«, a tudi Gornjarič A. Kosa in več drugih pogrešamo. Sploh bi bilo prav, če bi zbrali vse slike cvetlice, kar so jih ustvarili naši umetniki in umetnice, na posebni razstavi, n. pr. na velesejnu in videli bi, da smo tudi v tej stroki prav bogati.

A. G.

Bernardu Jeločniku v spomin

Ljubljana, 19. maja.

Zatisnil si za vselej svoje trudne oči, ki so uživale ta lepi svet, pa videle tudi mnogo bridkih razočaranj.

Premislil je jugoslovenski častnik visokega čina, rodom Ljubljčanec, ki je bil vedno — tudi v prejšnjih razmerah — odkrit Slovenec, pa tudi iniciativen v svojem slovenskem častniškem krogu, kadar je šlo za denarne prispevke OMD in za druge narodne namene.

Rojen je bil l. 1879 v Ljubljani na Kongresnem trgu (stara h. št. 14) kot prvorojeni sin Antona Jeločnika, tovarnarja. Njegov oče je bil kot zaveden, naroden mož mnogo let odbornik in tajnik Ljubljanskega Sokola, pozneje pa med ustanovitelji pevskega društva »Slavec«, ki praznuje letos svojo 50letnico.

Po očetu in svojem okolišču je prejel pokojnik narodni, po materi pa umetniški čut. Njegov stari oče z materine strani, Bernard Kogel, tudi Ljubljčanec, sin Babete K. roj. Podboj, se je udeležil vojne na Laškem, se nastani pozneje v Benetkah, poročil Wirtemberžanko, ter stalo tam ustanovila privatno šolo. Po močvirni smrti se je napotila vdova v Ljubljano.

Hči iz tega zakona je bila mati pokojnega Bernarda, ki je preživel dijaška leta v Ljubljani, maturiral na realki in vstopil v vojno mornarico, kjer ga je kmalu zadela poklicna nezgoda. Njemu nenakonjeni študij zdravnik mu je prisojil bolezen, ki je ni imel. Odpuščen iz vojaške službe je bival skoro leto dni ves potni v Litvi, kjer je bil njegov oče knjigovodja v predlinici. Da je bil reaktiviran, gre velika zasluga naprednim slovenskim državnim poslancom. Od tu se je začela pokojnikova kariera kot pomorskega častnika, zlasti, ko se je udeležil na bojnem brodu ekspedicije velešt, iko je bila ustaja na Kitajskem. Vrnivši se zdrav in odklikan med drugim tudi s francoskim redom na dopust, je rad prihajal med sorodnike v Ljubljano in Litijo.

Za narodne zadeve je kazal vedno odkrite interese. Saj je že kot dijak zahajal k Sokolu v Narodni dom k dijaški telovadbi ter se povzpnil tu in pod prof. Brunetovim vodstvom na realki do izvrstnega telovadca. Poleg svojih poklic-

nih predmetov se je pečal predvsem s slikarstvom in glasbo. Obe stroki si je privojsil do take višine, da so bile njegove slike zares umetniške. Enako mojstrsko je obvladoval glasovir. Družbi je pokojni Nardi mnogo žrtvoval. Znano je, kakšne zasluge je pridobil kot aranžir in dekorater pri zabavnih prireditvah častniškega zbora v Pulju. Pa tudi naša vrla Jadranska straža ve ceniti pokojnikov poštenost in uspešni trud ter njegovo umetniško vodstvo v prvih letih svojega delovanja v Ljubljani, zlasti pri slajnih zabavnih prireditvah JS.

Največ zaslug si je pa pridobil pokojni z organizacijo naše vojne mornarice. O tem pač dovolj pričajo njegova visoka odlikovanja. Deloval je kot profesor na naši vojni akademiji in organiziral pred leti kot poveljniški broda z akademiki potovanje v Levanto. Pri tej priliki je prejel od grške vlade visoko odlikovanje.

Živeč v Titvu tudi kot delavec na narodno-prosvetnem gozdu ni počival. Udeleževal se je pri tamošnjem Sokolu z vso njemu lastno usilnostjo. Kot vpo-kojenec je stanoval več let v Rožni dolini pri Viču, kjer ga je vse ljubilo in spoštovalo. Obiskovali so ga tamošnji mladeniči in dečki, katerim ni bil le prijatelj in vzgojitelj, temveč tudi dobrotnik. Marsikomu je utri pot do naše mornarice. Ob krsti so plakali njegovi mladi prijatelji kot za svojim očetom.

V družabnem običevanju je bil — še zdrav — vedno vesel, dvortipen, razigran, prava umetniška narava.

Kakor meni, je tudi še marsikomu v spominu, ko se je pokojni udeležil Presernove veselice v Zvezli ob priliki odkritja spomenika in prinesel znatna darila darila slovenske kolonije iz Pulja v narodne namene v najorginalnejši obliki...

»Al' prijatelj ni več nazaj!« bi mu lahko zapeli vsi, ki so ga poznali in ljubili.

Naj Ti bo to zadnji pozdrav, dragi Nardi!

Ave, anima candida! Pavle.

Kdo je najboljši učenec.

Stric: No, otroci, kako se učite v šoli?

Prvi deček: Jaz sem prvi v računanju.

Drugi deček: Jaz sem pa prvi v pisanju.

Tretji deček: A jaz sem prvi na ulici, ko je šola končana.

Ponson du Terrail:

26

Lepa židovka

Roman.

— Sedem jih je!
— Zmotili ste se, — je pripomnil Samuel.
— Kako to?
— Poglejte bolje.
In res, na drugi strani ulice so se pojavili še štiri možje z golimi meči v rokah.
— Sedem jih je, to je enajst. Bogme, težko delo, kaj čaka, — je pripomnil Filip hladno.
— Gorje! — je začel tarnati žid. — Izgubljeni smo.
— Ali nimate puške?
— Zal ne!
Maskirani možje so neprestano razbijali po vratih. Kar se je začel od spodaj glas:
— Gospoda, poznam dobro Samueleva vrata. Znotraj so obita z železjem in če nam ta stara mrha ne odpre, se bomo zamudili dobri dve uri, predno se nam posreči vrata razbiti.
— Toda v hišo moramo priti na vsak način, — se je glasil odgovor.
— Res je, — je nadaljeval prvi glas, — toda jaz bi vam predlagal drugo sredstvo.
— Kakšno pa?
— Prinesti lestvo.
— In potem?
— Pristaviti jo k oknu v prvem nadstropju, ki ni zamreženo.
— Kje pa naj najdemo zdaj lestvo?
— Pri kapetici sv. Janeza se bo gotovo dobila.

— Takoj grem po njo.
In eden izmed maskiranih mož je hitro odšel.
Med tem pogovorom so se štirje neznanci, ki jih je bil Samuel zagledal na drugi strani ulice, naenkrat ustavili in čudno je bilo, da se za drugo maskirano družbo niso prav nič zmenili.
— Čakajo, da prinese lestvo, — je zašepetal Filip Raoulu.
— Branila se bova sicer kakor leva, toda spopadi, kjer zmagata dva proti enajstim, so mi znani samo iz starih viteških knjig, dragi moj.
— Ah, — je vzdihnil Samuel, — zdaj vidim, da ni nobene pomoči!
— Ne, — ga je zavrnil Filip, — predno prinese lestvo, imamo še deset minut časa, in ta čas se moramo za nekaj odločiti.
— Ne razumem vas, — je zajeknil Samuel vedno bolj prestrašen.
— Maskirani možje, ki bi radi vdrli v vašo hišo, — je nadaljeval Filip, — niso prišli po vaš denar, temveč po vašo nečakinja. Zdjaj že razumem vse. Pošilja jih markiza.
— In kaj potem? — je vprašal Samuel.
— Treba je pobegniti in ne braniti se.
— Pobegniti? — je vzkliknil Raoul.
— Seveda. Treba je odvesti Saro po podzemnem rovu do caillauskih vrat.
Samuel je odkimal z glavo.
— Vrata se nam odpro, — je pripomnil Filip.
— In kam se obrnemo potem?
— Tega še ne vem; bomo že videli.
Filip de Blossac je bil pogumen, toda svojo ženo in svojega otroka je zelo ljubil in tako ga je skrbelo, kaj

bo z njima.
— Torej odidemo? — je vprašal Raoul.
— Da.
— Toda ti lopovi mi opleniijo vso hišo, — je tarnal žid.
— To so plemiči, ne pa tolovaji, — je ugovarjal Filip.
— Hišo mi zažgo!
— Ne bodo si upali! — je vzkliknil Raoul.
— Se sem tu jaz.
Grof Filip se je vprašujoče ozrl na svojega mladega bratranca.
— Grofici de Blossac me pa lahko predstavite ob drugi priliki, — je nadaljeval Raoul.
— Kaj hočeš reči s tem?
— Odvedite ju, jaz pa ostanem tu in branil bom hišo.
— Ti hočeš ostati tu?
— Da in kot rečeno, bom branil hišo.
— Sam hočeš nastopiti proti enajstim?
— Ne skrbite zame in zbežite!
— Tudi jaz ostanem tu, — je izjavil Samuel.
Filip je spoznal, da ne sme več izgubljati časa. Najprej je bilo treba rešiti ženo in otroka, ko bi bila pa na varnem, bi prihitel Raoul na pomoč. Zato je hitel po stopnicah gori. Stojec na zgornji stopnici je dvignil z glavo zaklopnica vrata, skozi katera je bil zlezl prejšnjo noč v Sarino sobo.
Sara še vedno ni ničesar slišala. Sedeja je pri zibelki svoje hčerke. Čim je zagledala Filipa, se mu je vrgla okrog vratu in vzkliknila:
— Ah! Bala sem se že...
— Sara, dušica moja! — je vzkliknil Filip, — po pravici si se bala... Bežati moramo.

— Bežati? — je zajekljala vsa prestrašena.
Šele sedaj je opazila, da stiska Filip v roki ročaj svojega meča.
— Moj bog, kaj se je pa zgodilo?
— Ta čas je Filip vzel svojega otročka iz zibelke v naročje.
Otrok se je zbudil in zaplakal.
— Vzemim svojega otroka, Sara, — je dejal Filip, — in potolaži ga. Njegov jok bi naju mogel med potjo izdati.
Materinski čut in ljubezen sta vrnila mladi ženi toliko poguma, da je vzela otroka v naročje in ga poučkala, da je nehal plakati. Potem se je pa ozrla na Filipa in vprašala:
— Zakaj moramo bežati?
— Ker so oboroženi možje obkolili našo hišo.
— Križi božji!
— To so ljudje, ki strežejo meni in morda tudi tebi po življenju, — je pripomnil Filip.
Hitro je šel nazaj po stopnicah in Sara mu je z otrokom v naročju sledila.
Nista pa še prišla do polovice spodnjega hodnika, ko jima je prihitel naproti Raoul, ki je zamolklo vzkliknil:
— Filip, odvedite gospo grofico nazaj v njeno sobo!
— Kaj? — se je začudil Filip.
— Pa vendar še ni prepozno?
— Ne, toda zdaj nisva več dva proti enajstim...
— Temveč?
— Temveč je nas šest proti sedmim.
— Kaj poveste!
Raoul je odvedel svojega bratranca k okencu, rekoč:

Iz Celja

— Slovesnosti Jadranske straže v Celju. V dnevi 2. in 3. junija bodo v Celju velike prireditve Jadranske straže pod geslom »Jadranski dnevi«. V soboto 2. junija zvečer bo v Mestnem gledališču slavnostna akademija celjskih kulturnih društev. V nedeljo, 3. junija zjutraj bo skupščina mariborskega in ljubljanskega občinskega odbora Jadranske straže. Ob 11. bo obhoda mladine, delegacij in deputacij z gozbami po mestu in zbor pred mestnim magistratom z nagovori voditeljev Jadranske straže. Sodelovali bodo tudi pevski zbori. Popoldne bo na Glaziji javna tombola JS, nato pa bo istotam akademija šolske mladine.
— Esperantski klub je imel v ponedeljek svoj redni občni zbor, na katerem je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Miloš Bobek, podpredsednik Anton Oražem, tajnik Mihajlo Šurlan, tajnikov namestnik Vinko Gajšek, blagajničarka Pavla Pavliničeva, člani odbora Milena Oražmova, Otmar Goršek, Ivan Ružička in Rudolf Rojnik.
— Frizerski lokali v Celju in okolici bodo na binkoštno nedeljo ves dan zaprti, na binkoštni ponedeljek pa odprti od pol 8. do 11. dopoldne.
— Nesreča z orožjem. V sredo se je 21letni Konrad Špoljar, sin posestnice v Sodni vasi pri Pristavi, po nesreči obstrlel v levo roko. Zdravi se v Celjski bolnišnici.
— Podsavezna prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Rapidom iz Maribora se bo pričela na binkoštno nedeljo ob 16.30 na Glaziji. Sodil bo s. s. g. Pevalšek iz Ljubljane. Ker sta obe moštvi v dobri formi, bo tekma, s katero SK Celje zaključi svoje tekmovalstvo v podsavezni ligi, gotovo zelo zanimiva in napeta. Vse kako pa bodo morali Celjani pokazati vse svoje znanje, če bodo hoteli doseči časten rezultat.
— Nočno lekarniško službo ima do vstetega petka 25. t. m. lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

Restavracija

„Frankopanski dvor“ v Šiški

priredi na binkoštno nedeljo domačo zabavo s plesom brez vstopnine. — Pristna nova vina, dobra kuhinja — posebno ocvrti kozliček. Vabi UKMAR, restavrater.

ZADOVOLJIMO VSAKEMU OKUSU!

Kemična čistilnica, pralnica in svetlolikalnica

ŠAVS STANE

LJUBLJANA, Tyrševa cesta št. 36

PERICE za volane v različnih gubah.
SPECIELNI ENTEL oblek, volan, šalov t. t. d.
AZURIRANJE, entel vložkov in čipk.
PREDTISKANJE, VEZENJE MONOGRAMOV, zaves, perila.

Hitro, fino in poceni izvrši

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Štrukelj

OTOMANE

s preobleko iz blaga po Din 600.— izdeluje

KAREL SITAR, tapetnik in dekorater
LJUBLJANA, WOLFOVA ULICA ŠT. 12 (dvorišče)

Tekoči pralni lug „PERICA“

prekaša vsa druga sredstva za hitro in uspešno pranje perila, podov, stopnic itd. — »PERICA« je najboljša pomočnica gospodinji in peric. — Dobi se po izredno nizki ceni Din 4.— steklenica v drogeriji

R. HAFNER, LJUBLJANA VII, Celovška cesta 61 1864

Pred nakupom si oglejte veliko razstavo otroških in igračnih vozičkov, stolic, holenderjev, malih dvokoles, triciklov, šivalnih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne »TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, KARLOVSKA CESTA ŠT. 4. — Najnižje cene! Ceniki franco!

S katerim sredstvom se naj uspešneje in brez vsakih žrtev pobija brezposelnost?

Z novimi posojili domačih denarnih zavodov, ki bodo dala kruha in služba trgovini, obrtu, industriji, delavcem in kmetovalcem.
Zato nalagajte Vaš denar v

Mestno hranilnico ljubljansko, Prešernova ulica 3,

ki je največja jugoslovanska samoupravna hranilnica, ima vlog Din 420.000.000.— in Vam nudi popolno varnost, ugodno obrestovanje ter izplačuje nove vloge, vlozene po 1. I. 1933, vedno v vsakem obsegu.

MALI OGLASI

V vseh malih oglasih velja beseda 50 para, davek Din 2.— Najmanjši znesek za mali oglas Din 5.—, davek Din 2.— Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu, lahko tudi v zamkah. — Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

GLASBA

KLAVIRJE, PIANINE prvovrstnih inozemskih znamk, ugodne cene; tudi na obroke in hranilne knjižice. — Najceneje popravila in uglašuje — MUZIKA, Sv. Petra cesta 40. 8/T

za glasbeno šolo »Slog« uglašuje, popravila in prenavlja TVRDKA J. BAJDE. Istotam se sprejemajo naročila: Delo točno in solidno! — Cene nizke! — Ljubljana, Pražakova ulica 19. — Telefon 31-39 33/T

ZIVALI

USEL JE KANARČEK zeleno-rumen. — Najditelj naj sporoči hišnici, Erjavčeva cesta št. 4, kjer dobi nagrado. 1866

POSOJILA

POSJOJILA in bančne vloge v zameno tudi za blago posreduje Augustin, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 4. 1880

ISCEM POSOJILU DIN 5000.— proti plačilu obresti po dogovoru. Posojilo bi se eventualno lahko vknjižilo na moje posestvo. — Leskovšek Jakob, Loke 7, Trbovlje I. 1873

ŽENITVE

STAREJSI TRGOVEC želi dobro gospodinjico z nekaj denarja za ženo. — Dopise na upravo »Slov. Naroda« pod značko »Visoki dohodki 1861«.

NEPREMIČNINE

GOSTILNA s stanovanjem in pritliklami ter inventarjem se odda v najem na Zaloški cesti št. 7 v Ljubljani (»Pri Flegarju«). — Ponudbe pod »Gostilna 1860« na upravo »Slovenskega Naroda«.

SODOBNO SAMSKO SOBO in lestenice, skoraj novo — prodam tudi za hranilne knjižice. — Naslov v upravi »Slovenskega Naroda«. 1875

MANJŠE POSESTVO v bližini železnice kupim na Gorenjskem ali na Pohorju. — Ponudbe pod »št. 37.527« na Publicitas, Zagreb. 1837

STAVRNO PARCELO 587 m² veliko, ugodno prodam v Rožni dolini, Cesta VIII. — Poizve se: Zgornja šiška 194, I. nadstr. (pri novi šoli). 1863

LEPO HISO na Gorenjskem ob vodi Sori, blizu postaje in na prometnem kraju, prodam. — Ponudbe pod »Lep kraj 1867« na upravo »Slov. Naroda«.

KUPIM PARCELO ali HISICO blizu aerodroma Dev. Mar. v Polju. Na razpolago je tudi lahko zamenjava hišice, odnosno parcele, ki leži v okolici Ljubljane s parcelo, odnosno hišico blizu aerodroma. — Ponudbe pod šifro »Lipa 2000« na upravo »Slovenskega Naroda«, Ljubljana. 1871

ZAMENJAM pol trgovske in stanovanjske hiše ob najbolj prometni cesti centra z enorodbinsko vilo 3-4 sob; diferenco zahtevam v gotovini ali prodam prej navedeni del. — Ponudbe pod »420/1815« na upravo »Slov. Naroda«.

RAZNO

HRANILNE KNJIZICE (tudi prepise) prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov jemljemo zopet do preklica v račun. — A. & E. Skaberne, Ljubljana. 1865

LIKAM, POPRAVLJAM in tudi snazim obleke od 16.— do 30.— Din; posebno se priporočam gg. natakarkjem. — Hrenova ulica št. 24 (Markič). 1862

Tudi Vaše obleke bo kakor nova.

ko jo pustite kemično čistiti in barvati v tovarni

JOS. REICH LJUBLJANA, Poljanski nasip št. 4-6 Pralnica — svetlolikalnica

VELIKA IZBERA

SVILE v vseh modnih barvah, gladka in vzorčasta, različne kakovosti, za obleke, bluze in perilo

R. Miklauc Pri »Škofu« Ljubljana

3142

Kavarna „NEBOTIČNIK“

BO NA BINKOŠTNO SOBOTO IN NEDELJO ODPRTA

do 4. ure zjutraj.

DANCING 5 DNI V TEDNU PO OBICAJNIH KAVARNISKIH CENAH, SAMO VSAKO SREDO, SOBOTO IN DAN PRED PRAZNIKI SO CENE DELNO POVIŠANE. — V TEH DNEH JE PLESNA DVORANA ODPRTA DO

štirih zjutraj KONCERTI POPOLDNE IN ZVEČER.

CENE VINA IZDATNO ZNIŽANE.

Elegantne obleke

po meri in vsa druga krojaška dela izdelava solidno in točno MODNI ATELJE

J. JELOVŠEK,

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 8 I. (poleg »Kina Matice«)

ZAVESE

vam najlepše napravi po izbiri blaga specialni oddelek za zaves — RUD. SEVER, Ljubljana, Marjin trg 2. — Kdor kupi blago pri meni, mu jih izgotovim brezplačno! 36/T

PO 50 PARA ENTLANJE izdelovalnica perila, vezenje zaves, monogramov, ažuřja, gumbic itd. — »Juljana«, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12 (poleg Slamiča), Vošnjakova št. 2. 25/T

PRVOVSTNI SLADOLED pečivo, čokolado, kandidate na drobno in debelo pri Ilh Emanuel, slaščičar, Maribor, Slovenska ulica 5, Aleksandrova cesta št. 40. 1834

Botri in botrice!

Birske ure od Din 40 naprej zapestne >>> 80 > srebrne >>> 130 > 14k.zlate >>> 250 > dobite samo pri ANT. KIFFMANN, Maribor, Aleksandrova št. 11 nasproti gostilne »Pri grozdu« 1803

ZELO POCENI

se oblečete pri PRESKERJU, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 14. 6/T

OKREPOLA, SLADOLED,

ledeno kavo, vseh vrst sadne sladoleda iz naravnih sadnih sokov in sadne kreme — priporočila slaščičarna J. Pelikan, Maribor, Gosposka ulica št. 25. 1833

KAVERNA STRITAR vsak večer koncert — »prvovrstne pevčice«. 34/T

Sveže, najfinije norveško

RIBJE OLJE

iz tekarne DR. G. PICCOLIJA v LJUBLJANI — priporočljivo blešnim in slabotnim osebam.

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«, Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5

NAJTOPLEJŠE KOPALIŠČE V DRAVSKI BANOVINI

ČATEŠKE TOPLICE

pri Brežicah

so odprte od 1. maja t. l. Radioaktivna terma 50 stopinj Celzija zdravi revmatizem, išias in ženske bolezni. V predsezoni popusti. Zadržajte prospekte!

Hotel BELLEVUE

V LJUBLJANI

se priporoča cenj. gostom, botrom in botricam. Priznana izvrstna kuhinja in izborna vina ter pivo (ležak). Lepe terase s krasnim razgledom na mesto in planine. Lepo urejene tujske sobe, pension od Din 50.—

Zelo prijetno bivanje za letoviščarje

TELEFON INTERURBAN 30-42

Potrži globoke žalosti naznanjamo, da se je danes po dolgem, mukopolnem trpljenju v cvetu dekliske mladosti, prevlečena s sv. zakramenti, ločila od nas za vedno naša ljubljena hčerka, sestra, tetka in svakinja

Mara

Pogreb nepozabne bo v nedeljo, dne 20. t. m. ob 15. uri iz hiše žalosti na farno pokopališče v Kranju.

Kranj, Domžale, Ljubljana, Novi Sad, dne 18. maja 1934.

Zalujoče rodbine:

BLAGNE, KVARTIČ, ROJINA, dr. VAJ